

duševné

INTELLECTUAL PROPERTY | GEISTIGES EIGENTUM | LA PROPRIÉTÉ INTELLECTUELLE

REVUE PRE TEÓRIU A PRAX
V OBLASTI DUŠEVNÉHO VLASTNÍCTVA
| ŠTVRŤROČNÍK | ROČNÍK XVI

vlastníctvo

ÚRAD PRIEMYSELNÉHO VLASTNÍCTVA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

O nových kontúrach celkového „obrazu“ ÚPV SR má jasnú predstavu

Rozhovor s predsedom ÚPV SR Mgr. Ľubošom Knothom

NITT SK

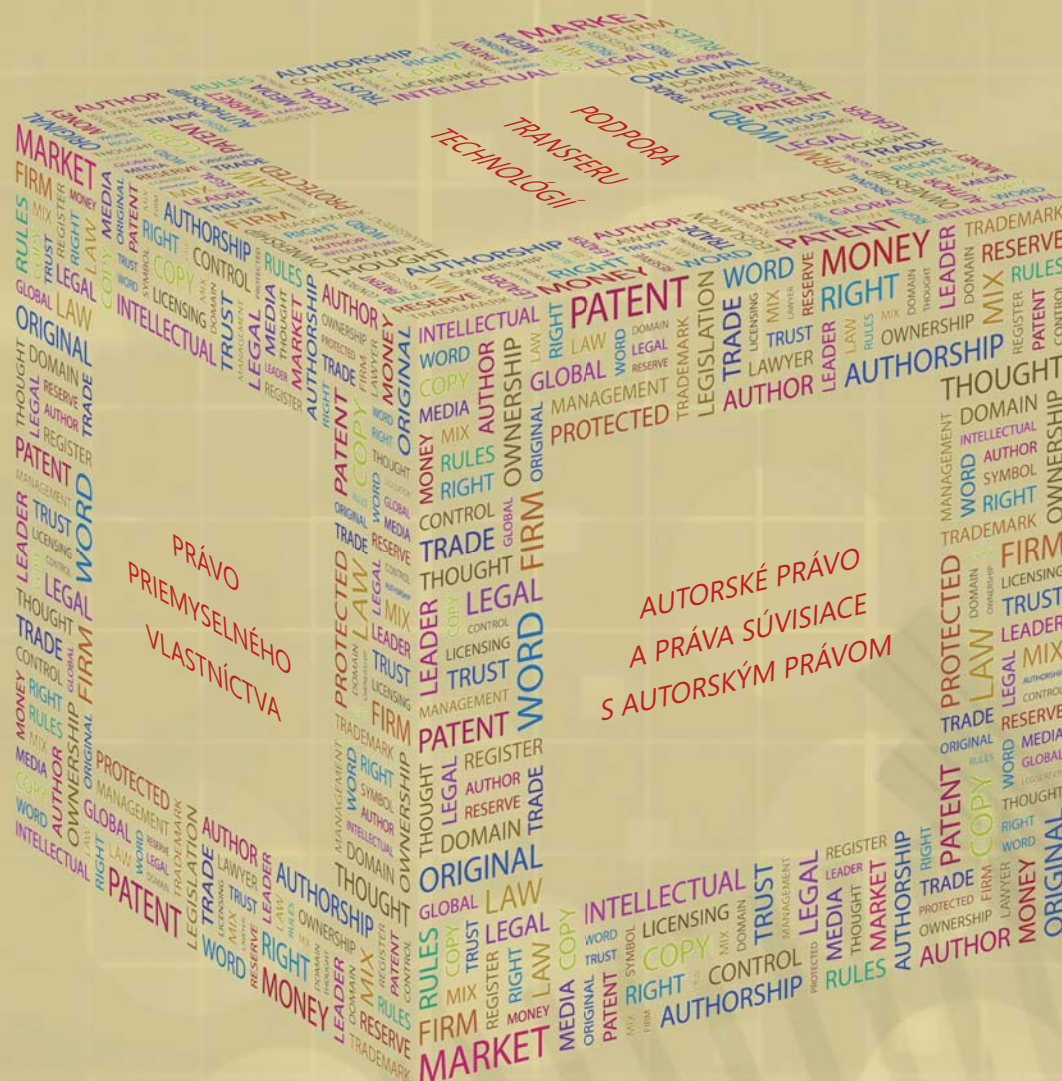

Podujatie je organizované v rámci implementácie národného projektu
Národná infraštruktúra pre podporu transferu technológií na Slovensku – NITT SK.
Podporujeme výskumné aktivity na Slovensku / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Organizátori: Úrad priemyselného vlastníctva SR | Žilinská univerzita v Žiline | Centrum vedecko-technických informácií SR | Svetová organizácia duševného vlastníctva

Štvrtá celoslovenská konferencia

Ochrana duševného vlastníctva v podmienkach vysokých škôl

13. november 2012

Žilinská univerzita v Žiline

V prospech posilňovania ochrany duševného vlastníctva

Vážení čitatelia,

v ostatnom období je slovo „kríza“ jedným z najčastejšie skloňovaných výrazov. Práve spomaľovanie rastu ekonomiky a hospodárska recesia nútia Európsku úniu hľadať spôsoby, ako reštartovať stagnujúcu ekonomiku eurozóny. Jedným z kľúčových nástrojov na oživenie európskeho hospodárstva je podpora inovácií, kreativity a vzdelanosti i budovanie jednotného digitálneho trhu, s čím sa neodmysliteľne spája aj posilňovanie práv duševného vlastníctva.

Jedným z ostatných počínov pri budovaní jednotného trhu pre práva duševného vlastníctva je Európskou komisiou predložený návrh smernice o kolektívnej správe autorských práv a súvisiacich práv a o poskytovaní multiteritoriálnych licencií na práva využívania hudobných diel online na vnútornom trhu. Smernica si kladie za cieľ vytvoriť jednotný právny rámec pre kolektívnu správu práv, zlepšiť dohľad nad ňou, dosiahnuť väčšiu transparentnosť, zefektívniť fungovanie organizácií kolektívnej správy a uľahčiť cezhraničné udeľovanie licencií na používanie hudobných diel. Prijatie tejto smernice bude ďalším konkrétnym naplnením úloh v rámci Digitálnej agendy pre Európu, precizovaných v dokumentoch Komisie, a to Jednotný trh pre práva duševného vlastníctva, Zelená kniha o online distribúcii audiovizuálnych diel v Európskej únii: príležitosti a výzvy na jednotnom digitálnom trhu a Koherentný rámec na posilnenie dôvery v jednotný digitálny trh elektronického obchodu a online služieb.

Zmeny nás čakajú aj v oblasti digitalizácie kultúrneho dedičstva, ktorej zámerom je vytvorenie akejsi „kolektívnej pamäte Európy“. Digitalizácia odkryla nepoznané legislatívne problémy, ktoré boli a sú vážnou prekážkou realizácie celého projektu. Ťažkosťi so získaním súhlasu na digitalizáciu a následné použitie tzv. osirotených diel, teda takých diel, pri ktorých doba ochrany ešte neuplynula, no nositeľ autorského práva nie je určený alebo ho nemožno nájsť, prinútili zákonodarcov hľadať riešenie vhodné v rámci jednotného európskeho online trhu. Výsledkom legislatívneho snaženia je návrh smernice o určitých povolených spôsoboch použitia osirotených diel, ktorý taktiež napĺňa zámery Digitálnej agendy pre Európu v rámci stratégie Európa 2020.

Definitívnu podobu smernice, ktorá má uľahčiť cezhraničnú digitalizáciu a šírenie osirotených diel, Európsky parlament odhlasoval v polovici septembra tohto roka.

Pri reštartovaní ekonomického rastu hrajú nezanedbateľnú úlohu aj investície do vzdelávania, vzdelávanie v oblasti duševného vlastníctva nevynechávajú.

O duševnom vlastníctve sa v súčasnosti nielen veľa diskutuje, ale narastá i záujem verejnosti dozvedieť sa čo najviac o spôsoboch a možnostiach jeho ochrany. V čase prevratných technologických

zmien, expandujúcich informačných technológií a nástupu digitálnej éry sa žiada pružnejšie reagovať na zmeny, ktoré prináša život. Pretrvávajúcim problémom je nedostatočná ochrana výsledkov tvorivej duševnej činnosti vytvorených na vysokých školách, čo brzdí presadzovanie inovatívnych riešení do praxe. Za zmienku stojí tiež nárast počtu sporov týkajúcich sa ochrany duševného vlastníctva, čo prináša nové perspektívy uplatnenia sa nielen právnikov, ale aj iných odborníkov v tejto oblasti, a preto je dobré byť na to pripravený.

Na potrebu zvýšenej pozornosti ochrane duševného vlastníctva pružne zareagovala Právnická fakulta Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, ktorá ako prvá z právnických fakúlt na Slovensku ponúka v akademickom roku 2012/2013 dvojsemestrálne štúdium práva duševného vlastníctva. Prvý semester je zameraný na poskytnutie všeobecných informácií o nehmotných statkoch, systéme práva duševného vlastníctva a súvisiacich inštitútoch. Nosná časť výučby sa venuje autorskému právu, právu príbuznému a právam súvisiacim s autorským právom, pričom osobitná pozornosť sa sústreďuje na právne postavenie autorov literárnych, vedeckých a umeleckých diel, výkonných umelcov, výrobcov zvukových a zvukovo-obrazových záznamov, ako aj rozhlasových a televíznych vysielateľov. V nadväznosti na to sa študenti oboznamujú so základnou úpravou tzv. mediálneho práva a reklamy v slovenskom právnom poriadku. Výučba je zameraná i na medzinárodnú a európsku ochranu autorského práva, práva príbuzného a práv súvisiacich s autorským právom. V rámci druhého semestra sa zasa vytvoril časový priestor na podrobnejšie skúmanie priemyselných práv, a to z pohľadu európskeho aj medzinárodného.

Potrebu zmeny v systéme výučby priniesol nielen kvantitatívny rozsah predmetov duševného vlastníctva, z ktorých si každý zaslúži aspoň minimálnu pozornosť, čo pri jednosemestrálnom štúdiu bolo takmer nemožné, ale, čo je potešujúce, táto zmena bola tiež podporená zo strany samotných študentov. Tí si zrejme aj sami začínajú uvedomovať potenciál pracovných príležitostí v tejto dynamicky sa rozvíjajúcej oblasti práva.

JUDr. Renáta Bačárová, PhD., LL.M.
Právnická fakulta
Univerzity Pavla Jozefa Šafárika
v Košiciach

O nových kontúrach celkového „obrazu“ ÚPV SR má jasnú predstavu

Rozhovor s predsedom ÚPV SR Mgr. Ľubošom Knothom

s. 6

OBSAH

3 Editoriál
V prospech posilňovania ochrany duševného vlastníctva
(Bačárová, R.)	17 Pohnime rozumom! – 25. časť
Príroda vytvorila človeka – človek pretvára prírodu
(Holakovský, Š., Holakovský, P., Holakovszky, L.)	39 Z rozhodnutí ÚPV SR
6 O nových kontúrach celkového „obrazu“ ÚPV SR má jasnú predstavu
Rozhovor s predsedom ÚPV SR Mgr. Ľubošom Knothom
(Šípoš, J.)	24 Z galérie tvorcov
Inovátori zo Svitú. Výskumný ústav chemických vlákien, a. s.	43 Z rozhodnutí Súdneho dvora EÚ
9 Aktuálne z autorského práva
(Adamová, Z.)	30 Úspešné príbehy
Význam duševného vlastníctva očami manažéra začínajúceho podniku – Enterprise S.	47 Správy z ÚPV SR
11 Ako vykladať § 81 ods. 6 autorského zákona SOZA verzus Pohorelá
(Husovec, M.)	31 Spektrum dobrých nápadov a riešení	49 Správy z WIPO
14 Prehodnotenie systému PCT a návrhy na jeho zlepšenie
(Hladká, L.) | 33 Zaujalo nás
Tvorivosť v dizajne

Jozef Murgaš – Komunikácia včera a dnes | 49 Správy z EPO |
		52 Správy z OHIM-u
		52 Správy z EÚ
		54 Správy zo sveta
		56 Nové publikácie
		57 Z obsahov vybraných časopisov

- 3 Editorial**
In Favour of Strengthening the Intellectual Property Protection
(Bačárová, R.)
- 6 He Has Got a Clear Vision on New Contours of the General “Image” of the IPO SR**
An interview with the IPO SR President Mgr. Ľuboš Knoth
(Šípoš, J.)
- 9 Actual Issues of Copyright Law**
(Adamová, Z.)
- 11 How to Interpret the Section 81(6) of the Copyright Act**
SOZA versus Pohorelá
(Husovec, M.)
- 14 Review of the PCT System and Proposals for Its Improvement**
(Hladká, L.)
- 17 Think it! – Part XXV**
Nature Has Created Human Being – Human Being Transforms Nature
(Holakovský, Š., Holakovský, P., Holakovszky, L.)
- 24 From the Gallery of Creators**
Innovators from Svit. Research Institute for Man-Made Fibres, Joint-Stock Company
- 30 Success Stories**
Recognition of the Importance of Intellectual Property by a Start-up Business Manager – Enterprise S.
- 31 Spectrum of Useful Ideas and Solutions**
- 33 Story that Caught Our Eye**
Creativity in Design

Jozef Murgaš – Communication Yesterday and Nowadays
- 39 Issues from Decisions of the IPO SR**
- 43 Issues from Decisions of the Court of Justice of the EU**
- 47 News from the IPO SR**
- 49 News from WIPO**
- 49 News from the EPO**
- 52 News from OHIM**
- 52 News from the EU**
- 54 World News**
- 56 New Publications**
- 57 Tables of Contents of Selected Journals**

CONTENTS ▲ ▼ INHALT

- 3 Leitartikel**
Zugunsten der Stärkung des Schutzes des geistigen Eigentums
(Bačárová, R.)
- 6 Von neuen Konturen des gesamten „Bilds“ von UPV SR hat er eine klare Vorstellung**
Interview mit dem UPV SR-Präsidenten mit Mgr. Ľuboš Knoth
(Šípoš, J.)
- 9 Aktuelles aus dem Urheberrecht**
(Adamová, Z.)
- 11 Wie § 81 Abs. 6 des Urheberrechtsgesetzes interpretieren**
SOZA gegen Pohorelá
(Husovec, M.)
- 14 Neubewertung des PCT-Systems und die Vorschläge für seine Verbesserung**
(Hladká, L.)
- 17 Klügeln wir! – 25. Teil**
Natur schuf einen Mann – ein Mann umwandelt Natur
(Holakovský, Š., Holakovský, P., Holakovszky, L.)
- 24 Aus der Galerie der Schöpfer**
Innovatoren aus Svit. Forschungsinstitut für Chemiefasern, AG
- 30 Erfolgsgeschichten**
Die Bedeutung geistigen Eigentums durch die Augen des Managers des beginnenden Betriebes – Enterprise S.
- 31 Spektrum der guten Ideen und Lösungen**
- 33 Wir haben bemerkt**
Kreativität im Design

Jozef Murgaš – Kommunikation gestern und heute
- 39 Aus den Entscheidungen des IPO SR**
- 43 Aus den Entscheidungen des Gerichtshofes der EU**
- 47 Nachrichten aus dem IPO SR**
- 49 Nachrichten aus der WIPO**
- 49 Nachrichten aus der EPO**
- 52 Nachrichten aus dem OHIM**
- 52 Nachrichten aus der EU**
- 54 Nachrichten aus der Welt**
- 56 Neue Publikationen**
- 57 Inhalt von ausgesuchten Zeitschriften**

O nových kontúrach celkového „obrazu“ ÚPV SR má jasnú predstavu

Rozhovor s predsedom ÚPV SR Mgr. Ľubošom Knothom

Ľuboša Knotha za predsedu Úradu priemyselného vlastníctva SR, s účinnosťou od 1. júna 2012, vymenovala vláda Slovenskej republiky na svojom zasadnutí 31. mája 2012.

ÚPV SR nie je pre vás neznámou inštitúciou. V rokoch 1996 – 2005 ste boli riaditeľom kancelárie predsedu/predsedeničky. Nedávno ste sa presunuli o dve kancelárie ďalej, šéfujete celému úradu a zdá sa, že sa pomerne rýchlo vžívate do novej funkcie. Na váš podnet došlo v úrade k ďalšej podstatnej zmene, vláda SR 20. júna odvolala Ing. Ľubicu Benicú z funkcie vedúcej služobného úradu ÚPV SR a s účinnosťou od 21. júna vymenovala za vedúceho služobného úradu Ing. Andreja Legiňa, ktorý v minulosti pôsobil v úrade aj ako riaditeľ odboru informatiky a bol zodpovedný za rozvoj informatizácie a informačnej infraštruktúry úradu a zároveň za medzinárodnú spoluprácu v oblasti IT.

Môj príchod do úradu bol ulahčený tým, že som neprišiel do neznámeho prostredia. Navyše, s expertmi úradu som sa stretával na rôznych domácich či medzinárodných podujatiach, v školskom roku 2009/2010 som v úrade absolvoval vzdelávací program Duševné vlastníctvo modul D – právo priemyselného vlastníctva, ktorý som už mal dávno rozbehnutý, no pre pracovné povinnosti som ho nemohol dokončiť. V ostatných rokoch v úrade došlo síce k niekoľkým personálnym zme-

nám, ale fungovanie inštitúcie sa veľmi nezmenilo a videl som to tak, že viazla aj komunikácia medzi zamestnancami. Bolo potrebné oživiť činnosť úradu, dať jeho pracovníkom nový impulz. Som presvedčený, že v tomto smere nám veľmi pomôže i nový vedúci služobného úradu Andrej Legiň, ktorý sa po čase tiež vrátil späť do ÚPV SR.

V septembri 2005, po tom, ako ste v ÚPV SR rozbehli viaceré aktivity na zvýšenie povedomia verejnosti o priemyselnoprávnej ochrane, ste sa rozhodli zmeniť pôsobisko...

Po zmene vedenia v ÚPV SR som necítil až takú podporu mojich nových nápadov. Keďže som človek dosť aktívny a veril som, že môžem kvalitne pôsobiť aj v medzinárodnom meradle, teda tam, kde sa politika spolupráce tvorí, využil som príležitosť a zúčastnil som sa konkurzu v Európskom patentovom úrade na pozíciu, ktorá zodpovedala mojim predstavám. Komunikácia, asistencia druhým, možnosť využiť moje doterajšie schopnosti a chuť učiť sa nové veci – presne to, po čom som túžil. Bol som rád, že si ma vybrali z vyše 150 uchádzačov. Moja práca dostala nový impulz, pričom noví kolegovia a priatelia z rôznych krajín sa po čase o nej vyjadro-

vali uznanlivo a pochvalne. S mnohými som dodnes v blízkom kontakte.

Vo vienedskej pobočke Európskeho patentového úradu ste pôsobili ako programový a projektový manažér v rámci spolupráce s členskými štátmi Európskej patentovej organizácie a tiež ako koordinátor pilotného projektu reorientácie vybraných PATLIB centier v Európe. Ako hodnotíte túto etapu vo vašej profesijnej kariére?

Bolo to najlepšie obdobie, ktoré som v pracovnej i súkromnej oblasti mohol zažiť. Mal som možnosť nielen vykonávať, ale aj tvoriť politiku spolupráce s členskými krajinami Európskej patentovej organizácie, pomáhať pri strategickom plánovaní vo vienedskej pobočke EPÚ, podrobne som spoznal tamajší štýl práce i rôzne štýly práce v národných patentových úradoch a v neposlednom rade som mal možnosť odborne sa vzdelávať v problematike projektového manažmentu, strategického plánovania, v technických zručnostiach a podobne. Bol som rád, keď počas môjho druhého pôsobenia v EPÚ ako koordinátor aktivít pre PATLIB centrá som videl, ako mnohé z nich profesionálne vyrástli a získali sebavedomie v našom tak úzko špe-

cifickom biznise. Bol som rád, že som im mohol poskytnúť asistenciu a skúsenosti a takto im pomyselne odovzdať kus samého seba. Počas pôsobenia v EPÚ som získal mnohé dlhoročné priateľstvá i profesionálne kontakty, ktoré sú mi dodnes nápomocné. Môj druhý „odchod“ z EPÚ priamo počas konania konferencie PATLIB 2012 v Manchestri bol pre všetkých veľmi nečakaný, no zároveň sa o to úprimnejšie tešili z môjho vymenovania za predsedu ÚPV SR.

Asi mesiac pred vymenovaním do funkcie predsedu ÚPV SR ste boli odborným poradcom EPÚ pre projekty týkajúce sa rozvoja duševného vlastníctva v Albánsku.

Rozbiehal som tam úvodnú fázu projektu, ktorý mi EPÚ zveril do starostlivosti. Verím, že moje zistenia a návrhy pomôžu albánskeму Generálnemu riaditeľstvu pre patenty a ochranné známky, ako aj zástupcom podnikateľských kruhov zvýšiť úroveň povedomia o duševnom vlastníctve a súvisiaceho vzdelávania. S Projektovým úradom EPÚ v Tirane sme mali plány, ako pomôcť tamojším podnikateľom, no tie už bude musieť v blízkej budúcnosti splniť niekto iný.

Vráťme sa do ÚPV SR. Ako jeho prededa ste sa prvýkrát prezentovali na verejnosti v rámci HNClubu – Klubu Hospodárskych novín, s ktorým ÚPV SR usporiadal 25. júna v bratislavskom hoteli Crowne Plaza diskusné fórum na tému – Ako podporuje priemyselné vlastníctvo inovácie a ekonomický rast, pričom odborným garantom podujatia bola Svetová organizácia duševného vlastníctva. Ako s odstupom času hodnotíte toto podujatie?

Treba povedať, že toto podujatie bolo v prevažnej miere pripravované ešte počas pôsobenia Ing. Dariny Kyliánovej vo funkcii predsedníčky ÚPV SR, za čo sa jej chcem aj takto poďakovať, ale podstatné je, že podujatie splnilo svoj účel. V HN-Clube sa stretli ľudia, ktorí majú čo povedať do rozvoja duševného vlastníctva a jeho ochrany – zástupcovia štátnej správy, školstva, mimovládnych organizácií i podnikateľskej sféry. V rámci fóra odzneli viaceré podnetné myšlienky a teraz je potrebné urobiť všetko pre to, aby nezapadli prachom. Potešilo ma napríklad, že štátny tajomník Ministerstva školstva, vedy, výskumu a špor-

tu SR Ing. Štefan Chudoba, PhD., pripúšťa možnosť, že by sa problematika duševného vlastníctva dostala i do učebných osnov škôl, počnúc druhým stupňom základných škôl, čo už niekoľko rokov presadzuje ÚPV SR. O tejto a ďalších otázkach však treba ďalej diskutovať a postaviť sa k nim zodpovedne.

A zodpovedne treba pristupovať aj k viacerým projektom, ktoré ÚPV SR rozbehol už v minulosti, a rovnako i k novým projektom, ktoré stoja pred dvermi úradu...

Áno, presne tak, no mrzí ma, že viacerým projektom, ktoré som naštartoval v úrade v minulosti, začalo po mojom odchode dochádzať palivo. Boli to dôležité projekty týkajúce sa zvyšovania povedomia o duševnom vlastníctve v podnikateľskej sfére (napríklad projekt innoinfo) a tiež priblíženia duševného vlastníctva najmä deťom, školám a pod. Som však rád, že tie projekty nezanikli, a v súčasnosti sa ich snažíme reštartovať a dať im nový rozmer. Veľa úsilia venujeme teraz aj projektom a programom v rámci Kooperačného fondu a Konvergentného programu Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu. Žiaľ, u nás v úrade doteraz neboli systematicky manažované. V súčasnosti po zmene na poste predsedu ÚPV SR a vedúceho služobné-

ho úradu aj táto veľmi dôležitá oblasť projektového manažmentu dostala nový impulz a obaja k nej pristupujeme nanajvýš zodpovedne. Je žiaduce, aby všetky projekty mali štandardnú projektovú štruktúru a boli riadené jasne stanovenými pravidlami. V projektovom riadení sa ešte máme čo učiť, a aj preto v ÚPV SR okrem iného zavádzame projektový manažment. Rád by som prispel k tomu, aby všetky projekty, ktoré majú význam pre rozvoj plne funkčného systému duševného vlastníctva, začali naplno a efektívne fungovať.

Uvedomujem si, že vymenovanie do funkcie predsedu ÚPV SR znamená nielen zodpovednosť za ďalšie fungovanie a rozvoj úradu. Preto som túto funkciu prijal s určitými predstavami a plánmi, ktoré sa budem usilovať naplniť.

Do tohto roka vstúpil ÚPV SR so Strategickým plánom na roky 2012 – 2016. Základ stratégie tvoria tri vzájomne sa dopĺňajúce priority: rozšírenie elektronizácie, zefektívnenie činnosti a zvýšenie povedomia o význame duševného vlastníctva. Víziou úradu na najbližších päť rokov je, aby popri zvyšujúcej sa spoľahlivosti bol zrozumiteľnejší a ešte viac otvorený verejnosti.

Strategický plán poznám dobre. S vytýčenými prioritami sa stotožňujem a, samozrejme, spolu s kolektívom v úrade sa budeme snažiť splniť plánované ciele. Som rád, že otvorenosť a prístupnosť úradu sa potvrdila i v rámci monitorovania prístupnosti webových sídiel v druhom polroku 2011. Podľa výsledkov monitorovania, ktoré zverejnilo Ministerstvo financií SR, sa náš úrad umiestnil na treťom mieste a spomedzi oficiálnych webových sídiel všetkých ústredných orgánov štátnej správy sme skončili prví. Myslí si však, že aj na webovom sídle a taktiež v iných oblastiach práce a prezentácie úradu je stále čo zlepšovať.

K zvýšeniu povedomia o duševnom vlastníctve prispieva aj časopis Duševné vlastníctvo. Ako sa vám pozdáva jeho úroveň a ako vidíte jeho perspektívu? Po rokoch ste sa opäť stali členom redakčnej rady časopisu.

V porovnaní s minulosťou sa časopis veľmi zmenil. Je plnofarebný, dynamickejší, ťažis-

kové autorské články sú kratšie, písané zrozumiteľnejšie, v časopise je viacej fotografií, vychádza na kvalitnom papieri. Dalo by sa povedať, že ide už o reprezentačnú publikáciu úradu. Ďakujem za to jeho tvorcom, treba však pokračovať v takomto trende, ale zároveň hľadať možnosti zvýšenia počtu predplatiteľov časopisu. Komunita zaoberajúca sa duševným vlastníctvom na Slovensku síce nie je veľká, ale mám taký dojem, že viaceré inštitúcie, ktorých činnosť bezprostredne súvisí s danou problematikou, ani nevedia, že takýto časopis vychádza na Slovensku, a keď sa náhodou dostanú k Duševnému vlastníctvu, sú prekvapení jeho vysokou úrovňou. Zdôrazňujem, je potrebné rozšíriť okruh čitateľov.

regionálnej úrovni. Vysvetľovať význam duševného vlastníctva a možnosti jeho praktického využitia v dnešnom globálnom svete, prostredníctvom príkladov úspešného manažovania duševného vlastníctva v najvyspelejších krajinách sveta, a dôležité je tiež kontaktovať sa a spolupracovať s príslušnými rezortmi na Slovensku. Spolupracovať taktiež so všetkými zainteresovanými v oblasti podpory podnikania, školstva a, samozrejme, biznisu. Je potrebné sa stretávať a fundovane debatovať.

Taktiež som presvedčený, že jednou z najzákladnejších úloh by malo byť spopularizovanie duševného vlastníctva medzi mladými ľuďmi, veď je prirodzené, že o niekoľko rokov to budú oni, ktorí ho budú tvoriť. Už

zov. Prezradíte nám, aký obraz máte v súčasnosti rozpracovaný?

Pred necelým rokom som robil ako svadobný dar dvojportrét mladomanželov. Boli spokojní a už by chceli portrét svojho prvorodeného syna. Žiaľ, odvtedy mi pracovné povinnosti nedovolili nadlho sadnúť si k farbám. No počas ostatných týždňov si stále viac uvedomujem, že napríklad aj moju kanceláriu potrebujem oživiť niečím sviežim, no zároveň niečím vyzývavým a inšpirujúcim, takže nechám aj sám seba prekvapiť, aký obraz z toho napokon vziđe...

Ale pokiaľ ide o nové kontúry celkového „obrazu“ ÚPV SR, máte jasnú predstavu... ☺

Mám a každý deň sa ju postupne snažím naplňať ... ☺.

„... jednou z najzákladnejších úloh, by malo byť spopularizovanie duševného vlastníctva medzi mladými ľuďmi, ...“

S predsedom ÚPV SR

Mgr. Ľubošom Knothom

sa rozprával PhDr. Július Šípoš.

Tých zmien je potrebných viacero... ÚPV SR môže byť čo ako dobrý, efektívny a spoľahlivý, keď prihlášky priemyselných práv od domácich subjektov stagnujú, resp. nie je ich toľko, koľko by sa žiadalo. Ide o to, aby sme na Slovensku o znalostnej ekonomike menej hovorili a viacej konali, aby predstavitelia Slovenska konečne pochopili, že práve veda, výskum a vývoj môžu posunúť našu krajinu k vyššej konkurencieschopnosti. Ako chcete presvedčiť našich predstaviteľov o potrebe reorientácie našej spoločnosti smerom k inovatívnejšej budúcnosti?

Bude potrebné rokovať, rokovať a ešte raz rokovať, a to tak na celoslovenskej, ale i na

od detských rokov potrebujú vedieť, ako si chrániť to, čo vytvorila. V tejto súvislosti bude náš úrad proaktívny a pilotne začína spolupracovať s mestskými a regionálnymi inštitúciami i školami. Následne sa zameriame na celoplošnú spoluprácu najmä s rezortmi školstva, hospodárstva a financií.

Širšou medializáciou chceme ukázať pozitívne príklady optimálneho uplatňovania práv duševného vlastníctva a takto inšpirovať súčasných i budúcich tvorcov, najmä inovatívne malé a stredné podniky, podnikateľov.

Je o vás známe, že vašou najväčšou záľubou vo voľnom čase je maľovanie obra-

Foto: archív ÚPV SR

HE HAS GOT A CLEAR VISION ON NEW CONTOURS OF THE GENERAL "IMAGE" OF THE IPO SR

An interview with the IPO SR President Mgr. Ľuboš Knoth

The Government of the Slovak Republic appointed Ľuboš Knoth to the post of the President of the Industrial Property Office of SR with effect from June 1, 2012, at the meeting on May 31, 2012.

Aktuálne z autorského práva

V súvislosti s autorským právom bolo tohto roku významnou medzinárodnou udalosťou prijatie novej **zmluvy Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO) o ochrane umeleckých výkonov v audiovizíi**.¹ Zmluva bola uzatvorená 24. júna na diplomatickej konferencii v Pekingu po mnohých rokoch rokovanií, čo je typický jav vo všetkých oblastiach, ktorými sa WIPO zaoberá.² Na medzinárodnej úrovni má zmluva posilniť majetkové práva filmových hercov a ostatných výkonných umelcov v audiovizíi a prispieť tiež k lepšej ochrane ich osobnostných práv. Prvýkrát sa výkonným umel-

com garantuje výrazná ochrana ich práv aj v digitálnom prostredí.³ Na diplomatickej konferencii v Pekingu sa zúčastnili zástupcovia 156 krajín, pričom 122 krajín podpísalo Záverečný akt a 48 krajín podpísalo samotnú zmluvu vrátane Slovenska. Zmluva je otvorená na podpis rok po jej prijatí a nadobudne účinnosť tri mesiace po tom, ako ju ratifikuje minimálne 30 krajín.

V júli 2012 sa v rámci aktivít WIPO uskutočnilo v Ženeve **24. zasadnutie Stáleho výboru pre autorské práva a súvisiace práva** (*Standing Committee on Copyright*

and Related Rights, ďalej **SCCR**), ktorého cieľom bolo pokročiť v dlhodobu prerokovaných a často problematických témach. Súčasnú agendu SCCR tvoria výnimky a obmedzenia vo vzdelávaní a výskume (*educational and research institutions*), výnimky a obmedzenia pre knižnice a archívy, ďalej pre zrakovo postihnuté osoby a osoby s inými poruchami čítania (*print disabilities*)⁴ a spomínaná ochrana vysielajúcich organizácií.

-o0o-

- 1 Pekingská zmluva o ochrane umeleckých výkonov v audiovizíi (ďalej **zmluva**); www.wipo.int/treaties/en/ip/beijing/beijing_treaty.html (27. 8. 2012).
- 2 V niektorých prípadoch sa z dôvodu komplikovanosti problematiky i nevôli členských štátov WIPO robiť kompromisy o niektorých zmluvách a právnych dokumentoch rokuje mnoho rokov bez výraznejšieho úspechu, čoho dôkazom je napríklad zmluva o vysielajúcich organizáciách prerokovaná na SCCR už od roku 1998. *Pozri* návrh Zmluvy o ochrane vysielajúcich organizácií, SCCR/23/6, http://www.wipo.int/edocs/mdocs/copyright/en/sccr_23/sccr_23_6.pdf.
- 3 Pre Slovenskú republiku prijatím zmluvy nevyplýva potreba zmeny legislatívy, keďže práva výkonných umelcov a ich ochranu dostatočne upravuje zákon č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) v znení neskorších predpisov.
- 4 *Pozri* bližšie dokument SCCR/23/7, http://www.wipo.int/edocs/mdocs/copyright/en/sccr_23/sccr_23_7.pdf (27. 8. 2012).

Pred takmer dvomi rokmi sme vás v časopise Duševné vlastníctvo⁵ informovali o plánoch Európskej únie prijať v rámci Digitálnej agendy pre Európu⁶ dve smernice, a to na reguláciu používania osirotených diel⁷ a druhú pre oblasť kolektívnej správy práv. V júli 2012 bol s pomerne značným časovým sklzom konečne zverejnený **návrh smernice o kolektívnej správe autorských práv a súvisiacich práv a o poskytovaní multiteritoriálnych licencií na práva využívania hudobných diel online na vnútornom trhu**.⁸ Prijatie takejto smernice pritom Európska komisia plánuje a s prestávkami pripravuje minimálne už od roku 2004.⁹ Smernica má stanovovať všeobecné požiadavky týkajúce sa všetkých organizácií kolektívnej správy, ale osobitne má regulovať požiadavky na poskytovanie multiteritoriálnych licencií organizáciami kolektívnej správy autorských práv v oblasti hudobných diel na online využívanie (hlava III návrhu smernice); takáto úprava sa na Slovensku bude týkať len Slovenského ochranného zväzu autorského pre práva k hudobným dielam (SOZA).

Regulácia kolektívnej správy autorských práv je na európskej úrovni upravená len veľmi selektívne a doteraz, až na niektoré výnimky, sa ponechávala len na jednotlivých členských štátoch. Z toho dôvodu je kolektívna správa v každom štáte nastavená inak, čo v praxi prináša značné problémy. Navyše, osobitná úprava poskytovania multiteritoriálnych licencií organizáciami kolektívnej správy na online používanie hudobných diel je z hľadiska právnej úpravy „absolútnou novinkou“. Na zväzenie však zostáva, prečo sa samostatne vyčlenili len hudobné diela, keďže je jasné, že i v takomto prípade je na používanie „hudby“ na internete potrebný tiež súhlas výkonných umelcov a výrobcov zvukových záznamov.

Návrh smernice sa zaoberá okrem iného kapacitou organizácií na spracovanie mul-

titeritoriálnych licencií, transparentnosťou a presnosťou informácií o multiteritoriálnom repertoári, ako aj vystavovaním faktúr a vyplácaním odmien nositeľom práv. Pozitívne možno hodnotiť, že **sumy za udeľenie multiteritoriálnej licencie sa majú vyplácať bezodkladne po oznámení skutočného použitia diela** (čl. 26 ods. 1 návrhu smernice). Zaujímavý je aj čl. 30 návrhu smernice upravujúci **možnosť udeľiť multiteritoriálnu licenciu samotným zastupovaným nositeľom práv** alebo iným subjektom, pokiaľ tak neurobí príslušná organizácia.

Návrh smernice je okrem iného významný aj v tom, že by mal odstrániť akékoľvek pochybnosti ohľadne **aplikácie smernice Európskeho parlamentu a Rady 2006/123/ES o službách na vnútornom trhu** na organizácie kolektívnej správy ako na poskytovateľov služieb (recitál 3 návrhu smernice).

-o0o-

V oblasti autorského práva je zaujímavý návrh na začatie prejudiciálneho konania z 29. júna 2012 vo veci C-314/12 *Constantin Film Verleih GmbH a Wega Filmproduktionsgesellschaft mbH vs. UPC Telekabel Wien GmbH* (ďalej **návrh**). Návrh sa zaoberá výkladom smernice 2001/29/ES¹⁰ a pojmu služieb využitých tretími stranami na porušovanie autorského práva v zmysle článku 8 ods. 3 smernice.

V spore sú žalobcami nositelia práv k filmom, ktoré boli verejne sprístupnené na webovej stránke s doménou *kino.to* bez ich súhlasu. Táto webová stránka bola vytvorená nato, aby umožnila používateľom vo veľkom rozsahu prístup k chráneným filmom. UPC ako žalovaný subjekt je rakúskym poskyto-

vateľom prístupu na internet (Access-Provider). Žalobcovia požadujú v spore **zakázať UPC formou predbežného opatrenia sprostredkovať ich zákazníkom na internete prístup k webovej stránke *kino.to***, pokiaľ budú na tejto webovej stránke poskytované zákazníkom filmy alebo časti filmov, ku ktorým majú práva žalobcovia. Zároveň navrhujú konkretizovať základný návrh o príklady určitých blokovacích opatrení (ako DNS blokáda domény *kino.to* alebo blokáda práve aktuálnej IP adresy webovej stránky).¹¹ Predbežná otázka sa týka **výkladu článku 8 ods. 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2001/29/ES, či osoba, ktorá bez povolenia nositeľa práv sprístupní na internete predmety podliehajúce ochrane, používa služby poskytovateľa prístupu na internet (Access-Provider) tých osôb, ktorým sa sprístupnia takéto predmety podliehajúce ochrane**. Inými slovami, je sporné, či prevádzkovatelia stránky *kino.to* používajú služby žalovanej spoločnosti. Ako sa uvádza aj v návrhu, poskytovateľa prístupu na internet sú podľa judikatúry Súdneho dvora sprostredkovateľmi; predmetné rozhodnutia však boli prijaté v prípadoch, v ktorých bol narušiteľom práva zákazník príslušného sprostredkovateľa prístupu na internet. Vo veci samej však nie je žaloba namierená proti sprostredkovateľovi, ktorý umožnil prevádzkovateľom stránky *kino.to* prístup na internet, ale sa týka sprostredkovateľa pripojenia na internet potenciálnych používateľov tejto webovej stránky (bod 7 návrhu).

JUDr. Zuzana Adamová, PhD.
Ústav práva duševného vlastníctva
Právnická fakulta
Trnavskej univerzity v Trnave

5 ADAMOVÁ, Z.: Aktuálne z autorského práva. In *Duševné vlastníctvo*, 2011, roč. XV, č. 1., s. 21-22.

6 *Bližšie k Digitálnej agende pre Európu pozri* http://ec.europa.eu/information_society/digital-agenda/index_en.htm (25. 7. 2012).

7 *Bližšie* ADAMOVÁ, Z.: Aktuálne z autorského práva. In *Duševné vlastníctvo*, 2011, roč. XV, č. 3., s. 21-22.

8 Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o kolektívnej správe autorských práv a súvisiacich práv a o poskytovaní multiteritoriálnych licencií na práva využívania hudobných diel online na vnútornom trhu, COM (2012) 372 final zo 17. 7. 2012 (ďalej **návrh smernice**).

9 ADAMOVÁ, Z.: Príprava novej európskej smernice o kolektívnej správe autorského práva a súvisiacich práv: informácia o činnosti expertnej skupiny Európskej komisie pre autorské právo a súvisiace práva (European Commission High Level Experts Group on Copyright and Related Rights). In *Právny obzor*, 2005, roč. 88, č. 1, s. 94-97.

10 Smernica Rady a Európskeho parlamentu 2001/29/ES z 22. 5. 2001 o harmonizácii niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (mimoriadne vydanie Ú. v. EÚ, kap. 17/zv. 1, Ú. v. ES L 167, 22. 6. 2001).

11 Body 1-3 zhrnutia návrhu C-314/12.

Ako vykladať § 81 ods. 6 autorského zákona

SOZA verzus Pohorelá

Mgr. Martin HUSOVEC*

Slovenskom nedávno prehrmela kauza SOZA vs. Pohorelá. Kolektívny správca autorských práv Slovenský ochranný zväz autorský pre práva k hudobným dielam (ďalej SOZA) začiatkom mája tohto roka požiadal horehronskú obec o úhradu autorských odmien za spievanie ľudových piesní na verejnom podujatí, ktoré organizovala obec. V tejto súvislosti mrzí predovšetkým pomerne nízka úroveň vecnej diskusie, ale aj nepochopiteľná neobľomnosť kolektívneho správcu autorských práv, ktorý nesprávne vykladal autorský zákon¹ (ďalej AZ).

Spor vo veci samej² vznikol v súvislosti s výkladom ustanovenia § 81 ods. 6 AZ, ktorý stanovuje, že pri verejnom vykonaní (§ 5 ods. 15 AZ) hudobného diela je usporiadateľ verejného kultúrneho podujatia povinný najneskôr desať dní pred jeho uskutočnením oznámiť príslušnej organizácii kolektívnej správy program podujatia, v ktorom ku každému dielu, ktoré má byť verejne vykonané, uvedie jeho názov a meno autora. V druhej vete toto ustanovenie zakotvuje, že „...ak usporiadateľ tieto skutočnosti organizácii kolektívnej správy neoznámí, predpokladá sa, že na podujatí budú verejne vykonané len tie diela, ku ktorým právo na verejné vykonanie spravuje organizácia kolektívnej správy“.

Obec Pohorelá používanie ľudových piesní, t. j. hudobných diel nenahlásila, domnievala sa, že ustanovenie § 81 ods. 6 AZ sa vzťahuje len na tie hudobné diela, ku ktorým ešte trvajú majetkové práva, a teda, že oznamovacou povinnosťou naopak nie sú zatažené hudobné diela voľné v zmysle § 53 AZ. Kolektívny správca autorských práv SOZA naopak zastával názor, že § 81 ods. 6 AZ sa vzťahuje na všetky diela bez ohľadu na to, či sú voľné, alebo k nim ešte

www.pohorela.sk

* Autor článku pôsobí ako právnik European Information Society Institute (EISI) – neuniverzitného centra pre výskum internetového práva a práva duševného vlastníctva; webové sídlo – eisonline.org.

1 Zákon č. 618/2003 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon).

2 Odhliadnuc od toho, že kolektívny správca autorských práv SOZA vo svojej odpovedi obci spochybňoval voľnosť použitých diel, keď uvádzal, že aj ľudové pesničky majú svojich „upravovateľov“.

trvajú majetkové práva. Ďalší výkladový spor vznikol, keď sa Pohorelá následne (*ex post*) snažila SOZA preukázať, že použité diela boli v skutočnosti voľné. Napriek preukázaniu tejto skutočnosti SOZA trvala na tom, že druhá veta § 81 ods. 6 AZ zakotvuje nevyvrátiteľnú domnienku, a teda, že nena hlásením voľného diela vzniká povinnosť uhradiť autorskú odmenu. SOZA, pod tlakom verejnosti, argument, že boli použité len voľné diela, napokon prijala a obec nemusela nič uhradiť.

Podľa najväčšieho slovenského kolektívneho správca autorských práv, SOZA, súčasné znenie § 81 ods. 6 AZ si vyžaduje splnenie nahlasovacej povinnosti aj na používanie voľných hudobných autorských diel (napríklad ľudové piesne). Prípadné neohlásenie používania voľných diel vedie podľa výkladu SOZA k založeniu nevyvrátiteľnej domnienky, že za všetky použité diela je potrebné uhradiť autorskú odmenu. Sme presvedčení, že tento výklad je nesprávny, a to v oboch bodoch. Je teda nesprávne tvrdiť, že:

- oznamovacia povinnosť sa vzťahuje aj na voľné diela,
- pri porušení oznamovacej povinnosti ide o domnienku nevyvrátiteľnú.

Ako odôvodníme ďalej, § 81 ods. 6 AZ sa vzťahuje len na také hudobné diela, ku ktorým trvajú majetkové autorské práva, a domnienka v prípade porušenia tejto povinnosti je vyvrátiteľná.

Predmet notifikačnej povinnosti podľa § 81 ods. 6 AZ

Náš výklad, podľa ktorého sa oznamovacia povinnosť v zmysle § 81 ods. 6 AZ nemá vzťahovať na voľné diela, sa opiera o tieto dôvody:

- účel oznamovacej povinnosti** vo vzťahu k riadnemu fungovaniu kolektívnej správy,
- povaha následnej sankcie**, ktorá prichádza do úvahy po nesplnení ohlasovacej povinnosti a
- úprava voľných diel**.

Účelom ohlasovacej povinnosti podľa § 81 ods. 6 AZ je umožniť riadny výkon kolektívnej správy autorských práv, ktorá na základe včasných a presných informácií dokáže spravodlivo vyberať autorské odmeny. Keďže kolektívna správa nemôže vyberať autorské odmeny za používanie voľných diel (neviažu sa k nim majetkové práva), neexistuje ani záujem kolektívnej správy na získanie takýchto informácií. Za použitie

takýchto diel totiž kolektívna správa nemôže vyberať autorské odmeny. Na druhej strane, zatažovanie voľných diel oznamovacou povinnosťou len sťažuje ich praktické používanie. Takéto zataženie používateľov voľných diel neprispieva k lepšej kolektívnej správe a nenapĺňa jej deklarovaný účel („*Účelom kolektívnej správy práv podľa tohto zákona je kolektívne uplatňovanie a kolektívna ochrana majetkových práv.*“).

Predmetom oznamovacej povinnosti má byť len používanie hudobných diel, či už zastupovaných, alebo nezastupovaných autorov, ku ktorým ešte trvajú majetkové práva. Iba splnenie tejto povinnosti pri ešte chránených hudobných dielach zastupovaných, ale aj nezastupovaných autorov prispieva k riadnemu výkonu kolektívnej správy.

Zo súčasného znenia **sankcie** zakotvenej v § 81 ods. 6 AZ („*predpokladá sa, že na príslušnom podujatí budú verejne vykonané len tie diela, ku ktorým právo na verejné vykonanie spravuje organizácia kolektívnej správy*“) je zrejme, že jej účelom nie je predpokladať majetkové práva pri dielach, ktoré neexistujú, ale skôr vyriešiť informačný deficit na strane kolektívneho správca autorských práv v prospech práv nim spravovaných. Ak by teda vzhľadom na rozsah kolektívnej správy podľa § 81 ods. 1 AZ konkrétny kolektívny správca nespravoval predmetné majetkové právo ku konkrétnemu dielu, nesplnenie ohlasovacej povinnosti pôsobí v jeho prospech tým, že zakladá domnienku o tom, že daný správca spravuje práva i v prospech tohto diela (zastupovaní vs. nezastupovaní autori). V každom prípade sa však takáto domnienka má uplatniť len vo vzťahu k dielam, pri ktorých je kolektívna správa možná, pretože k nim stále trvajú majetkové práva. V opačnom prípade sankcia za nesplnenie oznamovacej povinnosti podľa § 81 ods. 6 AZ nespôsobuje len vyriešenie pochybnosti o rozsahu kolektívne spravovaného práva k hudobnému dielu podľa § 81 ods. 1 AZ, ale aj vyriešenie pochybnosti o existencii majetkových práv k hudobnému dielu. Právne fungovanie majetkových práv tam, kde neexistujú, nemá byť účelom tejto sankcie.

Úprava voľných diel v § 53 AZ osobitne zdôrazňuje, že „*...ak je dielo voľné, používateľ nie je povinný získať súhlas na použitie diela ani uhradiť odmenu*“. Zatažovanie voľného diela notifikačnou povinnosťou podľa § 81 ods. 6 AZ, keď nie je potrebné získať súhlas a ani platiť za použitie, považujeme preto za zbytočné, ničomu neslúžiacu hypertrofiu autorského práva. Je pritom zrejme, že i výklad iných ustanovení autorského zákona musí zohľadňovať existenciu

alebo neexistenciu majetkových práv k dielu. Ak napríklad vykladáme ustanovenia §§ 24 až 37 AZ upravujúce zákonné licencie, je zrejme, že ak ide o rubriku „obmedzenia majetkových práv“, musí sa v tejto rubrike pod pojmom „dielo“ rozumieť len dielo, ku ktorému trvajú majetkové práva. Poskytovať zákonné licencie k voľným dielam totiž nemá zmysel.

Pojem „dielo“ zahŕňajúci diela, ku ktorým sa ešte viažu majetkové práva, ako aj voľné diela, musí byť preto v každom ustanovení autorského zákona interpretovaný vzhľadom na systematiku a účel daných ustanovení. Zákon totiž nepozná osobitnú užšiu kategóriu, resp. pojem, ktorý by označoval diela, ku ktorým trvajú majetkové práva. Preto z tohto dôvodu aj piata časť AZ, ktorá upravuje inštitút kolektívnej správy, musí byť čo do pojmu dielo vnímaná v tejto súvislosti. Napokon, ako zakotvuje § 78 AZ: „*Účelom kolektívnej správy práv podľa tohto zákona je kolektívne uplatňovanie a kolektívna ochrana majetkových práv autora a majetkových práv výkonného umelca, výrobcu zvukového záznamu, výrobcu zvukovo-obrazového záznamu a vysielateľa a umožnenie uvedenia predmetu týchto práv na verejnosti.*“ Prečo by sa teda mal § 81 ods. 6 AZ vzťahovať aj na voľné diela, ku ktorým sa majetkové práva už neviažu, nie je zrejme. Domnievame sa, že akýkoľvek výklad pojmu diela ako každého diela, t. j. aj diela voľného v tejto rubrike, musí byť odôvodnený osobitným účelom.

Podľa nášho názoru ustanovenie § 81 ods. 6 AZ by malo byť interpretované takto: „*Pri verejnom vykonaní hudobného diela, ku ktorému trvajú majetkové práva, je usporiadateľ verejného kultúrneho podujatia povinný najneskôr desať dní pred uskutočnením podujatia oznámiť príslušnej organizácii kolektívnej správy program podujatia, v ktorom ku každému dielu, ktoré má byť verejne vykonané, uvedie jeho názov a meno autora.*“ Takto totiž sankcia právnej domnienky riešiaca pochybnosť o rozsahu spravovaného práva skutočne pôsobí len smerom k vyriešeniu tejto pochybnosti, a nie aj k predpokladu trvania majetkových práv k voľným dielam. Rovnako notifikačná povinnosť zbytočne nezaťažuje voľné diela.

K vyvrátiteľnosti domnienky podľa § 81 ods. 6 AZ

V kauze Pohorelá kolektívny správca SOZA, ale zrejme i Ministerstvo kultúry SR na svojej tlačovej besede tvrdili, že § 81 ods. 6

AZ zakotvuje nevyvrátiteľnú domnienku, a teda, že ak nedošlo k včasnému nahláseniu použitia hudobného diela, či už voľného, alebo ešte (majetkovo) chráneného, predpokladá sa, že k dielu trvajú majetkové práva, spravuje ich predmetný kolektívny správca a prináleží mu za ne vyberať odmenu. Tvrdenie, že ide o nevyvrátiteľnú domnienku (*praesumptiones iuris ac de iure*), však nie je správne.

Právna domnienka je právnym pravidlom stanovujúcim čo má platiť, bez ohľadu na reálnu skutočnosť, no s prihliadnutím na všeobecnú skúsenosť. Preto sa skutkový výsledok po pôsobení domnienky mnohokrát zhoduje s realitou. Naopak, právne fikcie simulujú určitý fakt ako právnu skutočnosť bez ohľadu na skúsenosť a spoločenskú prax. Pravdepodobnosť, že sa právnou fikciou navodený stav zhoduje so skutočnosťou, je teda oveľa nižšia ako pri právnej domnienke. Z pohľadu teórie práva je potom zrejmé, že § 81 ods. 6 AZ zakotvuje právnú domnienku a nie fikciu. Všeobecná skúsenosť je totiž taká, že neohlásené verejné podujatia zväčša hrajú hudobné diela zastupovaných autorov. Odlíšenie vyvrátiteľnej od nevyvrátiteľnej domnienky pri výklade musí umožňovať text zákona. Ak totiž má byť domnienka nevyvrátiteľnou, musí to zákon indikovať, pretože takáto domnienka vyvoláva to, že subjekt alebo súd (§ 133 Občianskeho súdneho poriadku) musí rešpektovať stav, ktorý je v rozpore s objektívnou skutočnosťou. Navyše, nevyvrátiteľná domnienka predstavuje v praxi skôr výnimku a v modernom práve existuje tendencia používať najmä vyvrátiteľné domnienky³. Nevyvrátiteľnosť § 81 AZ pritom nevyplýva ani z dôvodovej správy. Indikáciu nevyvrátiteľnosti zákonodarca zvykne vykonať slovami, ako napr. „sa považuje“ alebo „platí“, pričom právna norma zároveň neumožňuje dôkaz o opaku. Niekedy tak právna norma robí výslovne, ako napr. v prípade § 2 zákona č. 1/1993 Z. z. o Zbierke zákonov v znení neskorších predpisov: „O všetkom, čo bolo v Zbierke zákonov uverejnené, **platí domnienka**, že dňom uverejnenia sa stalo známym každému, koho sa to týka; domnienka o znalosti vyhlásených všeobecne záväzných právnych predpisov **je nevyvrátiteľná**.“, alebo tak robí zamľčaním vyvrátiteľnosti, ako napr. § 149 ods. 4 Ob-

čianskeho zákonníka (ďalej aj ObčZ): „Ak do troch rokov ... jeho zániku vyporiadané rozhodnutím súdu, **platí**, pokiaľ ide o hnuťelné veci, že sa manželia vyporiadali podľa stavu, v akom každý z nich veci ... užíva.“ Vyvrátiteľnosť naopak môže byť indikovaná aj výslovným pripustením dôkazu o opaku, ako napr. § 32 ods. 1 ObčZ: „Ak z právneho úkonu nevyplýva, že niekto koná za niekoho iného, **platí**, že koná vo vlastnom mene.“ Niekedy je však vyvrátiteľnosť potrebné odvodiť. Tak je tomu aj v prípade § 323 Obchodného zákonníka (ObchZ) (tiež § 558 ObčZ⁴), podľa ktorého: „Ak niekto písomne uzná svoj určitý záväzok, **predpokladá sa**, že v uznanom rozsahu tento záväzok trvá v čase uznania.“ Judikatúra pri výklade tohto ustanovenia pripustila, že ide o právnu domnienku vyvrátiteľnú⁵. Spojenie „predpokladá sa“ sa totiž považuje za indikáciu vyvrátiteľnej právnej domnienky. Založenie nevyvrátiteľnej domnienky slovami „predpokladá sa“ by nezodpovedalo legislatívnej praxi a zvyčajnému výkladu, keďže sú v zásade uvádzané slovami „platí“, „považuje sa“ alebo „hľadá sa“⁶. Len v Občianskom zákonníku nájdeme päťkrát rovnakú konštrukciu vyvrátiteľnej právnej domnienky ako § 81 ods. 6 AZ. Napriek tomu, že ustanovenia § 36 ods. 5, § 130, § 558, § 686 ods. 2 a § 831 ObčZ mlčia o dôkaze o opaku, sú pokladané za vyvrátiteľné právne domnienky. Iba ustanovenie § 151h ods. 3 ObčZ pri použití slova „predpokladá sa“ ešte aj zdôrazňuje možnosť dôkazu o opaku. Nenašli sme jediné ustanovenie, ktoré by slovami „predpokladá sa“ uvádzalo nevyvrátiteľnú právnu domnienku. Tvrdiť teda, že právnu domnienku založenú podľa § 81 ods. 6 AZ nemožno vyvrátiť, znamená poprieť zároveň dnešný výklad viacerých ustanovení ObčZ.

Použitie nevyvrátiteľnej právnej domnienky predstavuje istú deformáciu súkromnoprávných vzťahov, a preto musí byť vždy riadne odôvodnené a zreteľne formulované⁷. Pri výklade § 81 ods. 6 v kontexte slovenskej legislatívnej praxe je však evidentné, že ide o právnu domnienku vyvrátiteľnú. Predmetné ustanovenie by sa preto malo správne interpretovať: „ak usporiadať tieto skutočnosti organizácii kolektívnej správy neoznámí, predpokladá sa, **pokiaľ sa nepreukáže opak**, že na podujatí budú verejne vykonané len tie diela, ku ktorým právo

na verejné vykonanie spravuje organizácia kolektívnej správy“.

Záver

Ak by sa dnes § 81 ods. 6 AZ vykladal viac s ohľadom na jeho systematiku a účel, žiadna novelizácia autorského zákona by nebola potrebná. Obec Pohorelá totiž podľa nášho názoru nebola povinná nahlásiť použitie ľudových piesní, a preto nemusela ani do dátového preukazovať použitie týchto diel. Keďže však kolektívny správca autorských práv tvrdí, že len „konal čo mu prikazuje zákon“, Ministerstvo kultúry SR zrejme zákon novelizuje. Organizácia EISi preto pripravila návrh novely autorského zákona, ktorá má prispieť k vyriešeniu problému, ktorému čelila obec Pohorelá a čelia aj iné obce. Znenie návrhu pritom v podstate len prinavracia § 81 ods. 6 AZ jeho pôvodný účel, keď spresňuje, že na použitie voľných diel sa nevzťahuje oznamovacia povinnosť, a teda ani sankcia vo forme vyvrátiteľnej právnej domnienky v prípade jej nedodržania. Takéto riešenie však nie je systémové. Nie je možné do budúcnosti akceptovať, aby každý nepresný výklad autorského zákona „sanoval“ zákonodarca novelou. Zákon ako abstraktná norma vždy bude ponechávať isté miesto pre pochybnosť. Zodpovednejší výklad autorského zákona kolektívnym správcom by azda pomohol viac.

HOW TO INTERPRET THE SECTION 81(6) OF THE COPYRIGHT ACT SOZA versus Pohorelá

HUSOVEC, M.:

Interpretation of the Section 81(6) of the Copyright Act on the background of the case – Slovak Performing and Mechanical Rights Society vs. Pohorelá, the village of Horehronie Region. According to the provision, use of public domain musical works during public events is not subject to the notification duty. Any breach of the notification duty triggers only the rebuttable legal presumption that all the used works were subject to royalties that are to be paid to the collecting society.

3 KÁČER, M.: Domnienky v práve. In *Právny obzor*, 2009, roč. 92, č. 6, s. 503-505.

4 *Pozri* uznesenie Najvyššieho súdu SR z 25. 8. 2011, sp. zn. 1Cdo 100/2011.

5 *Pozri* rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 30. 8. 2006, sp. zn. 29 Odo 1457/2005 a tiež aj rozsudok Najvyššieho súdu SR z 28. 2. 2011, sp. zn. 4 Cdo 94/2010.

6 Podľa čl. 4 ods. 2 Legislatívnych pravidiel platí, že: „Možno v ňom používať len správne a v právnom poriadku ustálené pojmy a správnu právnu terminológiu.“

7 Podľa nášho názoru by sa tiež mal v pochybnosti zvoliť výklad, ktorý menej intenzívne zasahuje do autonómie súkromnoprávných vzťahov (čl. 2 ods. 2 Ústavy SR).

Prehodnotenie systému PCT a návrhy na jeho zlepšenie

Ing. Ľudmila HLADKÁ

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Banská Bystrica

Reforma Zmluvy o patentovej spolupráci (ďalej PCT), ktorá sa skončila v roku 2007, zaviedla do systému PCT nové prvky, ktoré zásadným spôsobom zmenili konanie o medzinárodných prihláškach.

Nemalý vplyv na zmeny v ustanoveniach Vykonávacieho predpisu k PCT malo aj prijatie novej medzinárodnej právnej normy v roku 2000 – Dohovoru o patentovom práve (ďalej PLT). Cieľom dohovoru je zjednotiť konanie o patentových prihláškach v národných patentových úradoch členských štátov PLT a odstrániť administratívne prekážky prihlasovateľom.

Na zmeny ustanovení pravidiel PCT malo vplyv i zavedenie informačných technológií do procesu konania o prihláškach v národných úradoch, ktoré v zmysle PCT konajú ako úrady prijímacie, určené a zvolené, ďalej v úradoch so štatútom orgánu pre medzinárodnú rešerš a medzinárodný predbežný prieskum a v Medzinárodnom úrade Svetovej organizácie duševného vlastníctva (ďalej medzinárodný úrad).

V priebehu reformy PCT boli legislatívnymi opatreniami zaradené do systému niektoré nové činnosti, ktoré už v tom čase boli **schválené s podmienkou, že po niekoľkých rokoch ich existencie budú prehodnotené** a ich ďalšie zotrvanie v systéme bude závisieť od uplatnenia v praxi.

Prehodnotenie fungovania systému sa týkalo predovšetkým vykonávania **medzinárodných doplnkových rešerší a obnovenia práva na prioritu** v medzinárodných prihláškach, ktoré boli podané po prioritnom období, ale v lehote do dvoch mesiacov od uplynutia prioritného obdobia.

Táto agenda patrila medzi body piateho rokovania pracovnej skupiny PCT, ktorá zasadala koncom mája a začiatkom júna 2012 v ženevskom sídle Svetovej organizácie duševného vlastníctva (WIPO).

Prehodnotenie systému medzinárodných doplnkových rešerší

Systém vykonávania medzinárodných doplnkových rešerší funguje už tri roky. Doplnkovú rešerš robí šesť medzinárodných rešeršných orgánov (Rakúsky patentový úrad, Európsky patentový úrad, Národný úrad Fínska pre patenty a registrácie, ruský Federálny úrad pre duševné vlastníctvo, patenty a ochranné známky, Švédsky patentový a registračný úrad a Nordický patentový inštitút). Tieto medzinárodné orgány vykonávajú doplnkové rešerše v nasledujúcich jazykoch: dánčina, fínčina, francúzština, nemčina, islandčina, nórčina, švédčina a ruština.

Na základe štatistiky, ktorú uviedol medzinárodný úrad¹ v roku 2009, bolo podaných iba 24 žiadostí o medzinárodnú doplnkovú rešerš, 41 žiadostí bolo podaných v rokoch 2010 – 2011 a 13 žiadostí do februára 2012. Spolu to predstavuje 119 žiadostí v časovom rozmedzí od 1. januára 2009 do februára 2012.

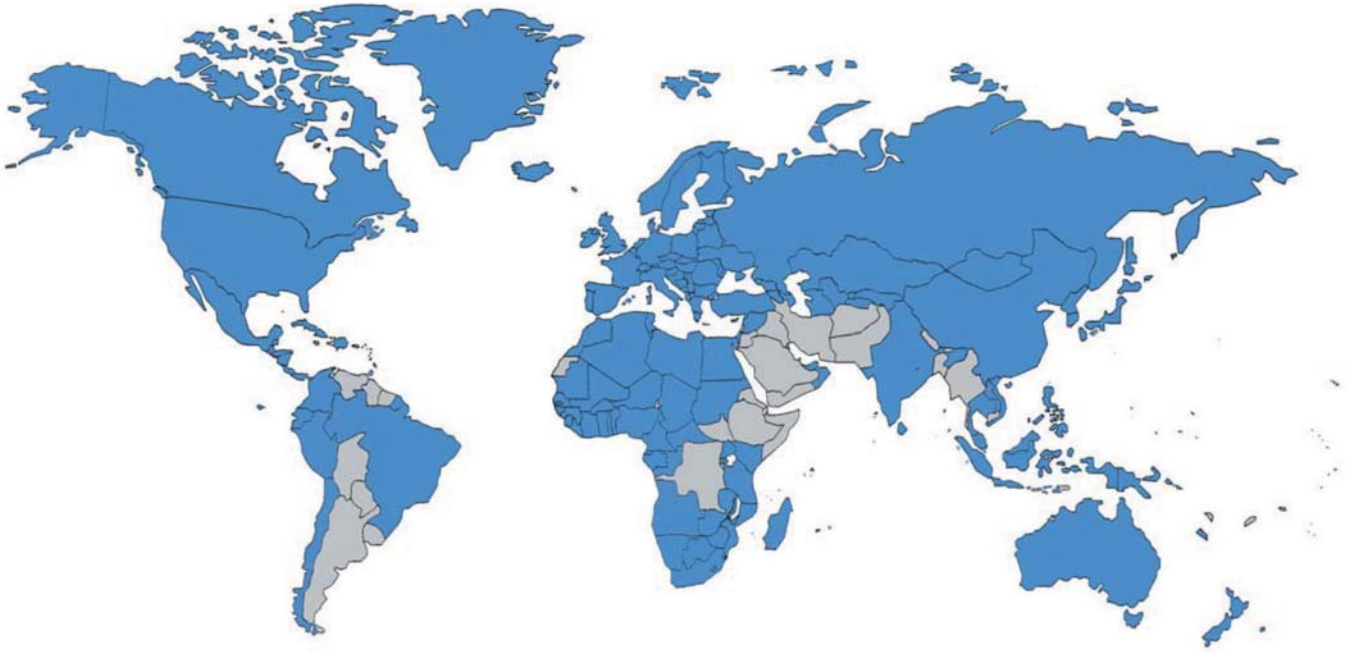
Najviac medzinárodných doplnkových rešerší bolo vykonaných na tie medzinárodné prihlášky, ktorých hlavná rešerš obsahovala citácie X a/alebo Y, poukázala na nejednotnosť vynálezu alebo vyhlásenie v zmysle článku 17.2 PCT a pravidla 39.1 PCT, že rešerš na medzinárodnú prihlášku

sa nevykoná (podľa pravidla 39.1 PCT orgán pre medzinárodnú rešerš nie je povinný vykonať rešerš na medzinárodnú prihlášku, pokiaľ sú jej predmetom „*vedecké a matematické teórie, odrody rastlín alebo plemena zvierat alebo v podstate biologické postupy pre pestovanie rastlín a zvierat a produkty týchto postupov, ibaže ide o mikrobiologické postupy a produkcie, plány, pravidlá alebo metódy obchodnej činnosti, výkon rýdzo duševných úkonov alebo prevádzkovanie hier chirurgické a terapeutické metódy na liečenie ľudí a zvierat, ako aj diagnostické metódy, prosté uvedenie informácií, programy pre počítače potiaľ, pokiaľ orgán pre medzinárodnú rešerš nie je vybavený na vykonávanie rešerší na známy stav techniky v tomto odbore*“).

Väčšina orgánov pre medzinárodnú rešerš nevykonáva medzinárodné doplnkové rešerše z kapacitných dôvodov. Na základe zistenia medzinárodného úradu záujem o takéto rešerše však mierne stúpa, a preto orgány, ktoré uvedené služby poskytujú, požiadali medzinárodný úrad o možnosť **predĺžiť vykonávanie medzinárodných doplnkových rešerší o ďalšie tri roky**. Medzinárodný úrad na návrh pracovnej skupiny PCT vyhovel žiadosti pod podmienkou, že medzinárodné orgány, ktoré takúto rešerš vykonávajú, prehodnotia výšku poplatkov za uvedené služby a ostatné rešeršné orgány, ako aj medzinárodný úrad a národné úrady sa budú snažiť o lepšiu propagáciu systému medzinárodných doplnkových rešerší.

¹ PCT/WG/5/8

Zmluvné štáty PCT

Zdroj: www.wipo.int (stav k 1. augustu 2012)

Do roku 2015 sa medzinárodné rešeršné orgány, ktoré zatiaľ nerobia medzinárodné doplnkové rešerše, môžu rozhodnúť, či ich aj ony začnú poskytovať. Po uvedenom roku dôjde k opätovnému prehodnoteniu fungovania systému medzinárodných doplnkových rešerš a rozhodne sa, či sa v systéme PCT ponechá, alebo úplne zruší.

Prehodnotenie systému obnovenia práva na prioritu

Pracovná skupina PCT na svojom štvrtom zasadnutí v Ženeve koncom mája a začiatkom júna 2011 požiadala medzinárodný úrad o prehodnotenie praxe úradov vo vzťahu k obnoveniu práva na prioritu podľa pravidla 26bis.3 prijímacími úradmi a pravidla 49ter.1 a 2 určenými úradmi, ktoré platia od 1. júla 2007.

Ide o:

- obnovenie práva na prioritu prijímacím úradom v priebehu medzinárodnej fázy konania (pravidlo 26bis.3),
- účinok rozhodnutia prijímacieho úradu o obnovení práva na prioritu v určených úradoch v priebehu národnej alebo regionálnej fázy konania (pravidlo 49ter.1) a
- žiadosť o obnovenie práva na prioritu v určených úradoch v priebehu národnej/regionálnej fázy konania (pravidlo 49ter.2).

Vo všeobecnosti, každý **prijímací úrad musí** vo svojej praxi vychádzať z ustanovení PCT týkajúcich sa obnovenia práva na prioritu a na základe žiadosti prihlasovateľa **obnoviť právo na prioritu, ak zistí, že prihlasovateľ splnil požadované kritérium**, t. j., že k zmeškaniu podania medzinárodnej prihlášky (v ktorej si prihlasovateľ uplatňoval prioritu v prioritnej lehote) došlo **aj napriek náležitej starostlivosti, ktorú si vyžadovali okolnosti** (kritérium „due care“), alebo bolo **neúmyselné** (kritérium „unitentional“).

Každý prijímací úrad musí vo svojej praxi používať jedno z uvedených kritérií alebo aj obe. Príslušné ustanovenia PCT sa netýkajú iba tých úradov, ktoré k 5. októbru 2005 oznámili medzinárodnému úradu nezlučiteľnosť ustanovení PCT s vnútroštátnym právom. V súčasnosti je ich ešte stále 16.²

Na základe analýzy medzinárodného úradu³ **do augusta 2011 bolo vydaných viac ako 1 000 rozhodnutí o obnovení práva na prioritu**. Najviac rozhodnutí vydal medzinárodný úrad, ktorý podľa PCT tiež koná ako prijímací úrad.

Z analýzy WIPO tiež vyplýva, že prijímacie úrady rôzne interpretujú kritérium „due care“. Väčšina rozhodnutí o obnovení práva na prioritu bola vydaná na základe žiadostí, kde sa ako dôvod nedodržania prioritnej lehoty uvádzal zlý zdravotný stav či už prihlasovateľa, alebo jeho zástupcu. Z priesku-

mu zároveň vyplynulo, že úrady o obnovení práva na prioritu nerozhodujú rovnako, čiže **prax úradov je veľmi rozdielna**.

Prijímacie úrady nezasielali medzinárodnému úradu ani zdôvodnenie prihlasovateľov, pre ktoré zmeškali stanovenú lehotu, a ani podklady, na základe ktorých rozhodli o obnovení práva na prioritu. Preto sa predpokladá, že tieto informácie nemali ani určené úrady, v ktorých vstúpila takáto prihláška do konania, a preto ani nemohli kontrolovať splnenie podmienok použitého kritéria.

Prax tiež ukázala, že niekedy ani prijímacie úrady samy nedávali informáciu prihlasovateľovi o tom, na akom základe rozhodli o žiadosti. Stávalo sa, že tie prijímacie úrady, ktoré uplatňujú obe spomínané kritériá, často rozhodli o obnovení práva na prioritu na základe kritéria „unitentional“ a prihlasovateľovi nezdôvodnili, prečo nepriznali prioritu na základe prísnejšieho kritéria „due care“, a v niektorých prípadoch dokonca ani neumožnili prihlasovateľovi vyjadriť sa k ich rozhodnutiu.

Vo všeobecnosti platí, ak prijímací úrad rozhodne o obnovení práva na prioritu podľa „due care“, toto rozhodnutie je účinné v každom určenom úrade. Ten ho môže preskúmať len na základe pochybností o rozhodnutí prijímacieho úradu. Ak prijímací úrad rozhodne na základe kritéria „unitentional“

2 Alžírsko, Belgicko, Brazília, Kolumbia, Kuba, Česká republika, Nemecko, Grécko, India, Indonézia, Taliansko, Japonsko, Kórejská republika, Nórsko, Filipíny a Španielsko.

3 PCT/WG/5/13

tional“, výsledok rozhodnutia musia akceptovať všetky určené úrady, ktoré ho vo svojej praxi uplatňujú. Výnimku tvoria iba úrady tých štátov, ktoré oznámili nezlučiteľnosť s príslušnými ustanoveniami PCT, v súčasnosti je ich 19.⁴ Okrem toho každý určený úrad môže opäť rozhodnúť o obnovení práva na prioritu, ak bolo rozhodnutie prijímacieho úradu negatívne.

Kvôli zjednoteniu praxe úradov bude potrebné, aby

- tie prijímacie úrady a určené úrady, ktoré ešte neoznámili medzinárodnému úradu, aké kritériá uplatňujú vo svojej praxi, tak urobili čím skôr,
- prijímacie úrady prehodnotili súčasnú prax a preskúmali, či je ich konanie v súlade s ustanoveniami pravidiel PCT a smernicami pre prijímacie úrady a predovšetkým, či umožňujú prihlasovateľom vyjadriť sa k rozhodnutiu (ak ide o záporné stanovisko prijímacieho úradu) k jeho žiadosti o obnovenie práva na prioritu (prav. 26bis.3(g)),
- sa prijímacie úrady vždy uistili, že rozhodnutia o obnovení alebo odmietnutí obnovenia práva na prioritu obsahujú všetky potrebné informácie, ktoré umožnia určeným úradom posúdiť rozhodnutie prijímacieho úradu podľa pravidla 49ter.1(d),
- medzinárodný úrad konzultoval s národnými úradmi zmluvných štátov možnosti úpravy PCT Receiving Office Guidelines s cieľom poskytnúť im ďalšie inštrukcie ku konaniu o prihláškach týkajúcich sa obnovenia práva na prioritu, ktoré boli vypracované medzinárodným úradom pre vlastných zamestnancov.

Z uvedeného vyplýva, že v danom kontexte by sa malo v budúcnosti zmeniť pravidlo 26bis.3 tak, aby prijímací úrad musel predložiť medzinárodnému úradu vyhlásenie o dôvodoch, ktoré uviedol prihlasovateľ podľa pravidla 26bis.3(b)(ii), a dôvody na základe ktorých prijímací úrad rozhodol. Medzinárodný úrad bude zverejňovať na svojom webovom sídle v Patentscope dôvody rozhodnutí prijímacích úradov v súlade s pravidlom 48.2(xi) tak, aby boli prístupné všetkým určeným úradom.

Využívanie systému PCT v roku 2011

Podľa štatistiky WIPO⁵ využívanie systému PCT vo svete má stúpajúcu tendenciu. Oproti roku 2010 bolo **vlni podaných**

o 10,7 % medzinárodných prihlášok viac. Zaujímavým zistením je, že od roku 2001 klesá podiel podaní medzinárodných prihlášok americkými prihlasovateľmi a, naopak, stúpa podiel podaní japonskými, čínskymi a kórejskými prihlasovateľmi. Američania si však stále udržiavajú prím v podávaní medzinárodných prihlášok. Za nimi nasledujú prihlasovatelia z Japonska, Nemecka a Číny.

Globalizácia núti prihlasovateľov využívať čoraz viac možnosti širšej ochrany svojich vynálezov, pretože s chránenými produktmi je jednoduchšie preraziť na svetové trhy, upevniť na nich svoje postavenie a držať krok s konkurenciou. A na to slúži predovšetkým systém PCT.

Podľa štatistiky WIPO v roku 2011 došlo **aj k nárastu počtu nových prihlasovateľov, o 6,2 %**, ktorí prvýkrát využili systém PCT. Do národnej fázy konania vstúpilo vlni o 7,7 % medzinárodných prihlášok viac ako v predchádzajúcom roku.

Návrhy na zlepšenie fungovania systému PCT

Atraktivnosť systému PCT pre používateľov závisí od toho, ako sa ho darí udržiavať v požadovanej kondícii a prispôbovať požiadavkám praxe. Hľadajú sa stále nové možnosti zlepšenia systému bez vplyvu na zmeny v legislatíve či už na národnej, alebo medzinárodnej úrovni a zmeny vítajú všetky zúčastnené strany.

Na zasadnutí pracovnej skupiny PCT koncom mája a začiatkom júna 2012 experti predložili niekoľko návrhov, zavedením ktorých by sa malo **zlepšiť fungovanie systému bez dosahu na vnútroštátnu legislatívu zmluvného štátu.**

Ide predovšetkým o skvalitnenie výsledkov práce v medzinárodnej fáze konania o prihláške, ako je napr. zabezpečenie rýchlejšieho vypracovania medzinárodných rešeršii odstránením administratívnych chýb, hľadanie nových spôsobov spolupráce medzi orgánmi vykonávajúcimi medzinárodnú rešerš, zavedenie takej zmeny v systéme práce orgánov pre medzinárodnú rešerš, aby sa výsledok rešerše v čo najširšej miere využil po vstupe do národných, prípadne regionálnych fáz konania o prihláške a aby sa odstránila duplicita konania v určených úradoch, sprístupnenie národných rešeršii a správ o prieskume, umožnenie tretím stra-

nám zasílať pripomienky k patentovateľnosti cez Patentscope, vzájomné uznávanie výsledkov práce jednotlivých orgánov pre medzinárodnú rešerš, zverejňovanie rešeršných stratégií, zdigitalizovanie národných patentových zbierok a ich zaradenie do minimálnej dokumentácie s pravidelnou aktualizáciou. To všetko sú návrhy, ktoré si priamo nevyžadujú zmeny v ustanoveniach Vykonávacieho predpisu PCT a nezasahujú ani do vnútroštátneho práva zmluvných štátov PCT.

Medzi návrhmi zmien sú však i také, ktoré by ovplyvnili **zmenu legislatívy.** Ide predovšetkým o zasielanie rešeršnej kópie, ktorú medzinárodný úrad vygeneruje z archívnej kópie a zašle príslušnému orgánu pre medzinárodnú rešerš po zaplatení poplatkov za takúto rešerš, používanie farebných obrázkov v medzinárodných prihláškach podaných elektronicky, zrýchlenie konania o medzinárodných prihláškach v národnej alebo regionálnej fáze konania na tie prihlášky, ktoré majú kladný výsledok medzinárodnej rešerše alebo medzinárodného predbežného prieskumu, a zníženie poplatkov za konanie o takýchto prihláškach v národnej/regionálnej fáze konania, zjednodušenie stiahnutia prihlášky bez písomného súhlasu všetkých prihlasovateľov, sprístupnenie spisu prihlasovateľom a prijímacím úradom na účely opráv.

Vízie zmien systému PCT, ktoré boli prezentované na piatom zasadnutí pracovnej skupiny, **by mali byť realizované do roku 2020.** Cieľom navrhovaných zmien je nájsť taký spôsob konania o prihláškach v systéme PCT, ktorý by v čo najmenšej miere zaťažoval prihlasovateľov a bol pre nich čo najjednoduchší, najlacnejší a najrýchlejší na dosiahnutie patentovej ochrany vo svete.

Predpokladá sa, že do roku 2020 dôjde v systéme PCT k takým zásadným zmenám, ktoré posilnia jeho postavenie a viacej ho sprístupnia aj malým a stredným podnikom.

REVIEW OF THE PCT SYSTEM AND PROPOSALS FOR ITS IMPROVEMENT HLADKÁ, L.:

Review of international supplementary searches system and restoration of the priority right in international applications filed under the Patent Cooperation Treaty. Using the PCT system in 2011 and proposals to improve its functioning.

4 Alžírsko, Brazília, Kanada, Čína, Kolumbia, Kuba, Česká republika, Nemecko, India, Indonézia, Japonsko, Kórejská republika, Litva, Mexiko, Nórsko, Filipíny, Španielsko, Turecko a USA.

5 PCT Yearly Review, 2011.

Pohnime rozumom! – 25. časť

Príroda vytvorila človeka – človek pretvára prírodu

Ing. Štefan HOLAKOVSKÝ

patentová a známková kancelária GENIUM®, Bratislava

MVDr. Peter HOLAKOVSKÝ

Veľký Šariš

Ing. László HOLAKOVSKY

“K+F” Research and Development Consulting Center, Budapest

„Nie je hanbou nič nevedieť,
hanbou je nechcieť sa nič naučiť.“

(Seneca)

Po dvadsiatich štyroch častiach seriálu Pohnime rozumom! možno niektorí noví čitatelia časopisu Duševné vlastníctvo (ďalej DV) nebudú mať celkom jasné, prečo sme tento seriál začali.

Dovoliť si preto citovať prvé vety z prvej časti seriálu Pohnime rozumom! (DV č. 2/2006): „**Bol som nesmierne sklamaný**, keď som sa oboznámil s informáciami Európskej komisie, ktorá už po piaty raz zverejnila výsledky European Innovation Scoreboard (EIS). „Komisia porovnávala mieru inovácií jednotlivých členských krajín... **Slovenská republika sa v indexe EIS nachádza na 22. mieste spomedzi krajín EÚ a na 28. mieste spomedzi všetkých 33 zúčastnených štátov...** V jednotlivých ukazovateľoch sa v rámci EÚ nachádzame na predposlednom mieste vo výške investícií do výskumu a vývoja a na poslednom mieste v inováciách vo firemnom sektore. Veľmi nízke skóre sa našej krajine naopak ušlo vo všetkých ukazovateľoch spojených s duševným vlastníctvom a jeho ochranou...”

V snahe bez veľkých nákladov pomôcť vylepšiť tieto mimoriadne nepriaznivé štatistiky som sa podujal (Š. H.) ponúknuť poznatky a skúsenosti z oblasti tvorivého myslenia v podobe využiteľnej pre všetkých. Spoločne sme sa zamysleli nad tým, či je možné naučiť sa vynaliezť.

Keďže seriál Pohnime rozumom! má „výročie“, uverejňujeme už jeho 25. časť, myslíme si, že nezaškodí niektoré poznatky, myšlienky a nápady zrekapitulovať.

Z desiatok definícií pojmu problém som odporučil tú, ktorú už desaťročia uprednostňujem: „**Problém je rozdiel medzi požadovaným stavom a skutočnosťou.**“

V prvej časti seriálu som zdôraznil aj to, že pri bežnom prístupe pri riešení problémov spravidla postupujeme metódou

pokus – omyl. Je to preto, lebo nás nikto nenaučil použiť niečo lepšie.

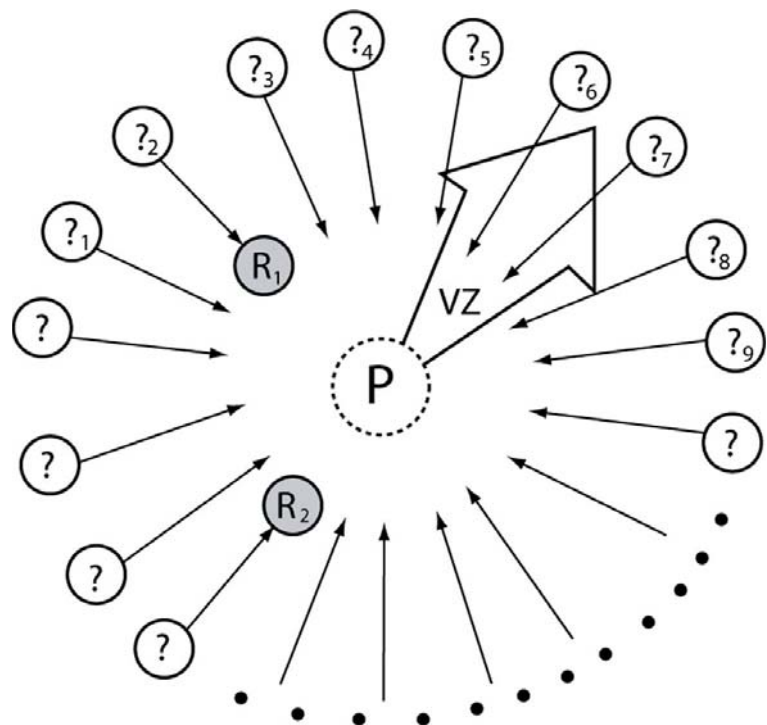
Podrobný **návod na využívanie brainstormingu** bol témou prvého pokračovania (DV č. 3/2006).

Metóda 635 (DV č. 4/2006) je skoro neznáma, ale z hľadiska množstva vygenerovaných nápadov **jedna z najefektívnejších.** Uprednostňujem ju a odporúčam najmä pri nedostatku času na vyriešenie problémov.

V nasledujúcich častiach seriálu (DV č. 1/2007, 3/2007, 4/2007) sme sa oboznamovali s kla-

sifikáciami problémov podľa rôznych kritérií a poukázali na to, že problém treba vnímať ako súčasť schémy: **podsystem – system – nadsystem** a z hľadiska času: **minulosť – prítomnosť – budúcnosť.**

Tému šiesteho pokračovania (DV č. 1/2008) boli metódy inšpiratívnych otázok a v ďalšom pokračovaní (DV č. 2/2008) som ponúkol vlastný **súbor otázok ?GENIUM?**, ktorý už dávno používam pri riešení najmä technických problémov. V súvislosti s metódami otázok vrele odporúčam: „**Nebojte sa pýtať – iba hlupák vie všetko.**“

Obr. 1 Schematické znázornenie princípu metódy inšpiratívnych otázok (DV č. 2/2008).

Pri písaní deviatej časti seriálu (DV č. 3/2008) o bionike som si uvedomil, že človek najprv z prírody využíval to, čo mu príroda sama ponúkala (potrava, materiál, ubytovanie – jaskyne...). Trvalo veľmi dlho, kým si uvedomil, že **príroda je nevyčerpatelným (naozaj?) zdrojom** materiálov (kameň, drevo, koža, hlina, kovy...) na výrobu najprv najjednoduchších a potom stále zložitejších nástrojov.

Iba nedávno začal človek prírodu využívať aj ako zdroj inšpirácie na riešenie svojich (nielen technických) problémov (pojem problém chápeme v už spomenutom najširšom slova zmysle). Pri príprave podkladov na interpretáciu bioniky ako metódy tvorivého myslenia, ktorej základom je hľadanie riešení, ktoré už dávno pred nami vymyslela príroda, som si uvedomil, že by bolo dobré nájsť aj iné príklady na jej dokumentovanie, ako sú už dlho opisované zo staršej literatúry...

Príkladmi toho, ako geniálne príroda riešila problém lietania v rastlinnej ríši, sú najmä rôzne semená rastlín a stromov, napríklad semeno Zanonie (*Zanonia macrocarpa*) pri vhodných podmienkach preletí aj desiatky (vraj aj stovky) kilometrov. **Semenom Zanonie sa stalo vzorom pre konštruovanie prvých vetroňov**, ktoré konštruktéri pomenovali **Zanonia** (DV č. 4/2008).

Let vtákov už pár storočí predtým inšpiroval aj jedného z najväčších géniov ľudstva Leonarda da Vinciho pri jeho návrhoch lietajúcich strojov.

Oveľa prekvapujúcejšie sú príklady zo živočíšnej ríše, kde príroda obdarila schopnosťou lietať okrem vtákov a hmyzu aj cicavce (napríklad poletuchy), plazy, jaštery, ryby...

Obr. 2 Letiaca poletucha¹

V tejto súvislosti som si ako technik uvedomil, že najlepšia by bola spolupráca s niekým, kto pozná prírodu lepšie ako ja. A nemusel som hľadať ďaleko. Mój brat Peter absolvoval štúdium na univerzite veterinárskeho lekárstva, je **skutočným milovníkom prírody**, vníma ju v najširších súvislostiach, ale ani technika a nové technológie mu nie sú cudzie... Najprv som mu poslal na „bratské“ lektorovanie desiatu častí seriálu Pohnime rozumom! Po jeho pripomienkach a spoločných úvahách o tom, čo by sa ešte dalo z prírody ponúknuť ako vzory riešenia technických problémov, sme ďalšie pokračovanie (DV č. 1/2009) písali už spoločne. Vôbec nám neprekážalo, že naše klávesnice boli od seba vzdialené viac ako 400 kilometrov...

A potom sme sa oboznamovali s prekvapujúcimi schopnosťami najrozličnejších živočíchov (**pelikán** pri strmhlavom love rýb tesne nad hladinou **zmení tvar svojho tela z aerodynamického na hydrodynamický**; šupinky na koži žraloka zabraňujú turbulencii vody; **delfíny** už dávno pred človekom **používajú echolokáciu** na spôsob sonaru; veľryba vráskavec dlhoplutvý nazývaný keporak loví v skupine tak, že vypúšťaním bubliniek pod húfom rybiek vytvorí valcovitú alebo špirálovitú stenu podobnú rybárskej sieti).

Reaktívny pohon využívajú chobotnice, kalamáre a sépie od nepamäti – človek tento princíp začal využívať iba nedávno (DV č. 2/2009).

Niektoré druhy maskovania, ktoré vymyslela príroda, sme si ozrejmili v DV č. 3/2009. Ide nielen o prispôbenie farby tela okoliu, ale napríklad aj o zmenu farby tak, **aby sa živočichy podobali na niečo iné**. Niektoré húsenice sa proti zožratiu vtákmi bránia tým, že sa svojím výzorom na nerozoznanie podobajú vtáčiemu trusu.

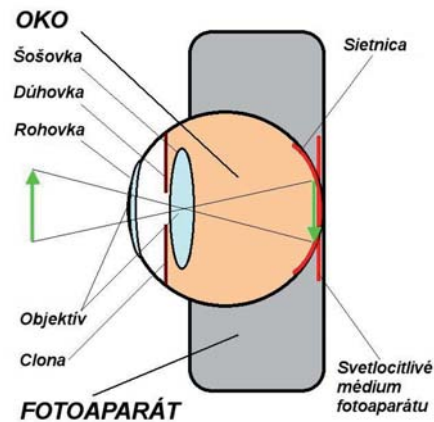
O nevedných vlastnostiach niektorých rastlín sme písali v DV č. 4/2009 (**samočistiaci efekt lotosov; bodliak ako vzor pre suchý zips; nevedné vlastnosti**).

Aj ľudské telo môže byť inšpiráciou pre technické riešenia. Technika môže pomôcť ľudskému (aj inému) telu. V DV č. 1/2010 sme spomenuli, že juhoafrický bežec **Oscar Pistorius**, ktorý **má amputované obidve nohy** pod kolenami, celkom úspešne súťaží aj so zdravými bežcami.

Obr. 3 Oscar Pistorius

Pretekal aj vo finále na nedávno skončenej olympiáde v Londýne. Opísali sme i to, ako **A. G. Bellovi pomohli pri vynáleze zariadení telefónu jeho profesionálne znalosti stavby a funkcie ucha**. Vytvorili sme aj originálnu schému fotoaparátu ako bionickej analógie oka.

Obr. 4 Schéma fotoaparátu ako bionickej analógie oka (autori Š. a P. Holakovskí; DV č. 1/2010, s. 46)

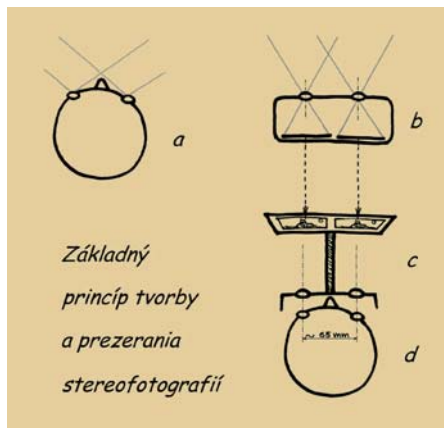
Obdivuhodné vynálezy prírody z oblasti stavebníctva (DV č. 2/2010) sme priblížili na príkladoch stavieb bobrov, termítov, ôs... Nemenej zaujímavé sú i hniezda krajčírka dlhochvostého, ktoré **samička vytvorí „zošitím“** jedného alebo dvoch živých

1 www.sierraforestlegacy.org/FC_SierraNevadaWildlifeRisk/NorthernFlyingSquirrel.php

listov rastlín, ktoré potom vystelia mäkkým materiálom. Najrozsiahlejšie podzemné mestá si buduje svišť prériový (v Texase bola vrazistená kolónia asi 400 miliónov svišťov).

Ochladzovanie svojho príbytku v púšti pri teplotách okolo 50 °C používa napríklad púšťová myš v západnej Austrálii. Podobný princíp využíva i skalárík žijúci v severnej Afrike. Krtkom na klimatizovanie príbytkov stačia ventilačné šachty, termity si budujú dômyselné klimatizačné systémy.

Aj 3D je vynálezom prírody je názov 17. časti seriálu Pohnime rozumom! (DV č. 3/2010). V nej sme sa zamerali na vývoj zraku od najstarších živočíchov až po súčasnosť. Využitie princípov binokulárneho videnia vyústilo k pokusom vytvárať dvojice obrázkov na stereoskopické pozieranie **ešte pred praktickým využitím fotografických techník**. Základný princíp tvorby a prezerania stereofotografií sme znázornili na originálnom schematickom obrázku.

Obr. č. 5 Základný princíp tvorby a prezerania stereofotografií (autori Š. a P. Holakovský; DV č. 3/2010).

Opísali sme aj **jednoduchý postup**, ako sa pozerat' na dvojice stereofotografií **bez prehlíadačky** tak, aby sme videli 3D obrázok.

Obr. č. 6 Stereoskopický obrázok vstupného areálu ÚPV SR (autori Š. a P. Holakovský; DV č. 3/2010)

V ďalšej časti seriálu (DV č. 4/2010) sme podrobne opísali zaujímavé technické riešenie chránené úžitkovým vzorom – **Skladacia stereoskopická pohľadnica**, ktorý pred 30 rokmi prihlásil na Federálnom úrade pre vynálezy Ján Vít.

Obr. č. 7 Stereoskopická pohľadnica

Názorne sme vysvetlili aj základný **princíp tvorby a prezerania anaglyfov**.

V 19. časti (DV č. 1/2011) sme si pripomenuli, že **už v roku 1613** Francois d'Agullion použil pojem „stéréoscopique“. Uverejnili sme aj jednu z najstarších fotografií, ktorú pravdepodobne v roku 1826 urobil pomocou kamery obskury J. N. Niépce asi po 8-hodinovej expozícii. Spomenuli sme tiež výnimočný prínos slovenského rodáka J. M. Petzvala pre praktický rozvoj fotografie. Poukázali sme na prekvapujúcu skutočnosť, že **už pred viac ako sto rokmi boli vyrábané desiatky rôznych stereoskopických fotoaparátov**.

Obr. č. 8 Pravdepodobne prvá fotografia, ktorú urobil v roku 1826 pomocou kamery obskury J. N. Niépce.

Princíp 3D obrázkov, ktoré možno vnímať bez okuliarov – **lentikulárne fólie**, sme vysvetlili v 20. časti seriálu (DV č. 2/2011). Kriticky sme sa pozreli na prvú lentikulárnu známku vydanú pri príležitosti majstrovstiev sveta vo futbale a na „hokejovú“ 3D pohľadnicu. Veľkým prekvapením boli **farebné dvojice fotografií**, ktoré nafotil **F. E. Ives** po zemetrasení v San Francisku **v roku 1906**. Z týchto viac ako sto rokov starých stereodvojíc fotografií sme vytvorili **unikátne anaglyfy**, ktoré sa dajú pozorovať pomocou bežných anaglyfických okuliarov.

Ako vložiť 3D kino do okuliarov je výstižný názov 21. časti seriálu (DV č. 3/2011), v ktorej som si (Š. H.) zaspomínal na svoje fantazijné myšlienkové pokusy (spred viac ako 40 rokov) ako vytvárať filmy, ktoré by sa dali sledovať pomocou opticko-mechanických okuliarov. Takéto okuliare mohli zabezpečiť sledovanie stereoskopických pohyblivých obrázkov – filmov, nasnímaných inovovanými kamerami s dvoma objektívmi.

Pri hľadaní informácií o tom, ako to neskôr vyriešili iní vynálezcovia, sme našli zaujímavý **vynález z roku 1990**. Neuveriteľné prekvapenie nás čakalo, keď sme zistili, že pôvodcom tohto vynálezu chráneného v asi 25 krajinách je **Ing. László Holakovszky** z Budapešti.

Obr. č. 9 Ing. László Holakovszky so svojím vynálezom stereoskopického zobrazovacieho prístroja z roku z roku 1990

Po pár e-mailoch a prepojení rodinných kroník bolo jasné – sme druhostupňoví bratraci. **László sa stal spoluautorom ďalších článkov.** Počas návštevy jeho rodiny (koncom minulého leta) nám dal vyskúšať jeden z funkčných prototypov jeho 3D okuliarov.

V 22. časti seriálu (DV č. 4/2011) sme opísali ďalší z vynálezov L. Holakovského – **Kronoscop.** Je to originálne zariadenie podobné veľkému, verejne prístupnému, stabilnému ďalekohľadu, v ktorom vidno **panorámu pred mnohých desaťročí či storočí.** Pri pohľade voľným okom možno vidieť porovnávanú realitu pred Kronoscopom. Pri otáčaní Kronoscopu sa jeho znázorňovaná historická panoráma synchronizuje s realitou pred Kronoscopom.

O tom, ako sa „3D revolúcia“ nekompromisne presadila, sme vás presvedčili v 23. časti (DV č. 1/2012), kde sme stručne predstavili **ukážky 3D fotoaparátov, mobilov, notebookov, tabletov, projektorov, televízorov...** Šokujúco pôsobia najmä **informácie o 3D tlačiarňach,** ktoré vedia vytlačiť (vyrobiť) 3D kópie trojrozmerných objektov.

PC-GLASSES je najnovší projekt Lászlóa Holakovského a jeho spolupracovníkov, ktorý realizujú aj vďaka podpore z Európskej únie.

Iba pár týždňov po vyjení DV č. 1/2012 prišiel Google so senzáciou veľmi podobnou vynálezu projektu Lászlóa Holakovského. V DV č. 2/2012 sme naznačili predpokladané možnosti rozšírenej reality (augmented reality).

V nadväznosti na European Innovation Scoreboard z roku 2006, spomínaný v úvode tejto 25. časti, sme sa v ostatných týždňoch snažili dopátrať aktuálneho rebríčka inovačnej výkonnosti štátov Európskej únie. Nepodarilo sa..., Európa má v súčasnosti asi iné starosti... Možno však konštatovať, že ťahúňmi inovačnej výkonnosti na starom kontinente sú už tradične Švédci, Fíni, Dáni, Nemci, Švajčiari a Angličania. Slovensko už tradične zaostáva a je to zrejme i z Globálneho inovačného indexu (GII) 2012, publikácie, ktorú nedávno vydali popredná medzinárodná vzdelávacia a výskumná inštitúcia INSEAD a Svetová organizácia duševného vlastníctva.

Samozrejme, pri štarte nášho seriálu Pohnime rozumom! sme si my jeho tvorcovia nemysleli, že takouto formou posunieme Slovensko v inovačnom rebríčku na vyššie priečky, na to sú tu oveľa „kompetentnejší“

ale tešia nás priaznivé ohlasy našich čitateľov na náš seriál. Budeme v ňom pokračovať...

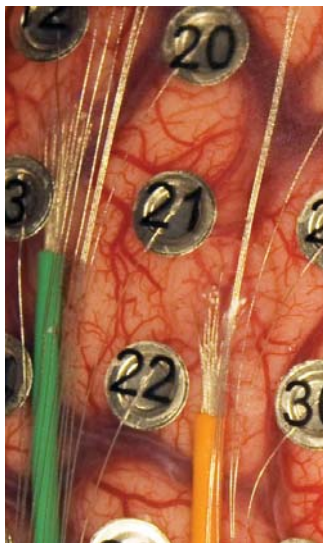
Predošlé vydania časopisu Duševné vlastníctvo si môžete pozrieť na www.upv.sk/?dusevne-vlastnictvo-archiv (pozn. red.).

Bionika a ľudské telo

V závere predchádzajúcej časti seriálu Pohnime rozumom! sme sa zamýšľali nad tým, kam sa asi bude uberať vývoj bionických zariadení v oblasti augmentovanej reality. Predpokladali sme, že vývoj bude pravdepodobne smerovať k priamemu prepojeniu živého organizmu s elektronikou, prípadne, že elektronika bude implantovaná priamo do tela.

Bionické pomôcky

To, že výskum a vývoj skutočne smerujú k implantovaniu technických „doplnkov“ do ľudského tela, potvrdzuje aj informácia na internetovej stránke www.veda.sme.sk v článku **Lekári vyvinuli nové sondy, ktoré nedráždia mozog.**² Tím neurochirurgov z univerzity v Salt Lake City (USA – Utah), ktorý vedie Paul House, zverejnil v časopise *Neurosurgical Focus* informáciu o novom type mozgových mikroelektród. Táto nová technológia elektronického mapovania mozgovej kôry, nazvaná microECoG, umožňuje implantovať mikroelektródy priamo do lebky nad tkanivo mozgu. Elektródy však do mozgu neprenikajú, a preto ho nepoškodzujú, čím sa znížilo dráždenie tkanív a možnosť výskytu komplikácií.

Obr. č. 10 Pohľad na sieť mikroelektród³

Sieť mikroelektród microECoG dokáže mapovať elektrické signály podľa potreby na jednotlivými centrami mozgu. Neurochirurgom to umožňuje presnejšie zmapovať a lokalizovať patologické zmeny v mozgu a lepšie sa rozhodnúť o spôsobe liečby. Takáto sieť elektród však môže byť nápomocná aj tým, ktorí majú mozog úplne v poriadku. Napríklad postihnutým s amputovanými končatinami **môže pomôcť pri ovládaní ich bionických protéz priamo signálmi z mozgu.** Dvojica pokusných osôb s implantovanými microECoG elektródami už úspešne pomocou počítača dokázala **myšlienkami ovládať virtuálnu ruku.**

Podobný spôsob sa používa aj v technológii na získavanie a prenos informácií z povrchu ľudského tela, nazvanej **epidurálny elektronický systém – EES** (používa sa však i názov elektronické tetovanie). EES tvorí tenká a pružná samolepiaca membrána s minimálnou hmotnosťou, v ktorej sú umiestnené elektródy a miniatúrne elektronické obvody. Veľkou výhodou je skutočnosť, že táto technológia na prepojenie s elektronikou nepotrebuje káble, je ľahká, preto ju nositeľ na sebe skoro ani necíti a vôbec ho neobmedzuje v jeho aktivitách. Pomocou EES je možné skúmať ľudský organizmus bez toho, aby boli výsledky skreslené vplyvom rušiacich prvkov, akými sú elektródy, káble a podobne.

Obr. č. 11 Epidurálny elektronický systém EES (e-tetovanie)⁴

Epidurálny elektronický systém sa aplikuje priamo na pokožku, kde mapuje elektrické signály ľudského tela a sprostredkuje prepojenie medzi telom a elektronikou. Pri pokusoch s EES, umiestneným na oblasti hrdla pokusnej osoby, počítač dokázal správne identifikovať jednoduchšie slová a vety s presnosťou až na 90 %.⁴

2 <http://veda.sme.sk/c/4914779/lekari-vyvinuli-nove-sondy-ktore-nedrazdia-mozog.html>

3 <http://veda.sme.sk/c/4914779/lekari-vyvinuli-nove-sondy-ktore-nedrazdia-mozog.html>

4 <http://vat.pravda.sk/clovek/clanok/14794-elektronicke-tetovania-mozu-spravit-z-ludi-kyborgov/>

Na stránke eTREND-u v časti technológie bol publikovaný článok **O krok bližšie ku kyborgom**,⁵ ktorý informuje o práci vedeckého tímu Washingtonskej univerzity v americkom Seattli. Podarilo sa im vyvinúť bionickú kontaktnú šošovku, ktorej súčasťou je LED dióda spolu s napájacím elektronickým obvodom. Takáto bionická kontaktná šošovka síce zatiaľ dokáže zobrazit iba jeden svetelný bod (pixel), ale postupne sa ich počet má zvyšovať tak, aby sa dal zobraziť jednoduchý text, prípadne aj viac. To by podstatne vylepšilo využívanie rozšírenej (augmentovanej) reality. Ak by sa podarilo dosiahnuť použiteľné rozlíšenie, bolo by možné napríklad zobrazovať **informácie z navigácie priamo na kontaktnej šošovke, ktoré budú vnímané ako v priestore pred vodičom**. Umožnilo by to nepretržite kontrolovať situáciu na ceste bez odpútavania pozornosti pozeraním na displej navigácie. Okrem navigácie by sa však takýmto spôsobom dali zobrazovať aj iné dôležité informácie.

Uvedieme však aj príklad, že nielen technika môže vylepšovať ľudský organizmus, ale, naopak, aj parametre techniky môže vylepšiť princíp odpozorovaný od ľudského tela. Chladič, pomocou ktorého je **procesor chladený ako ľudský mozog**, navrhol Bruno Michel, ktorý v švajčiarskych laboratóriách pracuje pre spoločnosť IBM. Pri vývoji chladiča sa inšpiroval princípom, ktorý je použitý v ľudskom tele na chladenie mozgu. Technológia, pri ktorej je chladiaca kvapalina k procesoru privádzaná cez stále sa rozvetvujúcu sieť kanálikov, **má byť o 40 % účinnejšia ako bežné chladenie**. To iba potvrdzuje, že sa technika od živej prírody ešte stále má čo učiť. Niektoré pramene dokonca uvádzajú, že z energetického hľadiska je ľudské telo stotisíckrát efektívnejšie ako počítač.

Bionické náhrady orgánov

Vývoj bionických doplnkov človeka sa však nezameriava iba na vylepšenie schopností zdravých ľudí. Nemenej intenzívne sa pracuje na vývoji bionických náhrad (pro-

téz) pre ľudí s nevyliciteľne poškodenými alebo chýbajúcimi orgánmi. Výskum a vývoj v tejto oblasti by sa podľa svojho zamerania dal charakterizovať ako biologicko-medicínske, biologicko-technické a technické riešenia.

Biologicko-medicínske riešenia sa zameriavajú predovšetkým na zvýšenie regeneračnej schopnosti organizmu. Veľká nádej sa v tejto oblasti vkladá do kmeňových buniek. **Kmeňové bunky** sú primárne nediferencované bunky, ktoré majú schopnosť zmeniť sa (diferencovať) na špecializované bunky rôznych typov tkanív. Spôčiatku sa na experimentálne účely používali hlavne bunky z embryí, čo sa stretlo s dost veľkým odporom niektorých skupín ľudí. V súčasnosti sa našli spôsoby, ako získavať kmeňové bunky aj z tela dospelých jedincov. Určite zaujímavou je skutočnosť, že **ako zdroj kmeňových buniek môže poslúžiť i tukové tkanivo**. Vo viacerých prípadoch už boli kmeňové bunky úspešne použité na opravu poškodených orgánov. Pracuje sa však aj na technológii, pomocou ktorej by sa dali z kmeňových buniek „vypestovať“ kompletne biologické orgány, ktoré by sa nelíšili od originálnych. Ak by sa to podarilo, takto získané orgány z vlastných kmeňových buniek by organizmus prijal bez rizika odmietavej reakcie imunitného systému. Umožnilo by to pre postihnutých ľudí „vyrábať náhradné dielce“ podľa potreby. Táto téma však nie je predmetom nášho článku a ponecháme ju odborným lekárske časopisom.

Biologicko-technické riešenia sú také, pri ktorých sú náhrady orgánov tvorené sčasti biologickým materiálom a sčasti neživou hmotou, prípadne sú iba zo živej hmoty, ale na ich „výrobu“ musia byť použité špeciálne technické zariadenia a technológie. Jedným zo zaujímavých a úspešných pokusov v tejto oblasti je vytvorenie ucha, pri ktorom bol do tela myši voperovaný podklad zo špeciálneho materiálu v tvare ušnej chrupavky. Tento materiál z porézneho polyméru bol navrhnutý tak, že sa v ňom usadili živé bunky a vytvorila sa štruktúra použiteľná ako náhrada chrupavky.

Obr. č. 12 Ľudské ucho „vytvárané“ v tele myši.⁶

V čase písania tohto článku slovenské médiá informovali o prípade, keď psy zaútočili na fotografa a pohrýzli ho tak, že mu úplne amputovali ucho. Záchranárom sa podarilo odhryznuté ucho nájsť a dopraviť ho spolu so zraneným do nemocnice. Lekári ušnú chrupavku zbavili kože a zašili postihnutému do brucha, aby jej zabezpečili výživu, a po prerastení cievami ju použijú pri plastickej operácii ucha ako transplantát.⁷

Veľmi zaujímavou znie tiež informácia o možnosti „výroby“ orgánov vytlačením na 3D tlačiarňi. Zložitejšie orgány sú zatiaľ ešte problémom, ale lekárom sa už **na 3D tlačiarňi** podarilo zo špeciálneho polyméru **vytlačiť** a živými bunkami osadiť priedušnicu. Túto potom úspešne voperovali do tela pacienta.⁸ Na podobnom princípe funguje i metóda, pri ktorej **pomocou tlačiarne lekári na poranené miesta tlačia kožné bunky** a vytvárajú tak „novú kožu“, čím sa výrazne urýchlil proces hojenia.⁹ Podobnou technológiou sa koža dá nielen nahradiť, ale aj vylepšiť. Holandskí vedci pridali do kožného tkaniva pavučinové vlákna získané z mlieka geneticky modifikovanej kozy. Vznikla tak nepriestrelná koža, ktorá dokázala zadržať i projektil kalibru 5,5 mm.¹⁰ V súčasnosti už v laboratóriách dokážu z ľudských buniek vypestovať organickú náhradu ľudskej kože. Je to však zdĺhavý a finančne náročný proces. Vedci z Nemecka sa však pokúšajú skonštruovať **automatizovaný prístroj na „výrobu“ ľudskej kože**, ktorý by tento proces výrazne urýchlil a zlacnil.¹¹

5 <http://technologie.etrend.sk/veda/o-krok-blizsie-ku-kyborgom.html>

6 www.seriouslyfacts.me/scientists-used-a-laboratory-mouse-to-grow-a-human-ear-on-it-in-order-to-demonstrate-a-transplantation-method/

7 <http://bratislava.sme.sk/c/6499500/dohryzenemu-muzovi-vlozili-ucho-do-brucha-aby-sa-uzdravilo.html>

8 www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/136572-nove-organy-na-miru-z-tiskarny/

9 www.rozhlas.cz/leonardo/technologie/_zprava/818589

10 www.pluska.sk/zaujímavosti/vyrobili-nepriestrelnu-kozu.html

11 www.pluska.sk/zdravie/automat-vyrodu-umelej-ludskej-koze.html

Poznámka autora P. H.: „O význame kože pre ľudský organizmus svedčí aj skutočnosť, že koža je najväčším orgánom ľudského tela. U priemerného človeka sa jej plocha pohybuje okolo dvoch metrov štvorcových a samotná koža bez podkožného tkaniva váži zhruba 2,5 kg. Spolu s podkožným tkanivom je to až 15 kilogramov.“

Technické riešenia výroby náhrad za chýbajúce alebo chorobou zničené orgány sú zamerané na vývoj technológií, ktoré by umožnili priemyselnú výrobu orgánových protéz. Vývoj v tejto oblasti pokročil natoľko, že podrobnejšie informovanie by si vyžadovalo niekoľko takýchto článkov. Najprv sa budeme podrobnejšie venovať jednej z najnovších informácií v tejto oblasti.

Umelá sietnica

Zrak je jedným z najdôležitejších zmyslov, hlavne pre človeka. Je to najmä preto, že zrakom človek prijíma najviac informácií. Niektoré zdroje uvádzajú, že je to až 80 %¹². Napriek tomu, že v civilizovanom svete si dokážu nájsť svoje spoločenské uplatnenie i nevidiaci, predstava úplnej slepoty je pre každého človeka hrozivá. O význame zraku pre človeka hovorí aj príslovie „chrániť (niečo) ako oko v hlave“. Súčasná medicína už síce dokáže liečiť veľa očných chýb a ochorení, ktoré ohrozujú zrak človeka, no aj napriek tomu je v tejto oblasti stále ešte čo zlepšovať.

Nedávno bola na internete publikovaná takáto informácia:

„Dva slepí muži opäť vidí díky očnému implantátu“

23. 5. 2012 | Roman Polach | Věda

Slepí opäť vidí – díky neuvěřitelně plasticitě mozku a nejmodernějším technologiím.

Dva muži z Velké Británie, kteří byli řadu let slepí, opäť vidí díky unikátnímu očnému implantátu. Ten jim byl voperován v rámci klinické studie, kterou provádí Oxford Eye Hospital a King's College Hospital v Londýně.

Oba trpěli geneticky podmíněnou nemocí zvanou Retinitis pigmentosa, při které světelné receptory v sítnici postupně degenerují, až postižený oslepe. Lékaři na jejich místo

implantovali tři milimetry velký mikročip obsahující 1500 pixelů citlivých na světlo. Obraz převádí na elektrické signály, stejně jako to dělají fotoreceptory u zdravých lidí. Elektrický signál je pak poslán do optického nervu, odkud putuje do mozku.

„V předchozích studiích obnovování zraku použitím kmenových buněk a dalších způsobů léčby měli pacienti vždy nějaký zbytkový zrak. Tito pacienti neviděli vůbec, ale implantát aktivoval znovu jejich sítnici po více než deseti letech,“ řekl jeden z vedoucích klinické studie Robert MacLaren. Na rozdíl od některých jiných implantátů, které už byly zkoušeny, tento nefunguje jen v laboratorním prostředí, nýbrž je přenosný.¹³

Použitie bionickej náhrady za chorobou postihnutú sietnicu je však možné nielen pri Retinitis pigmentosa. Ďalším z ochorení, ktoré bezprostredne ohrozuje zrak a ktoré súčasná medicína ešte nedokáže vyliečiť, je choroba nazývaná „**vekom podmienená makulárna degenerácia**“ (používa sa aj skratka **VPMD**). Táto choroba je spôsobená degeneráciou svetlocitlivých buniek – fotoreceptorov v najdôležitejšej centrálnej časti sietnice, nazývanej aj žltá škvrna (lat. Macula lutea). Dôležitosť tejto oblasti sietnice je v tom, že je to miesto s najväčšou hustotou fotoreceptorov, teda miesto najostrejšieho a najintenzívnejšieho vnímania obrazu. V dôsledku tohto ochorenia dochádza k postupnému zhoršovaniu zraku a v konečnom dôsledku až k úplnej slepote. VMPD sa považuje za civilizačnú chorobu a postihuje nemalý počet ľudí. Už zo samotného názvu tohto ochorenia (vekom podmienená) sa dá predpokladať, že so zvyšovaním priemerného veku ľudí sa jej výskyt bude naďalej zvyšovať. V súčasnosti je počet týmto ochorením postihnutých ľudí na Slovensku odhadovaný už na 270 000, čo je zhruba na úrovni výskytu diabetu.¹⁴

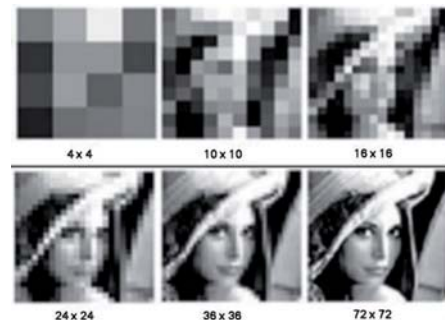
Napriek tomu, že sa doteraz nenašla účinná liečba, ktorá by tento chorobný proces dokázala vyliečiť alebo aspoň zastaviť, chorým vznikla nová nádej. Je ňou **bio-nická náhrada poškodenjej sietnice, bio-čip – Bio-Retina**. Je to vnútroočný mikročip so svetlocitlivými senzormi, ktorý je možné implantovať – vsadiť na postihnuté miesto sietnice – žltú škvrnu, pričom ide o ľahký zákrok, na ktorý stačí iba lokálne – miestne znecitlivenie pacienta.

Obr. č. 13 Implantovanie senzoru Bio-Retina do oka

Zdroj: Gizmag – Brian Dodson, 20. 7. 2012¹⁵

Momentálne sa pracuje na vývoji čipu s rozlišovacou schopnosťou 72 x 72 bodov, teda **5 184 zobrazovacích bodov**. Oproti moderným fotoaparátom sa to zdá veľmi málo, no aj tak by to umožnilo ľuďom odsúdeným na úplnú slepotu opäť vidieť, i keď s určitými obmedzeniami. O zobrazovacej schopnosti čipu s rôznym počtom zobrazovacích bodov sa môžeme presvedčiť na nasledujúcom obrázku.

Obr. č. 14 Rozlíšenie obrazu pri rôznom počte obrazových bodov

Zdroj: Gizmag – Brian Dodson, 20. 7. 2012¹⁵

Tento čip síce zatiaľ dokáže sprostredkovať iba čiernobiely obraz, ale aj tak by výrazne zlepšil kvalitu života ľuďom postihnutým ochorením VPMD. Výhodou tohto riešenia je, že zachováva funkčnými všetky štruktúry oka (rohovka, dúhovka, šošovka a pod.), senzory nahrádzajú iba poškodené fotocitlivé bunky, z ktorých sú signály elektródami prenášané priamo na neuróny sietnice.

Ako každá iná elektronická súčiastka aj očný biočip na svoje fungovanie potrebuje zdroj elektrickej energie. Konštruktéri to vyriešili fotovoltickým článkom, ktorý je zabudovaný priamo v biočipe. Ale článok s tak malou účinnou plochou pri intenzite svetla,

12 <http://lidskesmyslyjsouzazrakem.blogspot.sk/>

13 http://vtm.zive.cz/dva-slepi-muzi-opet-vidi-diky-ocnimu-implantatu?utm_source=zive&utm_medium=selfpromo&utm_campaign=rsshub

14 www.omnimedia.sk/?tlacove-stredisko-zoznam-sprav&message=104

15 www.gizmag.com/bio-retina-restore-vision-blind/23387/

ktoré preniká do oka, by nebol schopný vyprodukovať dostatok energie.¹⁶ Vyriešilo sa to laserom umiestneným v rámci špeciálnych okuliarov, ktorý vysiela do oka laserový lúč postačujúcej intenzity a jeho svetlo je pre oko neviditeľné a neškodné.

Sietnica je zložitý orgán a uvádza sa, že sa v nej nachádza 130 miliónov zmyslových buniek. Keby vnem z každej zmyslovej bunky mal byť do príslušného centra v mozgu vedený samostatne, z každého oka by musel vychádzať nervový zväzok s rovnakým počtom nervových vlákien. V roku 2001 Američan Frank Werblin a Maďar Roska Botond zistili, že obraz vytvorený na sietnici oka sa neprenáša z každej zmyslovej bunky samostatným nervovým vláknom, ale je na strane oka spracovaný (zakódovaný) tak, že tvorí 12 výstupov (vrstiev), ktoré sú po prechode očným nervom v mozgu znovu spracované tak, aby sa vytvoril reálny obraz.¹⁷ V počítačovej terminológii by sa to dalo prirovnať k zrýchleniu dátového toku pomocou modemu (modem – modulátor, demodulátor).

O tom, že prenos informácií z oka do mozgu je podobný, ako prenos v elektronike, svedčia aj zistenia viacerých vedecských pracovníkov.¹⁸ Vyplýva to aj z merania signálov, ktoré vznikajú v sietnici a potom

sa očným nervom odosielajú do mozgu na spracovanie.

Neprekvapilo by nás, ak by sa časom zistilo, že na zmenšenie objemu dát pri prenose obrazovej informácie z oka do mozgu aj príroda použila nejaký kodek (kompresor – dekompresor). Kodeky sú zariadenia alebo krátke programy, ktoré sa vo videotechnike používajú na zmenšenie dátového toku pri prenose obrazového alebo zvukového signálu. Podrobnejšie informácie o kodekoch nájdete na stránke <http://referaty.aktuality.sk>.¹⁹

Ďalšie bionické náhrady ľudských orgánov už iba vymenujeme a možno sa tejto téme ešte budeme venovať v ďalšom článku. **Umelé srdce** (už aj bez externého zdroja energie), **umelá krv**, **umelé pľúca**, **kochleárny implantát (sluch)**, **inzulínový dávkovač**, **protézy končatín** a ďalšie. Najväčšou brzdou pri výrobe dokonalejších mechanických náhrad orgánov – protézy je veľkosť zdroja energie, ktorú na svoju činnosť potrebujú. Z uvedeného dôvodu sa niektoré problémy musia riešiť externými prístrojmi, ako sú napríklad **umelé obličky**, **pečeň** a podobne. Miniaturizáciou zdroja energie a zvyšovaním jeho kapacity by sa však dal aj tento problém odstrániť.

Literatúra a internetové zdroje²⁰

Pohnime rozumom! – 1. až 24. časť; In *Duševné vlastníctvo*, č. 2/2006 – 2/2012

<http://veda.sme.sk/c/4914779/lekari-vyvinuli-nove-sondy-ktore-nedrazdia-mozog.html>

<http://vat.pravda.sk/clovek/clanok/14794-elektronicke-tetovania-mozu-spraviv-z-ludi-kyborgov/>

<http://technologie.etrend.sk/veda/o-krok-blizsie-ku-kyborgom.html>

www.seriouslyfacts.me/scientists-used-a-laboratory-mouse-to-grow-a-human-ear-on-it-in-order-to-demonstrate-a-transplantation-method/

<http://bratislava.sme.sk/c/6499500/dohryzenemu-muzovi-vlozili-ucho-dobrucha-aby-sa-uzdravilo.html>

www.ceskatelevize.cz/ct24/svet/136572-nove-organy-na-miru-z-tiskarny/

www.rozhlas.cz/leonardo/technologie/_zprava/818589

www.pluska.sk/zaujímavosti/vyrobili-nepriestrelnu-kozu.html

www.pluska.sk/zdravie/automat-vyrobu-umelej-ludskej-koze.html

<http://lidskesmyslysouzazrakem.blogspot.sk/>

http://vtm.zive.cz/dva-slepi-muzi-opet-vidi-diky-ocnimu-implantatu?utm_source=zive&utm_medium=selfpromo&utm_campaign=rsshub

www.omnimedia.sk/?tlacove-stredisko-zoznam-sprav&message=104

www.gizmag.com/bio-retina-restore-vision-blind/23387/

www.zive.sk/spravy/umela-sietnica-je-nadejou-pre-nevidiacich/sc-30-a-302688/default.aspx

<http://wwwold.sztaki.hu/sztaki/news/2001/szem1.html>

www.frontiersin.org/systems_neuroscience/10.3389/neuro.06.004.2009/full

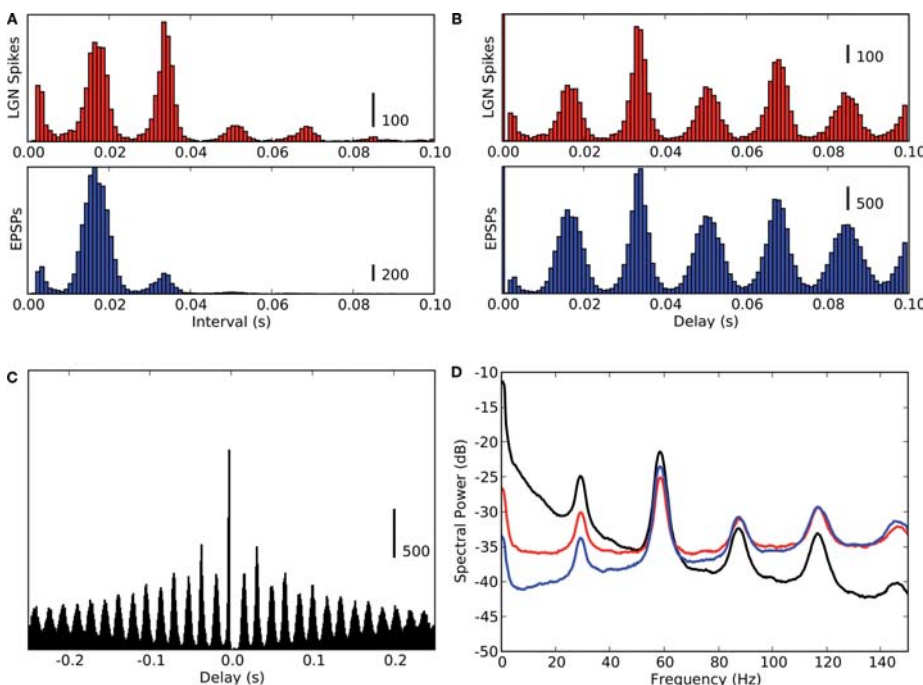
*Pokračovanie
v Duševnom vlastníctve č. 4/2012*

THINK IT! – PART XXV

Nature has created human being – human being transforms nature

HOLAKOVSKÝ, Š., HOLAKOVSKÝ, P., HOLAKOVSKÝ, L.:

A short overview of 24 previous parts of the series Think it! Bionic devices, bionic replacement of organs, bio-medical solutions, bio-engineering solutions. The human ear produced in the body of mouse. Artificial retina. Bionic replacement of damaged retina, biochip Bio-Retina.

Obr. č. 15 Grafické zobrazenie elektrických signálov zo sietnice¹⁸

¹⁶ www.zive.sk/spravy/umela-sietnica-je-nadejou-pre-nevidiacich/sc-30-a-302688/default.aspx

¹⁷ <http://wwwold.sztaki.hu/sztaki/news/2001/szem1.html>

¹⁸ www.frontiersin.org/systems_neuroscience/10.3389/neuro.06.004.2009/full

¹⁹ <http://referaty.aktuality.sk/kodovanie-vidia/referat-20087>

²⁰ Všetky odkazy na elektronické pramene v tomto článku vo vzťahu k jeho obsahu platné k 27. 8. 2012.

Z GALÉRIE TVORCOV

Inovátori zo Svitú

Výskumný ústav chemických vlákien, a. s.

Inovatívny čin roka – súťaž o Cenu ministra hospodárstva SR, ktorá má prispieť k rozvoju inovačných aktivít na Slovensku a upozorniť na ne širokú verejnosť.

Do vlaňajšieho 5. ročníka súťaže bolo v štyroch kategóriách (výrobová inovácia, technologická inovácia, inovácia služby, medzinárodná kooperácia) podaných 33 návrhov. Ocenenia najlepším odovzdal minister Tomáš Malatinský v máji tohto roka v rámci 19. ročníka Medzinárodného strojárskoho veľtrhu v Nitre.

V kategórii Výrobová inovácia cenu Inovatívny čin roka 2011 získal z 10-ich súťažných návrhov Výskumný ústav chemických vlákien, a. s., Svit za polypropylénové vlákno Kalcifil – mikro/nano.

Zaujímali sme sa oň priamo vo Výskumnom ústave chemických vlákien, kde sme sa začiatkom augusta stretli aj s predsedom predstavenstva a generálnym riaditeľom Ing. Martinom Budzákom (34).

– Kalcifil je obchodný názov špeciálnej polypropylénovej striže, ktorá sa primiešava do betónu a cementových mált a výrazne mení ich vlastnosti. Spevňuje ich, zvyšuje odolnosť proti mrazu i vysokej teplote, – rozhovoril sa **M. Budzák**. – Na trh však prichádzame s polypropylénovým vláknom novej generácie. Na povrchu sme ho zdrsnili, takže sa lepšie prichytí v betónovej zmesi. Už v nej „nezakotví“ len mechanicky, ale sa uchytí aj chemicky a nevypadne z nej.

Nový typ vlákna VÚCHV vyvinul v spolupráci so spoločnosťou Stachema Bratislava, a. s., a Ústavom polymérnych materiálov Fakulty chemickej a potravinárskej technológie Slovenskej technickej univerzity v Bratislave. Projekt bol ukončený v auguste 2011 a spolufinancovala ho Agentúra

na podporu výskumu a vývoja SR. Zároveň VÚCHV podal dve patentové prihlášky: Mikroaditívované/Nanoaditívované polypropylénové vlákno so zlepšenou kompatibilitou a afinitou k silikátovej matrici cementových kompozitov.

Jedným zo spolupôvodcov uvedených vynálezov je **Ing. Peter Michlík, CSc.** (60), špecialista na výskum chemických vlákien.

– Naše vlákna predovšetkým zabraňujú vzniku mikrotrhlín. Dokážu totiž absorbovať časť deformačnej energie, ktorá vzniká pri zmršťovaní (kontrakcii) betónu v priebehu jeho tuhnutia. Okrem toho zvyšujú i protipožiarnu odolnosť betónu. Keby v ňom to vlákno nebolo, betón by sa v prípade požiaru rýchlejšie deformoval a praskal. Obsahuje totiž vodu, ktorá sa vplyvom tepla mení na paru a tá ho roztrhá lebo nemá kadiaľ uniknúť. Stavbári tomuto efektu hovoria „strielanie betónu“. Ale v prípade, že obsahuje polypropylénové vlákno, vytvoria sa mikrokapiláry, a teda vodná para má ako z betónu uniknúť a nedôjde k jeho veľkej deštrukcii. Ak do vlákien pridáme koncentráty na báze mikro- a nanočastíc, ich účinky sa ešte zvyšujú, pričom nanočastice v betóne vytvárajú aj sekundárne chemické väzby. V našom prípade sa priemerná veľkosť nanočastíc pohybuje pod 100 nanometrov¹.

1 Za nanomateriál sa všeobecne považuje všetko, čo má rozmery pod 1 mikrometer, no hranica nanomateriálov dodnes nie je presne špecifikovaná a rovnako ani terminológia, a preto v tejto súvislosti prebieha na úrovni Európskej únie diskusia. Zatiaľ sa za nanomateriály považujú látky, ktorých jeden z rozmerov je menší ako 100 nanometrov, čiže desatina mikrometra; pozn. autora článku.

Za spomínané riešenie získal VÚCHV za rok 2011 **Cenu ministra školstva, vedy, výskumu a športu SR za vedu a techniku v kategórii Vedecko-technický tím roka.**

V závere minulého roka bol tím ocenený za významný prínos v oblasti výskumu progresívnych vlákien na báze klasických a nových polymérov z obnoviteľných zdrojov a v oblasti vývoja kompaktnej linky na výrobu polypropylénového mikrovlákna. Kompaktné linky buduje VÚCHV pre svojho partnera v susedstve, pre Fibrochem, a. s., dcérsku spoločnosť Chemosvitu, a. s., špecializujúcu sa na výrobu klasických nekonečných technických, resp. textilných polypropylénových vlákien navinutých na cievkach. VÚCHV sa venuje aj vývoju a výrobe strojnotechnologických zariadení a v spomínanom prípade išlo o zavádzanie tzv. krátkych technologických postupov. – *Pôvodné technológie boli totiž stavané tak, že príslušné zariadenia zaberali v objekte dve až tri poschodia a procesy pri výrobe vlákna – zvlákňovanie a dĺženie – nenadväzovali na seba kontinuálne. V súčasnosti tento proces prebieha na piatich krátkych linkách, čím došlo k zvýšeniu kvality vlákien, k úspore pracovných síl, šetreniu priestorov i energetických nákladov,* – vysvetľuje M. Budzák.

Vráťme sa ešte k obnoviteľným zdrojom. **VÚCHV sa v súčasnosti podieľa na veľmi významnom projekte s názvom Stered** (spracovanie textilného recyklátu do dosiek), v ktorom ide o recykláciu syntetických textílií v Krajnom pri Myjave.

Investorom projektu s nákladom 4 722 971,41 eura spolufinancovanom zo štrukturálnych fondov Európskej únie je spoločnosť PR Krajné, s. r. o. VÚCHV je generálnym dodávateľom inovatívnej technológie a linky na spracovanie druhotných textílií z automobilov, to znamená kobercov, čalúnenia, potahov, drviny z pneumatík a podobne. Výsledkom projektu je stavebný materiál, ktorý bude možné využívať na zvukovú a tepelnú izoláciu budov, zvukovú izoláciu v cestnej doprave. Skúšobná prevádzka bola spustená v septembri tohto roka, pričom recyklácia syntetických textílií „zamestnáva“ desiatky ľudí.

Keďže patentové prihlášky týkajúce sa mikroaditívovaných a nanoaditívovaných vlákien ešte neboli zverejnené vo Vestníku Úradu priemyselného vlastníctva SR, nie je možné podrobnejšie sa zmieňovať o výrobných postupoch vedúcich k finálnemu produktu, nakoniec pre bežného smrteľníka by to bol aj tak nemalý rébus... Podstatné je, že nový typ polypropylénových vlákien v súčasnosti testujú viaceré firmy zaoberajúce sa stavebnou chémiou i samotné stavebné

spoločnosti a všetko nasvedčuje tomu, že testy budú úspešné a o nový typ vlákien bude záujem i v zahraničí. Ich výroba je už pripravená. Pôvodné vlákna VÚCHV vyváža do Česka, Poľska, Litvy a na Ukrajinu.

– *Polypropylénové vlákna balíme v objeme podľa požiadaviek zákazníkov. Pre maloobdobateľov to môže byť 1-kilogramové balenie (1kg postačuje na meter kubický betónu), pre veľkoobdobateľov 20 – 25-kilogramové a produkt dodávame i vo vode rozpustných obaloch. V mixe s betónom sa roztrhajú, a keďže sú vytvorené z celulózy, aj rozpustia, – podotýka M. Budzák. – Pokiaľ ide o cenu, je zanedbateľná, cena betónovej zmesi s našimi vláknami sa zvyšuje len o 3 – 5 %.*

P. Michlíka sa pýtame na ekologickosť polypropylénových vlákien. – *Ich výroba v žiadnom prípade neznečisťuje životné prostredie. Výrobok z polypropylénu je kváziekologický, hoci v prírode sa biologickým spôsobom nedá odstrániť, ale zasa je to materiál recyklovateľný. Zároveň treba povedať, že už dva roky pracujeme na vývoji biologicky odbúrateľných vlákien, ktoré sa dajú i kompostovať. V tejto súvislosti sa nám podarilo vyvinúť polymérne vlákna na báze kyseliny polymliečnej, ktoré sú šetrné k životnému prostrediu, a je to aj príklad, akým smerom by sa mohla uberať výroba rôznych textílií, fóliových obalov, igelitových tašiek a podobne.*

VÚCHV vo Svite nepodceňuje ani priemyselno-právnu ochranu. Spoločnosť je v súčasnosti majiteľom piatich úžitkových vzorov, viacerých patentov, dve patentové prihlášky sú v konaní a vlastní aj ochrannú známku, hoci treba uviesť i to, že v minulosti, ešte v rámci Československa, tých prihlášok bolo podstatne viac. Predsedom komisie pre vynálezy a zlepšovacie návrhy je Ing. Tibor Varga (60), ktorý je zároveň procesným a projektovým manažérom.

– *Samozrejme, priemyselno-právna ochrana má nemalý význam, napokon takýto krok vyplýva aj z projektov, ktoré riešime v rámci výziev Agentúry na podporu vedy a výskumu SR. V závere minulého roka sme prijali ponuku Úradu priemyselného vlastníctva SR na vykonanie prediagnostiky priemyselných práv v našej spoločnosti. Ing. Jana Rešutíková z ÚPV SR nám napríklad odporučila, aby sme si vynálezy, za ktoré sme dostali cenu Inovatívny čin roka 2011, dali chrániť i na medzinárodnej úrovni, aby sme využili prioritu získanú z patentovej prihlášky na Slovensku, a zároveň zväzili aj právnu ochranu nášho loga v rámci EÚ. Tieto odporúčania berieme, ale je to aj otázka financií, v súčasnej neľahkej ekonomickej situácii nemôžeme veľmi vyskakovať. A pokiaľ ide o vynálezy ocenené ministrom hospodárstva, myslíme si, že spojením viacerých technologických postupov sú jedinečné, a nepredpokladáme, žeby niekto iný dokázal vyrobiť takýto produkt.*

V oblasti priemyselno-právnej ochrany VÚCHV spolupracuje predovšetkým s patentovou zástupkyňou Ing. Kamilou Rzymanovou z Popradu. Pred časom pôsobila práve medzi výskumníkmi vo Svite, a teda dobre pozná tamjšie pomery, čo je výhodou tak pre ňu, ako aj pre výskumný ústav.

Spomínali sme, že T. Varga je predsedom komisie, ktorá má na starosti i zlepšovacie návrhy, a tak sa zákonite vynára otázka, ako sa VÚCHV darí v tomto smere.

– *Zlepšovacích návrhov už nie je toľko ako kedysi, možno by sme mali urobiť nejaké opatrenia na reštartovanie tohto systému a jeho doladenie. Na druhej strane, naši pracovníci majú inovatívne nápady na zlepšovanie a zjednodušovanie výrobných procesov, no tie sa snažíme zúročiť najmä vo forme riešení, ktoré je možné chrániť patentom alebo úžitkovým vzorom.*

Zatiaľ čo v 80-tych rokoch VÚCHV zamestnával približne 600 ľudí, dnes je ich 80. V súčasnej neľahkej ekonomickej situácii, keď zanikli, resp. výrazne obmedzili výrobu viacerí tradiční partneri ústavu zameraní na syntetické vlákna (Chemlon Humenné, s. r. o., Slovenský hodváb, a. s., Seni-

ca či Istrochem, a. s., Bratislava) a na trhu sa čoraz častejšie objavujú chemické vlákna a textilné výrobky z krajín tretieho sveta za podstatne nižšie ceny, musí VÚCHV doslova bojovať o zákazníkov. S polypropylénovými strižovými a technickými vláknami, koncentrátmi aditív, pigmentov a modifikátorov či inovovanými strojnotechnologickými zariadeniami na výrobu chemických vlákien sa snaží presadiť tak na Slovensku, ako i v zahraničí, je pripravený spolupracovať aj s firmami, ktoré vyrábajú polymérne fólie, plasty, produkty súvisiace s polymérnymi systémami, no v súčasnosti sa ťažko zháňajú zákazky.

– *Problém je i v tom, že projektových výziev zo strany štátu je z roka na rok menej, čo samozrejme súvisí najmä s nedostatkom financií. Stále menej ich ide aj do aplikovateľného výskumu a my len z vlastných zdrojov nedokážeme vytvárať prelomové riešenia, – konštatuje M. Budzák. – Zatiaľ čo zahraničné spoločnosti pôsobiace na Slovensku dostávajú stimuly, slovenské firmy ich získavajú len veľmi poskromne. Ak chcete získať peniaze zo štrukturálnych fondov, musíte sa proti nadmernej byrokracii a papierovaniu vyzbrojiť trpezlivosťou.*

3 – 5 % príjmov má VÚCHV z činnosti akreditovaných laboratórií. V roku 1993 mu bol priznaný štatút štátnej skúšobne SKTC-118, ktorá vydáva certifikáty na chemické vlákna a textil, a v roku 2005 bol ústav akreditovaný aj ako notifikovaná osoba EÚ č. 1634 pre oblasť textilných hračiek.

Ako sme už uviedli, VÚCHV získal za rok 2011 aj Cenu ministra školstva, vedy, výskumu a športu SR v kategórii Vedecko-technický tím roka. Dobrý tím znamená veľmi veľa..., no opäť už dajme slovo M. Budzákovi.

– *Dobrý tím znamená veľa a najmä pri inováciách. V tejto oblasti nie sú definované postupy a pravidlá, ako by sa určitý systém mal vyvíjať, a o to je ten tímový duch dôležitejší. Nápad vznikajú v tvorivej skupine, napríklad v rámci brainstormingu, a ďalej sa rozvíjajú, prípadne selektujú. U nás pracujú dva takéto tímy, jeden sa zaoberá vývojom*

strojných zariadení, sú to konštruktéri, a druhú skupinu tvoria najmä chemici venujúci sa výskumu. Tieto oblasti sa musia sklbiť a konečný výrobok, vlákno, vzniká na základe poznatkov oboch skupín.

– Skĺbenie výskumnej a vývojovej zložky je v našom prípade veľmi zaujímavé a osožné, – podotýka P. Michlík. – Výskum má totiž smerovať k vývoju a aplikácii. U nás sú výskumné postupy z hľadiska realizovateľnosti odobrované strojnotechnologickou skupinou, pričom obe skupiny majú záujem uviesť myšlienky do aplikovateľnej koncovky. Obe skupiny musia byť „previazané“, musia vzájomne komunikovať a dôležité je tiež zvoliť si reálne postupy.

A určite nemenej dôležité je, aby tím mal aj dobrého lídra. Vo VÚCHV vo Svite je ním len 34-ročný predseda predstavenstva a generálny riaditeľ M. Budzák. Na Technickej univerzite v Košiciach vyštudoval odbornú elektrotechniku a telekomunikačnú tech-

niku a potom ho život zaviedol na päť rokov do Anglicka, kde pracoval v oblasti vývoja elektroniky v telekomunikačných systémoch. Na čelo VÚCHV sa vďaka akcionárom spoločnosti dostal 1. októbra 2010. – *Musel som sa a ešte stále sa musím zorientovať v oblasti chémie, hoci tu v ústave sa môžem spoľahnúť na špičkových odborníkov, ktorí sa celý život venujú chemickým vláknam. Bez nich by moje pôsobenie bolo ťažšie. Myslím si však, že mojou prednosťou sú zasa skúsenosti s vývojovým a inovačným prostredím, v príprave projektov i v „práci“ s ľuďmi.*

Práve vyspelé zahraničné firmy zvyknú do vrcholových orgánov nominovať úspešných ľudí aj z iných odvetví, a to je tiež jeden z inovatívnych prístupov, ktorý prináša efekt, mení pohľad na rozhodovací proces. Je známe, že ľudia zvyknú po istom čase takzvané vyhorieť, strácajú dynamiku, nápady, nebojujú ako predtým a upadajú do akéhosi útlmu, čo môže mať vážny vplyv na

chod celej firmy. A aj tomuto by mal zabrániť tím líder.

Súčasný líder VÚCHV je synom RNDr. Dušana Budzáka, ktorý bol na čele ústavu v rokoch 1993 – 2007. V roku 2007 bola udelená D. Budzákovi in memoriam Cena podpredsedu vlády a ministra školstva za vedu a techniku v kategórii Celoživotné zásluhy v oblasti vedy a techniky – za celoživotný prínos pri koordinácii a riešení výskumu v oblasti chemických vlákien a ich uplatnení na Slovensku i v zahraničí.

– *Chcem pokračovať v tom, čo otec vo VÚCHV za vyše 13 rokov vytvoril a kreoval, no, žiaľ, nestihol splniť všetky svoje plány, predčasne zomrel ako 54-ročný. Záleží mi na tejto spoločnosti, ktorá má vyše 60-ročnú tradíciu, je mojou povinnosťou urobiť všetko pre to, aby tradícia pokračovala ďalej.*

PhDr. Július Šipoš
Foto: O. Očenáš

Prehľad vynálezov a technických riešení, ktorých prihlasovateľom na ochranu/majiteľom je VÚCHV Svit

Podané v roku	Publikačné číslo	Názov
1978	CS 203595	Spôsob filtrovania tavenín termoplastických materiálov zmršťujúcich sa pri ochladnutí a zariadenie na tento spôsob
1979	CS 204625	Spôsob injekčného dávkovania roztavených prímiesí do taveniny lineárnych syntetických polymérov
1979	CS 208258	Spôsob filtrácie tavenín termoplastických materiálov s vyšším a ostrejším bodom tavenia na zariadeniach s pohyblivým filtračným pásom
1979	CS 208593	Spôsob výroby polypropylénových vlákien z izotaktického vysokomolekulárneho polypropylénu
1980	CS 209579	Statický homogenizačný člen
1981	CS 219176	Polypropylénové vlákna so zlepšenou vyfarbitelnosťou
1981	CS 220956	Koncentráty v polymére rozpustných farbív na báze polyesterov, najmä na farbenie polyesterových vlákien
1981	CS 233203	Hubicový blok pre zvlákňovanie tavenín syntetických polymérov
1981	CS 221673	Zariadenie pre zvlákňovanie a chladenie vlákien alebo fólií z tavenín syntetických polymérov
1982	CS 223149	Vretenové výtláčne zariadenie na tepelné spracovanie plastických látok s prímiesami
1982	CS 229425	Zariadenie pre kontinuálnu filtráciu tavenín termoplastických materiálov
1983	CS 238890	Spôsob chladenia polypropylénových vlákien vyšších jednotkových jemností pri ich výrobe
1984	CS 242471	Rotáčne teleso na ohrev teplotným médiom pre dopravu, ohrievanie, alebo chladenie zväzkov chemických vlákien alebo pásov
1984	CS 242525	Rozvodné zvlákňovacie zariadenie pre zvlákňovanie viskózných kvapalín
1984	CS 244968	Kontinuálny spôsob farbenia polymérov v hmote a zariadenie pre tento spôsob
1984	CS 245816	Termostabilný izotaktický polypropylén pre výrobu vlákien
1984	CS 246878	Zostava vretien na kontinuálne pracujúcom dvojtvetenovom hnetacovýtláčnom zariadení
1985	CS 242244	Rozvodné zvlákňovacie zariadenie pre zvlákňovanie viskózných kvapalín
1985	CS 248239	Statický homogenizačný člen
1985	CS 248930	Zariadenie na zvlákňovanie viskózných kvapalín a tepelnú úpravu chemických vlákien
1985	CS 251550	Spôsob prípravy uhlíkových vlákien z izotropných pyrolýznych živíc
1986	CS 252893	Hubicový blok pre zvlákňovanie syntetických polymérov
1986	CS 258205	Spôsob a zariadenie na využitie odpadov z výroby termoplastov
1986	CS 258210	Zariadenie na zvlákňovanie a chladenie chemických vlákien
1986	CS 258223	Kompozitné vlákno na báze izotaktického polypropylénu a spôsob jeho výroby
1986	CS 258747	Polyamidy, najmä vlákna, stabilizované voči termooxidačnej a fotooxidačnej degradácii
1986	CS 259378	Spôsob kontinuálneho aditivovania syntetických polymérov a zariadenie pre tento spôsob
1986	CS 259561	Preparačné zmesi pre zvlákňovanie, dĺženie, tvarovanie a finálnu úpravu polypropylénových vlákien
1986	CS 260311	Spôsob modifikácie tavenín polymérov a zariadenie pre tento spôsob
1986	CS 260312	Spôsob modifikácie tavenín polymérov a zariadenie na modifikáciu
1986	CS 261540	Spôsob prípravy zvlákňovateľnej živice pre výrobu uhlíkových vlákien
1987	CS 269506	Koncentrát vápenca na báze polypropylénu so zlepšenou dispergiou plniva a spôsob jeho výroby
1987	CS 258700	Tvarovacie zariadenie pre textúrovanie vlákien natláčaním plynným médiom
1987	CS 266257	Spôsob prípravy jemno a superjemnovláknitých polypropylénových vlákien
1987	CS 260198	Zariadenie na dávkovanie a homogenizáciu kvapalín s nízkou viskozitou do tavenín syntetických polymérov
1987	CS 260199	Spôsob dávkovania a homogenizácie kvapalín o nízkej viskozite do tavenín polymérov v taviaco-homogenizačnom zariadení
1987	CS 261092	Statický zmiešavač na homogenizáciu viskózných kvapalín
1987	CS 269574	Polypropylénová striž bavlnárskeho typu
1987	CZ 271523	Spôsob navíjania nekonečných pozdĺžnych útvarov, najmä vlákien
1987	CS 263356	Spôsob prípravy zvlákňovateľných pyrolýznych živíc
1988	CS 265343	Zariadenie na ohrev rozvodnej vetvy pre zvlákňovanie syntetických polymérov
1988	CS 266285	Výtláčna hlava na výrobu granulátu zo syntetických polymérov
1988	CS 267779	Spôsob výroby disperzií práškových aditív, najmä koncentrátov pigmentov v polypropyléne s upravenými tokovými vlastnosťami
1988	CS 269532	Spôsob aditívacie výrobkov na báze polyolefínov tuhými aditívami
1988	CS 272499	Zariadenie pre kontinuálne zušľachtovanie nekonečných vlákien
1988	CS 275699	Spôsob výroby polypropylénových vlákien
1989	CS PV 2807-89	Farbenie polypropylénu v hmote na žltý odtieň
1989	CS 275784	Spôsob prípravy mikrovláknitých filtračných materiálov zo zmesi polymérov
1989	CS 276302	Polypropylénové vlákno so zvýšenou termoplastičnosťou a spôsob jeho výroby
1989	CZ 277694	Zariadenie pre vysokorýchlostné zvlákňovanie syntetických vlákien
1989	CS PV 3954-89	Otáčavá elektróda k ukladaniu mikrovlákien v elektrostatickom poli
1989	CS PV 3957-89	Zariadenie pre vysokorýchlostné zvlákňovanie syntetických vlákien
1989	CS PV 2807-89	Koncentráty pigmentov na báze syntetických polymérov so zvýšeným stupňom dispergácie

1989	CS PV 3222-89	Objemné filtračné materiály na báze chlórovaného polyvinylchloridu
1989	CS PV 3955-89	neuveđený
1989	SK 277696	Koncentráty farbiacích prostriedkov na farbenie polyesterových textilných vlákien
1989	CS PV 1989-6677	Zatuhávajúca uzávierka uzatvoreného tlakového systému tavenín plastických látok
1989	CS PV 1989-7274	Spôsob výroby združovaných viacfarebných rovnomerne premiešaných nekonečných syntetických vlákien
1990	CS 276521	Ofukovacia šachta na chladenie chemických vlákien
1990	CS 276801	Spôsob úpravy viskozity taveniny izotaktického polypropylénu v taviacom stroji pri výrobe polypropylénových mikrovlákien
1990	CS 276852	Polypropylénové vlákno so zlepšenou vyfarbitelnosťou
1990	CS 277255	Spôsob výroby polypropylénových vlákien so zvýšenou pevnosťou
1990	SK 278607	Spôsob prípravy tvarovaných článkov z derivátov celulózy
1991	CZ 280948	Spôsob prípravy tvarovaných článkov z derivátov celulózy
1992	SK 277682	Voskovaná zubná niť
1994	SK PP 1151-94	Spôsob zníženia horľavosti polyesterových vlákien
1995	SK PP 152-95	Polypropylénové vlákno so zvýšenou zrážavosťou a spôsob jeho výroby
1995	SK 278743	Zariadenie na tvorbu vlákien z roztoku vo zvlákňovacej hlave
1995	CZ 286505	Polypropylénové vlákno so zvýšenou zrážavosťou a spôsob jeho výroby
1997	SK PP 733-97	Spôsob a zariadenie na prípravu suchých homogénnych zmesí sypkých materiálov
1995	CZ 286505	Polypropylénové vlákno so zvýšenou zrážavosťou a spôsob jeho výroby
1997	SK PP 734-97	Koncentráty pigmentov a aditív na farbenie a aditíváciu polyamidov a spôsob ich výroby
1997	SK 281410	Monofilament na báze termotropného plnearomatického polyesteru a spôsob jeho prípravy
1998	SK 283113	Koncentráty pigmentov a aditív na báze polyalkyléntereftalátov
1998	SK PP 625-98	Spôsob výroby farebných koncentrátov s požadovaným farebným odtieňom
1998	SK PP 635-98	Spôsob povrchovej úpravy polyesterových vlákien
1998	SK 283564	Koncentráty práškových pigmentov a aditív do polyamidových výrobkov a spôsob ich prípravy
1999	CZ UV 9431	Koncentráty pigmentov a aditív na báze polyalkyléntereftalátu so zlepšenými aplikačnými vlastnosťami
1999	CZ UV 9432	Koncentráty sadzí na polyesterovom nosiči pre farbenie jemných tvarovaných výrobkov z polyetyléntereftalátu, najmä vlákien a fólií
2000	SK 284774	Koncentráty farbiacích prostriedkov na farbenie polyesterových textilných vlákien
2001	CZ 296786	Koncentráty barvicích prostriedkov k barveniu polyesterových textilných vlákien
2004	SK 286186	Koncentráty antimikrobiálneho aditíva na aditovanie syntetických vlákien a plastov
2004	SK 286263	Koncentrát aditíva na termostabilizáciu polyamidových vlákien
2004	SK 286580	Spôsob výroby polypropylénových vlákien vyfarbovaných z kúpeľa
2005	SK 286602	Polypropylénové vlákno so zníženou horľavosťou a s vysokou svetelnou stabilitou
2005	SK 286737	Antimikrobiálne polypropylénové vlákno
2008	SK ÚV 5209	Koncentráty elektrovodivých sadzí na modifikáciu syntetických vlákien a plastov a spôsob ich prípravy
2008	SK ÚV 5223	Koncentrát aditíva na nežmolujúcu úpravu polyesterových vlákien a spôsob jeho prípravy
2008	SK 288000	Polypropylénové vlákno so zlepšenými bariérovými vlastnosťami proti prenikaniu ultrafialového žiarenia
2008	SK 287999	Polymérna nanopigmentová disperzia, spôsob jej prípravy a použitie
2008	CZ UV 19659	Koncentrát aditíva pro zlepšení odolnosti proti žmolkování polyesterových vlákien
2011	SK PP 50034-2011	Mikroaditivované polypropylénové vlákno so zlepšenou kompatibilitou a afinitou k silikátovej matici - cementových kompozitov
2011	SK PP 50035-2011	Nanoaktivované polypropylénové vlákno so zlepšenou kompatibilitou a afinitou k silikátovej matici - cementových kompozitov
2011	SK ÚV 6210	Dvojzložkové strižové vlákna typu matrica/fibrila zložené z biopolyméru a polypropylénu a spôsob ich výroby
2011	SK ÚV 6216	Strižové vlákna z biopolymérov na báze kyseliny polymliečnej a spôsob ich výroby

Ochranná známka (kombinovaná) prihlásená 2. februára 1994

Číslo zápisu: 182761

Reprodukcia:

FROM THE GALLERY OF CREATORS
INNOVATORS FROM SVIT. RESEARCH
INSTITUTE FOR MAN-MADE FIBRES,
JOINT-STOCK COMPANY

Visit of the Research Institute for Man-Made Fibres, which was awarded the Minister of the Economy of SR Award Innovative Action of the Year 2011 in the category Pro-

duct Innovation. It was awarded for polypropylene fibre Kalcifil – micro/nano, to improve concrete and cement mortar quality considerably. Research Institute for Man-Made Fibres developed it in co-operation with the Company Stachema Bratislava, joint-stock company, and the Institute of Polymer Materials of the Faculty of Chemical

and Food Technology, Slovak University of Technology in Bratislava. The project was co-financed by the Slovak Research and Development Agency. The Research Institute for Man-Made Fibres also filed two patent applications with the Industrial Property Office of SR in August last year, which have been in proceedings currently.

Úspešné príbehy

Význam duševného vlastníctva očami manažéra začínajúceho podniku – Enterprise S.

Prípadová štúdia malých a stredných podnikov

Údaje o spoločnosti

Miesto: Luxemburg

Podnikateľský sektor: softvér a internet

Činnosť: softvérové systémy na správu a riadenie dokumentácie a informácií a webové riešenia

Počet zamestnancov: 7 osôb

Ročný obrat: 40 000 € (2002), 150 000 € (predpoklad na rok 2003)

Enterprise S. je mladá začínajúca spoločnosť so sídlom v Luxemburgu, ktorá sa sústreďuje na podnikanie vo sfére softvérových aplikácií a internetu. Spoločnosť vyvíja, uvádza do prevádzky a distribuuje softvérové systémy na správu dokumentov a informácií v oblasti účtovníctva, logistiky, sledovania procesov, komunikácie, ľudských zdrojov a riadenia vzťahov so zákazníkmi. Enterprise S. ponúka tiež webové riešenia v rámci poskytovania aplikačných služieb prostredníctvom internetu, ako aj služieb v oblasti web hostingu a tvorby webových stránok a softvérových aplikácií.

Prvotné poznatky o otázkach duševného vlastníctva nadobudol majiteľ spoločnosti Enterprise S. vďaka účasti na rôznych seminároch a konferenciách organizovaných pre budúcich manažérov firiem. Počas týchto vzdelávacích aktivít pochopil hodnotu nehmotného majetku a dôležitosť jeho ochrany. Začal vyhladávať odborníkov na duševné vlastníctvo, aby získal čo najviac informácií o možnostiach optimálnej ochrany svojho duševného vlastníctva.

Keďže využívanie niektorých nástrojov ochrany duševného vlastníctva vyžaduje určité finančné zdroje, ktoré začínajúca firma nemá vždy k dispozícii, podnikateľ si vytvoril dvojstupňovú stratégiu ochrany duševného vlastníctva. V prvom slede sa zameriava na maximálne využívanie bezplatných nástrojov ochrany, akými sú autorské práva a utajenie. Známkovej a patentovej ochrane dáva priestor až po predchádzajúcej analýze pomeru finančných nákladov a prínosu takejto ochrany. „Prečo nevyužiť

bezplatné možnosti ochrany duševného vlastníctva, ak môžete nimi zabrániť porušovaniu vašich práv tretími stranami,“ definuje jednu zo svojich zásad.

Predtým, ako šéf spoločnosti umožní potenciálnym zamestnancom, klientom či obchodným partnerom prístup k svojmu know-how, uzatvorí s nimi zmluvu o utajení. Dôsledne dbá na to, aby každý firemný dokument zahŕňal poznámku o dôvernej povahe obsahovaných skutočností. Podobne na každý dokument, softvérový produkt a webovú stránku umiestňuje poznámku o autorských právach. Do budúcnosti počíta aj so zaregistrovaním ochranných známok na svoje produkty.

Hodnotu duševného vlastníctva majiteľ spoločnosti rešpektuje aj pri tvorbe svojho podnikateľského plánu. Je presvedčený, že sa nevenoval zbytočne problematike duševného vlastníctva a jeho integrovaniu do svojej podnikateľskej koncepcie. Vynaložené úsilie dnes zúročuje vo svojich ďalších obchodných aktivitách.

V otázkach ochrany duševného vlastníctva podnikateľ zaujíma skôr defenzívny postoj, keďže nepredpokladá, že by konkurencia chcela kopírovať jeho produkty. Napriek tomu potrebuje mať istotu, že sa bude môcť dovoliť svojho práva, ak by sa niektorý z konkurentov pokúsil o kopírovanie jeho nápadu.

Na získanie užitočných informácií podnikateľ využil aj službu, ktorú poskytuje v oblasti duševného vlastníctva Centrum pre sledovanie technológií v Luxemburgu, a požiadal o rešerš ochranných známok

a patentov. Takýto spôsob monitorovania technologického a konkurenčného prostredia však nevyužíva pravidelne.

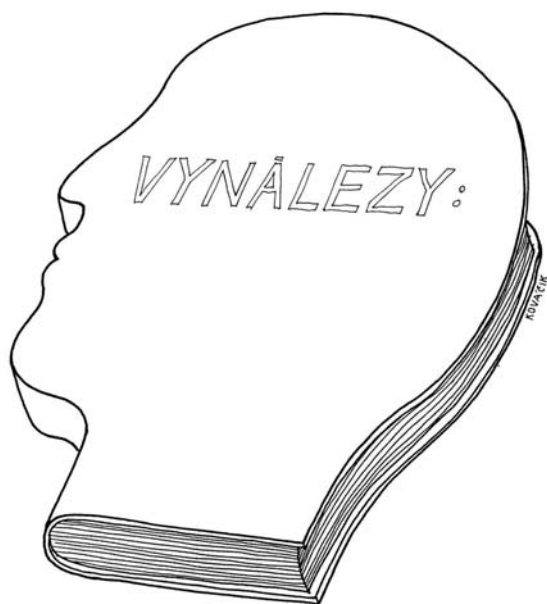
O spôsobe spravovania duševného vlastníctva svojho podniku rozhoduje majiteľ spoločnosti sám. Keď sa objavia problémy, rieši ich v spolupráci s odborníkmi na duševné vlastníctvo.

V snahe diverzifikovať svoju podnikateľskú činnosť majiteľ spoločnosti zaviedol novú inovatívnu službu postavenú na patentovom systéme. Spoločnosť podpísala s majiteľmi patentu exkluzívnu licenčnú zmluvu. V priebehu rokovaní o zmluvných podmienkach sa partneri dohodli na rozšírení účinkov patentu na ďalšie krajiny, ale, žiaľ, nestihli ročnú lehotu, ktorá je daná majiteľovi patentu na teritoriálne rozšírenie patentovej ochrany pri zachovaní kritéria novosti (tzv. prioritný dátum). V dôsledku toho spoločnosť dnes čelí nebezpečenstvu, že konkurenčné subjekty budú na niektorých významných trhoch kopírovať jej produkty.

Majiteľ spoločnosti považuje ochranu duševného vlastníctva za veľmi dôležitú pre malé high-tech firmy. Vďaka nej sa stávajú atraktívnejšími partnermi pre investorov a zároveň sa nemusia obávať, že si nehmotné aktíva spoločnosti prisvojí konkurencia.

Prípadová štúdia vypracovaná v rámci projektu LIIP.

*Z angličtiny preložila
Mgr. Andrea Kapustová
(Publikované so súhlasom
Svetovej organizácie
duševného vlastníctva – WIPO)*

Spektrum dobrých nápadov a riešení

Tepelnoizolačný panel pre systémy s aktívnym riadením prechodu tepla/Samonosný tepelnoizolačný panel

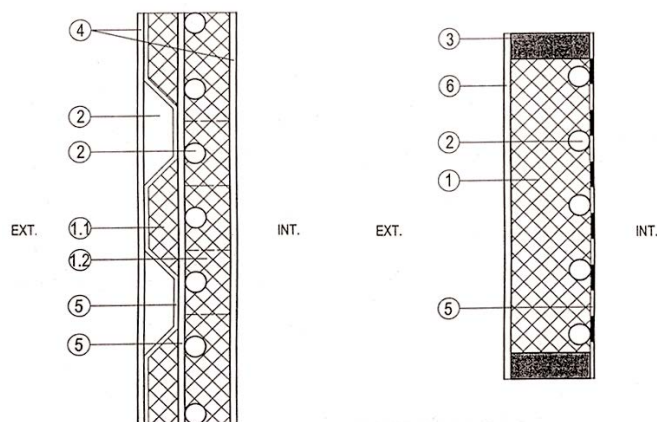
S blížiacimi chladnejšími mesiacmi sa niektorí z nás opäť budú zaoberať myšlienkou účinného zateplenia svojich obydľí. Hľadanie alternatív, ako spotrebovať čo najmenšie množstvo energie, sa stalo doménou súčasnosti. Podľa Ing. Karola Makovníka z ÚPV SR kvalitatívne nový rozmer do problematiky stavebných konštrukcií pre energeticky úsporné stavby vniesol systém aktívnej tepelnej ochrany. – *Aktívna tepelná ochrana vnáša do stavebných konštrukcií tzv. vnútorný zdroj energie. Aplikuje sa pri stavbe objektu alebo jeho zateplení, kde sa na distribúciu teplonosnej látky získavanej zo solárnej a geotermickej energie použije rúrkový alebo hadicový systém a ten sa prekryje omietkou, tepelnou izoláciou a krycou omietkou.*

Expert na energie **doc. Ing. Daniel Kalús, PhD.**, z Bratislavy prišiel nedávno s dvomi riešeniami, ktoré prezieravo prihlásil na ochranu patentom aj úžitkovým vzorom.

– *Ich princíp spočíva vo využití tepelne aktivovanej hmoty betónových konštrukcií. Ide o hybridný systém slúžiaci na vykurovanie počas vykurovacej sezóny a chladenie v letnom období, – približuje riešenia ich pôvodca. – Tento energetický systém je charakteristický veľmi nízkymi rozdielmi medzi povrchovými teplotami steny a teplotou vzduchu v interiéri.*

Prvé riešenie – **tepelnoizolačný panel pre systémy s aktívnym riadením prechodu tepla** – je stenový energetický systém, ktorý nevyužíva len betónové jadro, ale aj akumulčné jadro steny z akéhokoľvek materiálu s vysokými tepelnoakumulčnými vlastnosťami. Tepelnou izoláciou môže byť polystyrén, minerálna alebo kamenárska vlna, polyuretánové zmesi, celulóza či iný materiál. Technológia počas svojej prevádzky využíva teplo získané zo slnečného žiarenia, uskladnené v zásobníkoch tepla na aktívne znižovanie tepelných strát cez obalové konštrukcie. Na chladenie v letnom období sa využíva studená voda zo zemného potrubného systému.

V druhom prípade – **samonosný tepelnoizolačný panel** – ide o jeden potrubný systém navyše oproti tomu predošlému. Okrem tepla zo solárneho žiarenia využíva i geotermické teplo na aktívne znižovanie tepelných strát cez obalové konštrukcie. Obidva systémy sa aplikujú výlučne len na obvodové konštrukcie. Potrubný systém je umiestnený v omietke, ktorá sa zhotoví na vonkajšom povrchu muriva a po jej vyzretí sa na ňu aplikuje kontaktný zatepľovací systém.

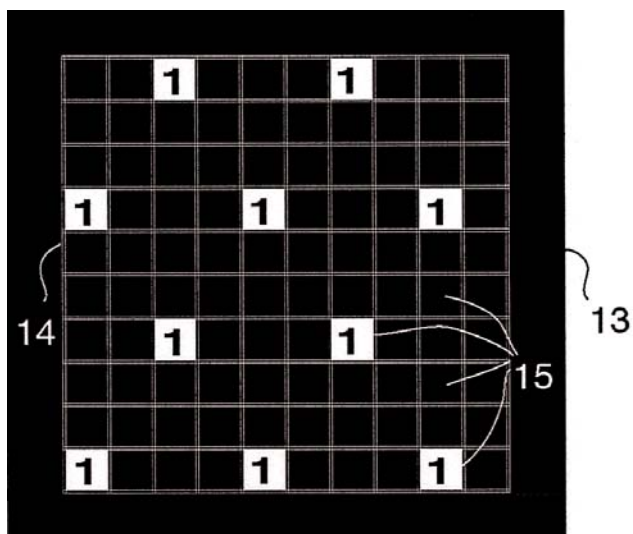
PP 5019-2010

Uvedené technické riešenia sú dôkazom toho, že k tvorbe nízkoenergetických a energeticky pasívnych domov možno pristupovať aj netradičným spôsobom. Tieto systémy spĺňajú požadované kritériá. – *Ich výhodou je fakt, že náklady na výstavbu domov vďaka správnejmu výberu stavebných materiálov a použitiu aktívnej tepelnej ochrany neprevyšujú náklady na výstavbu štandardného nízkoenergetického rodinného domu rovnakého objemu, s núteným mechanickým vetraním a s rekuperáciou tepla, postaveného klasickým spôsobom, – vyzdvihuje prednosti svojich riešení D. Kalús.*

Optická korekčná pomôcka

V súčasnosti existuje už mnoho moderných a jednoduchých spôsobov, ako zabezpečiť človeku s očnou chybou jasné a čisté videnie. K zaujímavému nápadu dospel pri každodennej práci v očnej ambulancii **Ing. Peter Urbánek, CSc.**, z Trenčína. Vo svojej praxi využíva rôzne prístroje a nedávno sa pokúsil zostrojiť vlastnú optickú pomôcku. – *Je všeobecne známe, že neostrý obraz na sietnici je možné urobiť ostrejšim, ak sa pred oko umiestni nepriesvitná doštička s malým otvorom tzv. stenopeická štrbina. Usiloval som sa preto vytvoriť pomôcku, ktorá eliminuje obmedzenie pohľadového alebo zorného poľa,* – hovorí P. Urbánek.

Výsledkom jeho úsilia je patentom chránená optická korekčná pomôcka. K. Makovník z ÚPV SR približuje podstatu vynálezu: – *Uvedená pomôcka pozostáva z transparentného monochromatického LCD displeja so sústavou usporiadaných segmentov prepúšťajúcich svetlo. Segmenty majú geometrický tvar a ideálne je, keď ho majú v tvare včelieho plástu.*

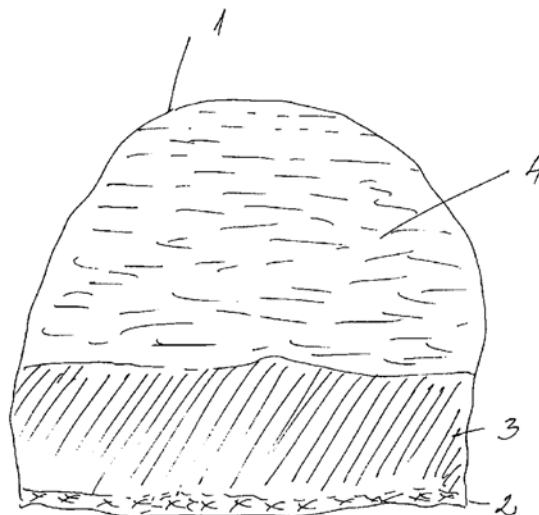
P SK 287976

Keďže každý segment alebo jeho kombinácia na ploche displeja sa stane svetlom priepustný, zotrvačnosťou zrakového vnemu sa vytvorí celkový vnem ako cez priehľadnú plochu. Tým sa odstráni obmedzenia pohľadového a zorného poľa, pričom zostrenie obrazu na sietnici zostane zachované.

Pôvodca vynálezu P. Urbánek je presvedčený, že účinok na oko je zhodný ako pri iných pomôckach a kvalita obrazu sa zlepší na blízko i do diaľky súčasne. Ako ďalej upozorňuje, – *technológia môže nahradiť bežné dioptrické okuliare a je využiteľná pre krátkozrakého aj ďalekozrakého človeka.*

Zakladanie vyťažených banských priestorov

Ťažba a spracovanie surovín majú význam v zabezpečovaní surovinovej základne pre priemyselné odvetvia ovplyvňujúce celkový rozvoj hospodárstva. V slovenskom baníctve sa pri ťažbe ložísk úžitkových nerastov používa viacero dobývacích metód a sú vždy závislé od konkrétnych geologicko-technických pomerov pre daný typ ložiska.

P SK 287976

So zaujímavým spôsobom ako nahradiť až 70 % betónovej zmesi vyplňujúcej vyťažené banské diela prišiel **Ing. Peter Čorej, PhD.**, z Rožňavy. – *Mojím technickým riešením, chráneným úžitkovým vzorom, sa podstatne ušetrí na výrobe chudobnej betónovej zmesi, ktorá sa nahradí zmesou anhydritu alebo sadrovca.*

Do vyrazeného profilu sa aplikuje z jednej tretiny betónová zmes a z dvoch tretín anhydritová, resp. sadrovcová zmes. Výhodou je, že pri ťažobných prácach je možné využiť tie isté základacie a dopravné stroje.

– *Podstata riešenia spočíva v tom, že na pripravenom ťažobnom horizonte sa vyrazia prístupové chodby, z ktorých sa následne razia chodby ťažobné,* – opisuje spôsob ťažby K. Makovník z ÚPV SR. – *Ťažobná chodba sa vyrazí a zároveň aj vyťaží až do nadložia. Následne sa vyplní základkovou zmesou.*

Zjednodušené možno celý proces opísať nasledovne – v podzemí sa vyrazí banské dielo a po jeho stabilizovaní sa na upravenú počvu uloží ocelové pletivo. Na takto pripravenú počvu sa začne vrhacími alebo tlakovými zariadeniami z betonárky dopravovať betónová zmes zhruba do jednej tretiny profilu. Po zatvrdnutí sa do zvyšnej časti dopraví anhydritová, resp. sadrovcová zmes, čím po vytvrdnutí vznikne pevná základka.

P. Čorej sa domnieva, že zvyšovať ekonomickú bilanciu v stavebníctve možno iba zásadnou reštrukturalizáciou samotného procesu výroby. – *V porovnaní s inými dobývacími metódami používanými na Slovensku, ako napríklad otvorená komora alebo dobývanie na zával, je uvedená metóda vysoko efektívna a aj bezpečná.*

Ing. Marián Michalovský
(Publikované so súhlasom pôvodcov)

ZAUJALO NÁS

Tvorivosť v dizajne

HALABALU²⁵
Halabala

PREHLIADKA PRÁC
 ŠTUDENTOV VYSOKÝCH ŠKÔL
 SLOVENSKEJ A ČESKEJ REPUBLIKY
 ZAMERANIE DIZAJN NÁBYTKU
 A
 INTERIÉRU

Vo vstupných priestoroch Úradu priemyselného vlastníctva SR v Banskej Bystrici bola od začiatku júla do 7. septembra sprístupnená výstava dizajnu nábytku a interiéru **takmer 50-tich vybraných prác študentov z ôsmich vysokých škôl na Slovensku a v Česku**¹. Išlo o semestrálne a záverečné práce, ktoré sú výsledkom úspešných projektov realizovaných v akademickom roku 2010/2011, a spolu s ďalšími návrhmi (celkove 95) boli prezentované v rámci minuloročného 7. ročníka medzinárodnej súťažnej prehliadky o **Cenu prof. Jindřicha Halabalu**², ktorého organizátorom bola Katedra dizajnu nábytku a drevárskych výrobkov Drevárskej fakulty Technickej univerzity vo Zvolene (KDNDV TUZVO). Jej vedúcim je **akademický sochár René Baďura**. – Súťaž striedavo ročne organizujeme u nás vo Zvolene a v Čechách ju má pod gesciou brnianska Mendelova univerzita. Hlavnou myšlienkou súťaže je dlhodobu podporovať vzostup kvality študentských prác a vytvoriť priestor na konfrontáciu tvorivých názorov na medzinárodnej úrovni. Zámerom je tiež nepriamo vplývať na vývoj v oblasti dizajnu nábytku a interiéru, poukázať na úlohu

dizajnéra a v neposlednom rade posilniť komunikáciu študentov s odbornou praxou, čo môže zjednodušiť ich uplatnenie sa po skončení vysokoškolského štúdia. V minulom roku okrem odbornej, resp. akademickej poroty, ktorá udelila v každej zo štyroch kategórií³ hlavnú cenu i uznanie, po prvý raz hodnotili súťažné návrhy aj prizvaní zástupcovia z firiem, ktoré tiež ocenili autorov najlepších projektov.

Na výstave Tvorivosť v dizajne zaujal napríklad modulový vešiakový systém. Jeho autorke Bc. Jane Kucherovej zo Slovenskej technickej univerzity v Bratislave udelila akademická porota 7. ročníka Ceny prof. Jindřicha Halabalu hlavnú cenu v prvej kategórii za maximálny efekt systému s využitím minimalistických výrazových prostriedkov a vhodne zvolených materiálov. Výhodou konceptu je flexibilita a estetická variabilita. J. Kucherová získala aj špeciálne ocenenie od spoločnos-

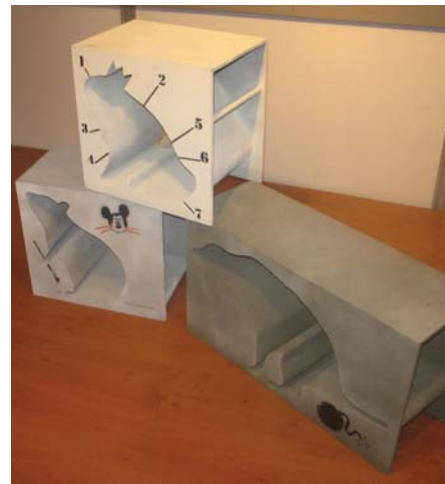
ti Trendwood-twd, s. r. o., Banská Bystrica. Ako nám povedala **kurátorka výstavy Mgr. Elena Farkašová** z KDNDV TUZVO, modulový vešiakový systém už zaradila do svojho výrobného programu JAVORINA, v. d., Spišská Belá.

Pozornosť pútal i solitér určený na sedenie pripomínajúci letiaceho vtáka. – Tento

- 1 Technická univerzita vo Zvolene, Slovenská technická univerzita v Bratislave, Technická univerzita v Košiciach, Vysoká škola výtvarných umení v Bratislave, Mendelova univerzita v Brne, Univerzita Tomáša Baťu v Zlíne, Vysoká škola umeleckopriemyselná v Prahe a Vysoké učení technické v Brne.
- 2 Jindřich Halabala bol výraznou osobnosťou nábytkárskej tvorby v bývalom Československu, organizátorom výroby nábytku v jej komplexnom ponímaní a venoval sa i publikačnej a pedagogickej činnosti. Svojím pôsobením aj na niekdajšej Vysokej škole lesníckej a drevárskej vo Zvolene v rokoch 1954 – 1969 nepriamo ovplyvnil vznik Katedry dizajnu nábytku a drevárskych výrobkov na zvolenskej Technickej univerzite.
- 3 Kategórie: 1. nábytkový dizajn (semestrálne práce); 2. interiérový dizajn (semestrálne práce); 3. nábytkový dizajn (záverečné práce I. a II. stupeň); 4. interiérový dizajn (záverečné práce I. a II. stupeň).

nábytkový prvok, ktorý vytvoril Mgr. art. Peter Hodbod z Technickej univerzity vo Zvolene, určite oživí priestor a u používateľa vzbudí pocit voľnosti. Je možné ho využiť aj ako hojdačku v interiéri alebo v exteriéri, – konštatovala E. Farkašová. Spolu s ňou sme sa pristavili i pri prevrátených a na podstavcoch prichytených plechových vedrách. – Táto kolekcia, vhodná do oddychových priestorov firiem, má názov Ghost Stools a jej autorom je Zvolenčan Martin Žabka. Stolček Duch je partnerom na relax, predstavuje osobu, s ktorou môžete manipulovať. Niekomu posluží ako bútlavá vrba, niekto si konečne sadne na šéfa, ktorý doteraz sedel na ňom, alebo doň udrie ©. „Hlavy“ sú vytvorené z nepotrebných starých vedier a nohy z odpadových odrezkov drevárskej výroby.

Nechýbala kolekcia originálnych drevených stoličiek spätá s regionálnou ľudovou tvorbou, pričom jeden z autorov sa inšpiroval čičmianskymi vzormi. Jedinečná bola flexibilná lavička podobná harmonike a zaujali i nočné a príručné stolíky od Mgr. art. Jany Novákovej z Technickej univerzity v Košiciach (uznanie od poroty).

– Ide o hravé interiérové zariadenie prvky s jednoducho funkciou a s využitím inovatívnej technológie, – podotkla E. Farkašová.

Na posteroch boli zasa znázornené a modelmi doplnené napríklad možné úpravy interiérov, rekonštrukcia či revitalizácia historicko-priemyselných objektov na účely bývania a podnikania.

Bc. Jan Kratochvíl z Mendelovej univerzity v Brne navrhol originálnu fínsku saunu s využitím vodnej plochy (jazera, rieky, rybníka), ktorá tvorí „podlahu“ objektu. Porota autorovi tohto vý-

nimočného projektu z hľadiska komplexného prístupu k tvorbe priestoru a využitia prírodných vôd a materiálov udelila hlavnú cenu v druhej kategórii.

J. Kratochvíl je dnes už inžinierom, v máji ukončil štúdium dizajnu a pôsobí v jednom z interiérových štúdií v Brne. Ale vráťme sa ešte k „jeho“ saune. Prečo sa do študentskej súťaže zapojil práve s ňou? – Túto tému som rozpracoval v rámci ročného študijného pobytu vo Fínsku a potom som ju dokončil začiatkom roka 2011 doma. Myslím si, že je to zaujímavý projekt, v dnešnej uponáhľanej dobe je sauna miestom rituálu telesnej a duševnej očisty.

Opýtali sme sa tiež, či o návrh originálnej sauny už prejavil niekto záujem. – Zatiaľ nie, ale verím, že sa napokon nájde nejaký nadšenec, ktorý si všimne moju ideu a zrealizuje ju, napríklad ako súčasť hotelového komplexu. Náklady na zhotovenie takejto sauny by nemali byť veľké.

V dňoch **10. a 23. augusta** bol súčasťou výstavy Tvorivosť v dizajne workshop pre deti od 8 do 15 rokov – **Navrhni svoj nábytok**. Desiateho augusta prišlo do ÚPV SR až 25 detí z bansko-bystrických a zvolenských základných škôl a pod vedením R. Baďuru a E. Farkašovej mali reagovať na **príbeh z Nábytkovej krajiny**.

– *Kde bola, tam bola jedna planéta a na nej vládol kráľ s kráľovnou alebo to bol prezident s manželkou, nevieme. Jednoducho volali ho pekným menom Trón I. a za manželku mal krásnu Skrinku. Spolu mali dve deti, malého Stolčeka a dcérku Kolísku. Všetci na tejto planéte pochádzali zo slávneho rodu Mobilíárov.*

Jedného dňa sa kráľ na vizite svojich veľvyslancov dozvedel, že kdesi uprostred nejakej Mliekovej alebo Mliečnej dráhy je planéta, ktorú jej divní obyvatelia volajú tak čudne, že Zem ☺. To by nebolo až také vážne ako informácia, že títo pozemšťania si prestali vážiť nielen svoje prostredie, ale aj nábytok. Ako povedal vyslaný pozorovateľ, vôbec si ho nevšímajú a ani sa oň nestarajú! Keď to Trón I. začul, okamžite mu vyletela trieska (ako vždy, keď sa nahneval) a prikázal všetkým nábytkom na Zemi, aby sa stratili. „Pokiaľ si tí smiešni pozemšťania nezačnú všímať a vážiť nábytok, tak si ho nezaslúžia.“ Tak sa aj stalo...

Na Zemi sa teda stali čudné veci, ľudia zrazu ostali zarazení. Spali síce v krásnych perinách, ale na zemi. Naraňajkovať sa nebolo kde, pracovať za stolom tiež nebolo možné. V kine každého boleli nohy, lebo nebolo na čo si sadnúť. Z tohto dôvodu zavreli reštaurácie, úrady, dokonca aj školy (tomu sa najviac potešili deti). Civilizácia zrazu nebola schopná

fungovať. Čo teraz? Trón I. so Skrinkou, malým Stolčekom a krpátou Kolískou sa na správach zo Zeme náramne bavili, ale keď zbadali, že to začína byť vážne, odkázali všetkým, aj nám:

„Skúste preukázať úctu nám potomkom Mobilíárov z Nábytkova! Ukážte sa a nakreslite, ako by sme sa vám páčili. Čo by sme mali dokázať, ako by sme mali vyzerat', aby ste nás nebrali ako príťaž, ako niečo bez mena. Ak sa nám bude páčiť, ako nás stvárnite, naši príbuzní (nábytok a spol.) sa k vám opäť vrátia!“

Zaujímavý príbeh... Jeho autorom je **R. Baďura**.

Deti mali teda navrhnuť nábytok (stoličku, stôl, skrinku a pod.), ktorý sa bude páčiť nielen im, ale nám všetkým.

Julka vymodelovala peknú postieľku, košísku a horiaci svietnik, vraj aby sa pri ňom deťom lepšie spalo. A ako by si predstavovala svoju detskú izbu? – *Chcela by som mať posteľ, ktorú by bolo možné zvrchu zaklápať takou kopulou, aby bola tma a lepšie sa mi spalo.*

Lujze sa tiež žiada lepší spánok. Potešila by sa posteli, ktorú by bolo možné pomocou nejakého tlačidla pod vankúšom mierne rozhodnúť. – *Keď mi ocino večer povie nejakú rozprávku, tak sa mi často stáva, že neviem zaspáť.* – Lujze sme poradili, aby povedala ocinovi, nech jej pred spaním nerozpráva strašidelné príbehy ☺.

O niekoľko rokov starší Miško nakreslil špeciálnu sedačku k „telke“, pod ktorou je chladnička, aby nemusel odbežovať od zaujímavého programu. A čo by podľa Miška bolo žiaduce, aby vymysleli nábytkový dizajnéri? – *Napríklad takú stoličku k počítaču, ktorá by po 30-tich minútach automaticky zmenila tvar tak, aby človeka nebolel chrbát.*

Paľko navrhol stolík, na ktorom sa dá pracovať a zároveň hrať na počítači.

Zasa z nákresov Zuzky nebolo celkom jasné, či ide o skriňu, alebo... – *Ešte sama neviem, čo z toho bude, možno z toho napokon vzide chladnička ☺.* – *A aký nábytok by si želala do svojej detskej izby? – Skriňu so zariadením, ktoré by automaticky uložilo oblečenie, ktoré tam dáte, aby nebol neporiadok ☺.*

Z predchádzajúcich odpovedí sa dá všeličo vydedukovať, ale je zrejme, že motivačný príbeh školákov zaujal a vedeli naň zareagovať.

R. Baďura: – *Myslím si, že podujatie malo zmysel tak pre deti, ako aj pre nás lektorov. Z nášho pohľadu preto, že viacerí školáci ponúkli riešenia, ktoré sú svojím spôsobom novátorské, hoci nechýbali ani „uletené“ nápady. Bolo pozitívom, že na workshope bola rôznorodá štruktúra chlapcov i dievčat, mladší i starší. A pokiaľ ide o motivačný príbeh..., motivácia je dobrá vtedy, keď vytvoríte situáciu, v ktorej niečo absentuje, keď si ľudia uvedomia, že im niečo chýba a potrebujú to. Vtedy vymýšľajú a sú kreatívni. Keď napríklad pračlovek potreboval mamuta, uvažoval, ako by ho ulovil. Keď vám poviem, aby ste zohnali nejaké mäso a pritom budete mať v ústach „šnicel“, nebudete kreatívni. Podobne je to i s tým motivačným príbehom, kde sme sa snažili navodiť atmosféru absencie nábytku. Pôvodne sme uvažovali aj o tom, že školáci budú tvoriť návrhy postojacky, nie za stolom, aby si uvedomili, ako veľmi je potrebný nábytok, ale napokon z toho zišlo. No, rozhodne môžeme povedať, že podujatie sa vydarilo.*

Dňa **5. septembra** pri príležitosti ukončenia výstavy Tvorivosť v dizajne sa konala v ÚPV SR **medzinárodná konferencia** zameraná na témy:

- Cena prof. Jindřicha Halabalu
- Podpora kreativity v tvorbe dizajnu
- Prepojenosť vzdelávania a praxe
- Duševné vlastníctvo a ochrana výsledkov práce

Na konferenciu prijali pozvanie aj **doc. Mgr. art. Andrej Sobaš** z Akadémie výtvarných umení v Katoviciach – predseda odbornej poroty 7. ročníka Ceny prof. Jindřicha Halabalu, niektorí autori dizajnských riešení prezentovaných v rámci výstavy v ÚPV SR i zástupca Zväzu spracovateľov dreva SR.

Nadväzne, aj za účasti primátora Banskej Bystrice **Mgr. Petra Gogolu**, sa konalo slávnostné ukončenie výstavy Tvorivosť v dizajne. Primátor povedal: – *V súvislosti s touto výstavou nábytku a interiéru mi napadol Goetheho výrok: „Čokoľvek, čo môžete urobiť alebo si myslíte, že to môžete urobiť, začnite to robiť. Smelosť totiž ukrýva moc, odvahu a ducha génia.“ Práve odvaha byť iný, smelosť v realizovaní novátorských nápadov sú*

atribúty vlastné mladým kreatívcami a som veľmi rád, že kúsok z ich umenia sme mali možnosť vidieť aj v Banskej Bystrici. Dovoľte mi poďakovať sa Úradu priemyselného vlastníctva SR, že aj tento rok si vzal na plecia neľahkú rolu organizátora zaujímavej výstavy. Slová vďaky a uznania adresujem i študentom a pedagógom ôsmich vysokých škôl na Slovensku i v Česku, ktorí tu prezentovali svoje práce. Atmosféru, kreativitu a novátorské pohľady, ktoré k nám do Banskej Bystrice touto výstavou priniesli, sú veľmi osviežujúce a podnetné. Som presvedčený, že dobrá spolupráca mesta Banská Bystrica a Úradu priemyselného vlastníctva SR bude pokračovať a už teraz sa teším na ďalšie spoločné projekty, ktoré určite ocenia i samotní Banskobystričania.

Predseda ÚPV SR **Mgr. Ľuboš Knoth** zdôraznil najmä význam kreativity ako prejavu inteligencie človeka, koruny tvorstva, teda kreativity obohacujúcej spoločnosť o nové progresívne veci. Apeloval najmä na mladých ľudí, aby neváhali nachádzať nové tvorivé spôsoby riešení, ktoré možno priemyselne právne chrániť v ÚPV SR.

Práve pre mladých ľudí, stredoškolákov, ktorí sa rozhodli pre dizajnérsky študijný odbor a zaujímajú sa aj o vysokoškolské štúdium, ÚPV SR a KDNDV TUZVO zorganizovali **6. septembra** v úrade **odborný seminár**. Zúčastnili sa na ňom študenti Strednej odbornej školy drevárskej a Súkromnej strednej umeleckej školy vo Zvolene.

Výstavu prác úspešných mladých dizajnérov Slovenskej a Českej republiky prezentovala KDNDV TUZVO tohto roku už aj vo Varšave a v Berlíne. Z Banskej Bystrice putovala do Trenčína, potom pôjde do Česka a v závere tohto roka do Maďarska.

PhDr. Július Šípoš
Foto: D. Zaoral

Jozef Murgaš – Komunikácia včera a dnes

Odkaz slovenského vynálezcu a priekopníka rádiotelegrafie bol hlavným obsahom výstavy Jozef Murgaš – Komunikácia včera a dnes. Výstava sa konala od 6. júna do 9. septembra tohto roka v Centre vedeco-technických informácií SR (CVTI SR) v rámci implementácie projektu Národná infraštruktúra pre transfer technológií Slovenskej republiky (NITT SK) a jej organizátorom bolo tamojšie Národné centrum pre popularizáciu vedy a techniky v spoločnosti (NCP VaT).

Cieľom výstavy, na príprave ktorej spolupracovali aj odborní garanti a zberatelia, bolo predstaviť širokej verejnosti vývoj rôznych komunikačných technológií – drôtového telefónu, rádia, telegrafu, ako aj bezdrôtovej mobilnej komunikácie.

Dielo Jozefa Murgaša (1864 – 1929) zhrnul vo svojom príhovore v rámci slávnostného otvorenia výstavy predseda Fóra pre komunikačné technológie **Ing. Ján Šebo**. Vyzdvihol Murgašovu vzdelanosť, múdrosť a nadanosť. „Murgašovo dielo je vlastne všade okolo nás. Ani si nevieme predstaviť krok bez mobilných telefónov, niektorých multifunkčných smartphonov či tabletov alebo bez znení melódií z rozhlasového a televízneho vysielania. Väčšina z nás ani netuší, že kdesi pri kolíske prenosov tejto všadeprítomnej technológie, pri prvom schodíku rebríka tejto komunikácie stál práve Jozef Murgaš.“

Najznámejší patent J. Murgaša je z 10. mája 1904 na „Ton-system“. Je to spôsob prenosu správ, kde bodku a čiarku Morseovej abecedy s rozdielnou dĺžkou nahradil dvo-

Z otvorenia výstavy Jozef Murgaš – Komunikácia včera a dnes v CVTI SR. Zľava: J. Vranka, J. Šebo, moderátorka Z. Hajdu a Š. Holakovský

ma rôznymi tónmi. Tým dokázal podstatne skrátiť dĺžku jednotlivých znakov. Druhý patent bol významný v tom, že umožňoval bezdrôtový prenos taktó vzniknutých správ nad zemským povrchom. Bolo to zariadenie na prenos správ prostredníctvom systému tónov. Ich rozdielnu výšku generaloval cez prerušovače a klúčovanie robil pomocou páky, ktorú vychyľoval zo strednej polohy na jednu alebo druhú stranu. Na úspešný bezdrôtový prenos musel J. Murgaš vytvoriť zariadenie na výrobu elektromagnetických vln s vysokou frekvenciou. Tým zabezpečil ana-

lógový bezdrôtový prenos a modulované vytvorenie signálu tónovou moduláciou, ktorý prostredníctvom elektromagnetických vln a vysielačej, prijímacej antény preniesol na vzdialenosť 30 kilometrov.

Pri spomienke na J. Murgaša by sme nemali zabúdať ani na dôležitých propagátorov jeho života a diela. Medzi nich patril Jozef Šebo, učiteľ a dlhoročný lektor pamätnej izby Jozefa Murgaša v Tajove, ktorý mal veľkú zásluhu na získaní cenných dokumentov, ďalej Ľudovít Tupta, polyhistor diela Jozefa Murgaša, či spisovateľ, Dr. Jozef Vranka.

Spisovateľ **J. Vranka** zbieral podklady k životopisnej publikácii o Jozefovi Murgašovi od roku 1960. Kniha pod názvom **Z doliny prerástol hory. Jozef Murgaš: kňaz, maliar, vedec, vynálezca...** vyšla vo vydavateľstve ARIMES v roku 2004. Od autora knihy sme sa dozvedeli, že k jej napísaniu ho vyzvala na prvom pomaturitnom stretnutí bývalá učiteľka slovenčiny na elektro-technickej priemyslovke Mária Raková.

J. Vranka sa k zoznamu Murgašových patentov, ktoré v Amerike schválili v rokoch 1892 – 1926, dostal prostredníctvom jedného amerického Slováka. J. Murgašovi udelili 12 patentov v rádiotechnike a jeden patent na navijak rybárskeho prúta. V USA prijali nášho rodáka za člena Amerického inštitútu technických inžinierov.

Pamätná izba J. Murgaša je situovaná v Pamätnom dome národovca Jozefa Gregora Tajovského. Pamätný dom je v správe Literárneho a historického múzea Štátnej ve-

Časť exponátov na výstave v CVTI SR Jozef Murgaš – Komunikácia včera a dnes

deckej knižnice v Banskej Bystrici, pričom múzeum zapožičalo na výstavu dva modely Murgašových patentov.

Cenné informácie dokumentujúce pôsobenie J. Murgaša v Spojených štátoch zbiera aj **Mgr. Jozef Petrik**, farár v Tajove, ktorý dvakrát navštívil USA. So zánietením rozpráva o tom, ako sa J. Murgaš v roku 1896 usadil v Amerike v slovenskej osade Wilkes – Barre v štáte Pensylvánia. V roku 1908 tam vybudoval slovenskú farnosť, tehlový kostol, murovanú trojposchodovú školu pre 500 žiakov, faru, kláštor a park. Táto farnosť však už bola zrušená a pričlenená k poľskej farnosti.

Vynálezca a patentový zástupca **Ing. Štefan Holakovský**, pôvodca 30-tich patentov, je vášnivým zberateľom rádiotelekomunikačnej techniky. Vo svojej zbierke má približne tisíc exponátov, z ktorých na výstavu v CVTI SR zapožičal 30. Vyzdvihol mimoriadny prínos J. Murgaša v tom, že vďaka jeho vynálezom prakticky okamžite môžeme prijímať informácie z celého sveta. Pred pár desaťročiami Š. Holakovskému ani nenapadlo, že keď si v počítači nechá vyhľadať meno J. Murgaš, počítač mu v zlomku sekundy oznámi, že našiel približne 35-tisíc výsledkov. Š. Holakovský apeloval na súčasnú generáciu, aby bola hrdá na to, že Slovensko má takýchto veľikánov. Ako vynálezca a patentový zástupca zároveň požiadal kompetentných, aby vytvorili také podmienky súčasným vedcom, vynálezcom, ale i umelcom, aby nemuseli zostávať v cudzine.

Zberateľ rádiotelekomunikačnej techniky, nadšenec a šéfiteľ odkazu J. Murgaša **PaedDr. Miroslav Horník** zasa pripomenul, že J. Murgaš bol rádioamatér a jeho systém použitia dvoch tónov prežil do súčasnosti. V Bratislave je Rádioklub J. Murgaša a táto výstava bola impulzom na obnovenie jeho činnosti. M. Horník prezentoval na výstave 6 vlastných modelov. Jedným z nich bol aj mo-

del anténovej veže, ktorej originál postavila pre pokusy J. Murgaša spoločnosť Universal Aether Telegraph Company vo Wilkes Barre v roku 1905. Vlastníkom tohto modelu je Fórum pre komunikačné technológie.

McMichael LTD. Slough – Model 137, Anglicko 1937 – zo zbierky Š. Holakovského

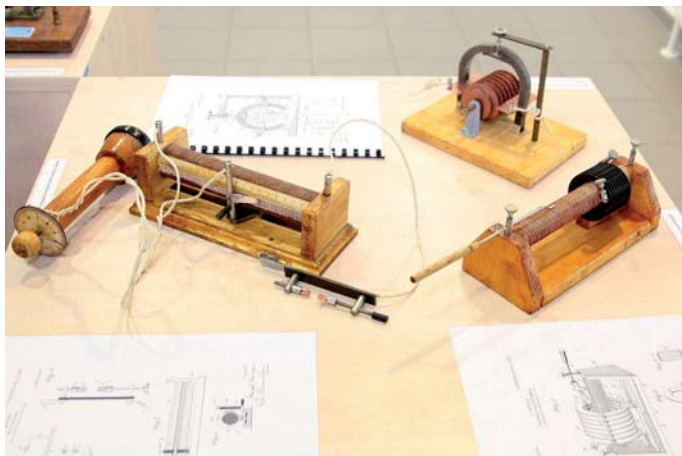
Na výstavu Jozef Murgaš – Komunikácia včera a dnes nadväzovalo 20. júna **Popoludnie s odkazom Jozefa Murgaša**. Na podujatí, ktoré sa konalo v konferenčnej sále CVTI SR, odznela séria prednášok určená odbornej i laickej verejnosti. Cieľom prednášok bolo predstaviť tematiku vynálezov, technických riešení a dizajnov prostredníctvom osobnosti J. Murgaša, jeho života a diela. J. Vranka hovoril o živote a diele J. Murgaša, J. Šebo o vplyve vynálezov J. Murgaša na súčasné komunikačné technológie, M. Horník sa zameril na vývoj oznamovacej elektrotechniky a Š. Holakovský hovoril o možnostiach ochrany výsledkov tvorivého myslenia (vynálezy, technické riešenia a dizajny).

Š. Holakovský, jeden zo zakladajúcich členov časopisu Duševné vlastníctvo, ktoré

vydáva Úrad priemyselného vlastníctva SR, si v rámci svojej prednášky zaspomínal, ako pred zhruba päťdesiatimi rokmi navíjal na klinec cievku, prikladal k tomu žiletku a magnet a snažil sa z toho vyrobiť slúchadlo. To sa mu aj podarilo, inštaloval antény, vytváral väčšie cievky a nakoniec dosiahol, že v tom vlastnoručne vyrobenom slúchadle počul cudzie stanice. V tom čase nevedel, že asi päťdesiat rokov predtým sa začal na významný Slovák – J. Murgaš – pričiniť o to, že v tých prvých kryštáľkoch, čo Š. Holakovský zostrojil, bolo počuť aj správy zďaleka. Vtedy ani netušil, že to ovplyvní jeho život natoľko, že bude nielen pokračovať v navíjaní cievok, ale špekuloval ďalej, vyštudoval elektrotechniku a postupne sa začal na život pozerat' tak, že to, čo okolo seba máme, nie je definitívny stav. Všetko, čo tu máme, musel niekto vymyslieť. Poznámka, že „ak chceš zabiť myšlienku, nechaj si ju pre seba“, a keby si J. Murgaš a aj ostatní vynálezovia nechávali svoje myšlienky pre seba, tak sa na výstave v CVTI SR nestretne...

Národné centrum pre popularizáciu vedy a techniky pri CVTI SR neorganizovalo takéto podujatie zamerané na významné slovenské osobnosti vedy a techniky, problematiku transferu technológií či na tému duševného vlastníctva prvýkrát. Začiatkom tohto roka to bola výstava **Duševné vlastníctvo a dizajn – križovatka talentov VŠVU v praxi** spojená s **Popoludním s dizajnom** a spomenúť treba i minuloročnú výstavu **Aurel Stodola – odkaz pre budúce generácie**. NCP VaT chce postupne predstavovať ďalších významných slovenských veľikánov vedy a techniky.

*PhDr. Marta Bartošiovičová
zodpovedná redaktorka
Vedeckého kaleidoskopu
e-novín NCP VaT pri CVTI SR
Foto: autorka článku*

Model – Elektrický transformátor (podľa patentovej prihlášky J. Murgaša)

Jedného z najmladších návštevníkov výstavy zaujal páskový ďalekopisný stroj (zo zbierky M. Horníka).

Z rozhodnutí ÚPV SR

Námietky proti zápisu prihláseného označenia do registra ochranných známkok

Prihlásené označenie:

Staršie ochranné známky namietateľa:

PHYTEA
MENOPHYTEA
ANDROPHYTEA
ARTHRALGIC
KIDEA
PHYTALGIC

(rozhodnutie zn. POZ 195-2009 II/129-2011, § 59 ods. 2 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní v znení neskorších predpisov v spojení s § 7 písm. a) zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach, právoplatnosť 5. 12. 2011, potvrdenie prvostupňového rozhodnutia)

Namietateľ si uplatnil námietky proti zápisu kombinovaného označenia „fit tea“ (ďalej prihlásené označenie) do registra ochranných známkok v zmysle ustanovenia § 4 ods. 1 písm. a), f) a § 4 ods. 3 zákona č. 55/1997 Z. z. o ochranných známkach v znení neskorších predpisov. Vzhľadom na to, že v čase konania o námietkach nadobudol účinnosť zákon č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach (ďalej zákon o ochranných známkach), bolo nutné v ďalšom konaní postupovať v zmysle prechodných ustanovení a uplatnené námietkové dôvody posúdiť podľa § 7 písm. a), b) a f) nového zákona o ochranných známkach. Namietateľ odôvodnil svoje námietky tým, že jeho spoločnosť je riadne založená podľa francúzskeho práva, zapísaná v Registre du Commerce et des Sociétés a zároveň je aj majiteľom slovných ochranných známkok Spoločenstva „PHYTEA“, „MENOPHYTEA“, „ANDROPHYTEA“, „ARTHRALGIC“, „KIDEA“, „PHYTALGIC“ a kombinovaných ochranných známkok Spoločenstva „Phythea“, „Actifs 100 % végétaux“ a „Vetheo“. Z uvedených starších ochranných známkok poukázal namietateľ najmä na slovnú ochrannú známku Spoločenstva „PHYTEA“ (ďalej staršia slovná ochranná známka) zapísanú pre tovary a služby v triedach 3, 5, 29, 32 a 44 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb a na staršiu kombinovanú ochrannú známku Spoločenstva „Phythea“ (ďalej staršia kombinovaná ochranná známka), ktorá je chránená pre tovary a služby patriace do tried 3, 5, 30 a 35.

Prvostupňovým rozhodnutím úradu boli v zmysle § 32 ods. 3 zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach predmetné námietky zamietnuté. Dôvodom takéhoto rozhodnutia bolo konštatovanie, že napriek zistenej zhodnosti a podobnosti tovarov a služieb prihláseného označenia s tovarmi a službami zapísanými pre staršiu slovnú a kombinovanú ochrannú známku, prihlásené označenie nie je podobné ani s jednou z nich a pravdepodobnosť zámeny medzi nimi v zmysle § 7 písm. a) zákona o ochranných známkach možno vylúčiť.

Na základe komplexného porovnania prihláseného označenia so staršou slovnou ochrannou známkou dospel prvostupňový orgán k záveru, že prihlásené označenie obsahuje prvky neobsiahnuté v staršej slovnej ochrannej známke, ktoré mu zabezpečujú vizuálnu aj sémantickú odlišnosť spôsobilú prekonať istú mieru ich fonetickej podobnosti, a tým z pohľadu priemerného spotrebiteľa zabezpečiť aj odlišnosť prihláseného označenia ako celku. Pri komplexnom zhrnutí porovnania prihláseného označenia a staršej kombinovanej ochrannej známky prvostupňový orgán zdôraznil, že výrazná vizuálna odlišnosť týchto označení v spojení so sémantickou odlišnosťou zabezpečuje prihlásenému označeniu ako celku dostatočnú odlišnosť od staršej kombinovanej ochrannej známky.

Podľa prvostupňového orgánu medzi predmetnými označeniami neexistuje ani pravdepodobnosť asociácie. Napriek tomu, že prihlásené označenie „fit tea“ i staršia slovná ochranná známka „PHYTEA“ obsahujú prvok „tea“/„-TEA“, tento je prvkom bez rozlišovacej spôsobilosti a navyše je bežnou súčasťou množstva ochranných známkok rôznych majiteľov. Preto je vylúčené, aby si spotrebiteľ obsiahnutie tohto prvku v označeniach spájal práve s tovarmi či službami namietateľa.

V súvislosti s námietkovým dôvodom vyplývajúcim z § 7 písm. b) zákona o ochranných známkach prvostupňový orgán poukázal na to, že samotné konštatovanie dobrého mena ochrannej známky či tvrdenie, že produkty namietateľa sa vyznačujú vysokou kvalitou, nepostačuje na jeho úspešné uplatnenie. Vzhľadom na skutočnosť, že namietateľ na preukázanie ním tvrdných skutočností nepredložil žiadne dôkazové materiály, uplatnenie tohto námietkového dôvodu označil prvostupňový orgán za nedôvodné.

Pokiaľ ide o námietky s odvolaním sa na ustanovenie § 7 písm. f) zákona o ochranných známkach, prvostupňový orgán konštatoval, že namietateľ svoje podnikateľské aktivity v čase pred podaním prihlášky ochrannej známky len deklaroval výpisom z obchodného registra, ale žiadny konkrétny dôkaz o vykonávanej podnikateľskej činnosti v danom období nepredložil. Vzhľadom na skutočnosť, že neunesol dôkazné bremeno, čím nepreukázal naplnenie zákonom stanovených podmienok vyplývajúcich zo spomenutého ustanovenia, prvostupňový orgán námietky aj v tejto časti považoval za bezpredmetné.

Proti tomuto rozhodnutiu podal namietateľ rozklad. V odôvodnení rozkladu uviedol, že je nesporná fonetická zhodnosť porovnávaných označení, pričom podľa jeho názoru predtým, ako by spotrebiteľ mohol odhaliť ich koncepnú odlišnosť, existuje pri týchto ochranných známkach riziko zameniteľnosti. Vzhľadom na to, že staršia slovná ochranná známka je špeciálne určená na označovanie čaju/čajových produktov, riziko zameniteľnosti medzi kolíznymi označeniami sa podľa namietateľa stáva veľmi vysokým.

Namietateľ zdôraznil, že jeho kľúčovou ochrannou známkou, ktorá by mala byť predmetom posudzovania vo vzťahu k zhodnosti, resp. podobnosti tovarov a služieb, ako aj pri posudzovaní zameniteľnosti kolízných označení je práve slovná ochranná známka „PHYTEA“. V tejto súvislosti podotkol, že stret týchto označení nastáva na trhu špecifických výrobkov, ako sú dietetické prípravky, vitamíny, potravinové doplnky.

Namietateľ v podanom rozklade ďalej uviedol, že časť staršej slovnej ochrannej známky „PHYTEA“ – pojem „PHYT-“ odkazuje na rastliny, t. j. na bázu produktov uvádzaných na trh pod týmto označením. Taktiež časť prihláseného označenia „TEA“ odkazuje na rastliny, ktoré sú komponentom produktov namietateľom uvádzaných na trh. Vzhľadom na spoločný pôvod týchto slov odkazujúci na rastliny nemožno podľa namietateľa prihlásenému označeniu a staršej slovnej ochrannej známke uprieť podobnosť aj zo sémantického hľadiska. S ohľadom na uvedené namietateľ nesúhlasil s posúdením časti staršej slovnej ochrannej známky „PHY-“ ako časti bez akéhokoľvek významu. Vyjadril tiež presvedčenie, že staršia slovná ochranná známka by mala byť z fonetického hľadiska posudzovaná s ohľadom na skutočnosť, že pri jej výslovnosti vynikne tak prvok „PHYT-“, ako aj prvok „-TEA“.

V ďalšej časti podaného rozkladu sa namietateľ venoval otázke posudzovania existencie asociácie medzi prihláseným označením a staršími ochrannými známkami. Tvrdil, že prvkom, ktorý by mohol spôsobiť asociáciu medzi nimi, je okrem identického prvku „tea“ aj prvá časť slovného prvku porovnávaných označení, ktorá pri ich fonetickej reprodukcii znie rovnako, a to „fi(t)“.

Čo sa týka porovnania tovarov a služieb nárokových prihlasovateľom s tovarmi a službami, pre ktoré sú zapísané staršie ochranné známky, namietateľ opätovne zdôraznil, že ich možno považovať za zhodné alebo podobné, súvisiace, prípadne doplnkové. V tejto súvislosti podotkol, že jeho výrobky a s vysokou pravdepodobnosťou aj výrobky prihlasovateľa sú distribuované predovšetkým v lekárnach, resp. v špeciálnych obchodoch so zdravou výživou, pričom ich predaj sa na týchto miestach realizuje predovšetkým prostredníctvom pultového predaja, kde je výrobok špecifikovaný názvom. Berúc do úvahy tieto skutočnosti, do popredia vystupuje fonetická zhodnosť kolízných označení, ktorá môže viesť k nebezpečenstvu ich zámény. Rozlíšiteľnosť daná vizuálnym vyobrazením porovnávaných označení sa v predmetnom prípade podľa namietateľa stáva nepodstatnou, pretože štandardný spôsob predaja neumožní vyniknúť rozličnostiam. Namietateľ ďalej konštatoval, že fonetická zhodnosť kolízných označení navádza na to, že predavač v obchode z opatrnosti k spotrebiteľovi ponúkne obidva druhy výrobkov, čím sa stráca zmysel a význam starších ochranných známk.

S ohľadom na tieto skutočnosti namietateľ navrhol, aby odvolací orgán rozhodnutie prvostupňového orgánu zrušil alebo zmenil tak, že prihlášku ochrannej známky „fit tea“ v plnom rozsahu zamietne.

Prihlasovateľ vo svojom vyjadrení poukázal na to, že zatiaľ čo sa namietateľ v rozklade sústreďoval predovšetkým na fonetickú podobnosť prihláseného označenia a staršej slovnej ochrannej známky, resp. na podobnosť tovarov, prvostupňový orgán vo svojom rozhodnutí vychádzal z komplexného vizuálneho, sémantického a fonetického hľadiska. S takýmto posúdením a rozhodnutím prvostupňového orgánu sa prihlasovateľ plne stotožnil.

Z odôvodnenia rozhodnutia:

Podľa § 7 písm. a) zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach sa označenie nezapíše do registra na základe námietok proti zápisu označenia do registra podaných podľa § 30 majiteľom staršej ochrannej známky, ak z dôvodu zhodnosti alebo podobnosti označenia so staršou ochrannou známkou a zhodnosti alebo podobnosti tovarov alebo služieb, na ktoré sa označenie a staršia ochranná známka vzťahujú, existuje pravdepodobnosť zámény na strane verejnosti; za pravdepodobnosť zámény sa považuje aj pravdepodobnosť asociácie so staršou ochrannou známkou.

Prihláška kombinovanej ochrannej známky „fit tea“, proti ktorej námietky smerujú, bola podaná 9. februára 2009 a zverejnená vo vestníku úradu pre tovary „bylinkové čaje na lekárske účely; liečivé čaje; odtučňovacie čaje na lekárske účely; fenikel na lekárske účely; farmaceutické prípravky na báze čaju; dietetické nápoje na báze čaju na lekárske účely; posilňujúce prípravky a toniká na báze čaju na lekárske účely; vitamínové prípravky s čajovými zložkami – všetko na lekárske účely“ v triede 5 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb, tovary „čaje všetkých druhov vrátane ich zmesí, najmä čaje sypané, porciované, vrecúškované, lisované, instantné a čajové extrakty; čajové esencie prírodné i ochutené; prírodné sladidlá ako súčasť čajov“ v triede 30, pre služby „automatizované spracovanie dát; inzertná činnosť; maloobchodná a veľkoobchodná činnosť s tovarmi uvedenými v triedach 5 a 30; obchodný alebo podnikateľský prieskum; poskytovanie

obchodných alebo podnikateľských informácií prostredníctvom všetkých druhov médií; reklamná činnosť“ v triede 35 a pre služby „balenie, skladovanie, expedícia a preprava potravinárskych výrobkov a nápojov“ v triede 39 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb.

Namietateľ je majiteľom ochranných známk Spoločenstva „MENOPHYTEA“, „ANDROPHYTEA“, „ARTHRALGIC“, „KIDEA“, „Actifs 100 % végétaux“, „Vetheo“, „PHYTALGIC“, „PHYTEA“ a „Phythea“. Podané námietky namietateľ však prednostne založil na posledných dvoch spomenutých, t. j. na existencii:

- slovnej ochrannej známky Spoločenstva „PHYTEA“ (staršia slovná ochranná známka) s právom prednosti od 23. novembra 2006 zapísanej pre tovary v triede 5, 29, 32 a pre služby v triede 44 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb s platnosťou na území Slovenskej republiky od 1. mája 2004.
- kombinovanej ochrannej známky Spoločenstva „Phythea“ (staršia kombinovaná ochranná známka) s právom prednosti od 30. apríla 2004 zapísaná pre tovary v triede 3, 5, 30 a pre služby v triede 35 Medzinárodného triedenia výrobkov a služieb s platnosťou na území Slovenskej republiky od 1. mája 2004.

Z podaného rozkladu vyplynulo, že namietateľ nesúhlasil s hodnotením podobnosti prihláseného označenia so staršou slovnou a kombinovanou ochrannou známkou, preto odvolací orgán preskúmal napadnuté rozhodnutie v tomto rozsahu. Porovnanie tovarov a služieb nárokováných prihlasovateľom s tovarmi a službami zapísanými pre staršiu slovnú a kombinovanú ochrannú známku prvostupňový orgán zhrnul do konštatovania, že ide o tovary a služby zhodné alebo podobné. Keďže s takýmto záverom sa stotožnil aj samotný namietateľ, odvolací orgán toto posúdenie nepreskúmaval a vychádzal z konštatovania prvostupňového orgánu o zhodnosti a podobnosti tovarov a služieb kolíznych označení.

Odvolací orgán pri preskúmaní napadnutého rozhodnutia vychádzal zo záverov, ku ktorým dospel prvostupňový orgán. Ten konkrétne na základe porovnania prihláseného označenia a staršej slovnej ochrannej známky konštatoval, že celkový vizuálny vnem vyvolaný prihláseným označením bude spotrebiteľská verejnosť vnímať ako odlišný od vizuálneho vnemu vyvolaného staršou slovnou ochrannou známkou. Prvostupňový orgán sa nestotožnil ani s tvrdením namietateľa o totožnej fonetickej realizácii predmetných označení, aj keď ich zvukovú podobnosť úplne nevyvylučil. Pri porovnaní kolíznych označení zo sémantického hľadiska prvostupňový orgán vychádzal z toho, že spotrebiteľská verejnosť bude slovný prvok tvoriaci staršiu slovnú ochrannú známku „PHYTEA“ vnímať ako označenie fantazijné bez konkrétneho významu.

Pokiaľ ide o porovnanie kolíznych označení z vizuálneho hľadiska, odvolací orgán uviedol, že vizuálny vnem spotrebiteľa bude ovplyvnený vzájomným usporiadaním všetkých prvkov označenia, pričom nemožno vylúčiť, že za určitých okolností spotrebiteľ svoju pozornosť zameria predovšetkým na rozlišujúce a dominantné prvky, ovplyvňujúce celkový dojem, ktorý označenie v mysli spotrebiteľa zanechá. Bude tomu však len v tých prípadoch, keď ostatné prvky označenia nie sú natoľko výrazné, aby ovplyvnili posúdenie podobnosti označení. Čo sa týka zhodného

slovného prvku prihláseného označenia a staršej slovnej ochrannej známky „-tea“, odvolací orgán vyjadril názor, že nie je natoľko výrazný, aby ostatné prvky tvoriace porovnávané označenia zatlačil do úzadia. Z uvedeného je zrejmé, že vizuálne porovnanie kolíznych označení nemožno založiť len na ich zhodnom slovnom prvku, ale je nutné ho vnímať v spojení s ostatnými prvkami a posúdiť celkový dojem predmetných označení. V tejto súvislosti odvolací orgán poznamenal, že zatiaľ čo staršia slovná ochranná známka je tvorená len slovným prvkom „PHYTEA“, prihlásené označenie predstavuje kombináciu slovných prvkov „fit“ a „tea“ a tiež grafických prvkov (ovál, v ktorom sa nachádzajú spomenuté slovné prvky v špecifickej grafickej úprave do tvaru srdca). Práve rozdielnosti medzi slovnými prvkami porovnávaných označení spočívajúce v odlišnosti ich častí „fit“ vs. „PHY-“, ako aj vyhotovenie a vzájomné usporiadanie slovných prvkov spôsobí, že celkový vizuálny vnem vyvolaný prihláseným označením bude odlišný od celkového vizuálneho vnemu vyvolaného staršou slovnou ochrannou známkou. Na základe uvedeného odvolací orgán dospel k záveru, že prvostupňový orgán postupoval správne, keď vizuálnu podobnosť predmetných označení nekonštatoval.

V súvislosti s porovnaním posudzovaných označení na základe ich reprodukcie, namietateľ zastával názor, že znejú identicky. S takýmto tvrdením sa však odvolací orgán nestotožnil a poukázal na to, že ak označenia neznejú identicky, nemožno z fonetického hľadiska konštatovať ich zhodnosť. Keďže prihlásené označenie bude reprodukované ako „fit tí“, prípadne pri neznalosti anglického jazyka ako „fit tea“ a staršia slovná ochranná známka bude vyslovená v podobe „fití“, „pití“, prípadne „phitea“, nemožno pripustiť fonetickú zhodnosť porovnávaných označení, ale len určitú mieru ich podobnosti.

K posúdeniu podobnosti kolíznych označení na základe ich významu odvolací orgán uviedol, že je potrebné skúmať, či prihlásené označenie a staršia slovná ochranná známka majú rovnaký význam, resp. pozostávajú z prvkov, ktoré môžu navodiť rovnakú spojitosť. Namietateľ v rozklade zastával názor, že rovnako ako časť staršej slovnej ochrannej známky „PHYT-“ odkazuje na rastliny, t. j. na bázu produktov ním uvádzaných na trh, k rastline odkazuje i časť prihláseného označenia „TEA“, čo vedie k záveru o sémantickej podobnosti porovnávaných označení. Odvolací orgán takéto tvrdenie považoval za účelové z nasledujúcich dôvodov. V prípade slovných prvkov prihláseného označenia „fit tea“, ktoré sú v prevažnej väčšine spotrebiteľskej verejnosti dobre známe, možno očakávať ich vnímanie vo význame „zdravý čaj“, resp. ako „čaj na udržanie vo forme“. Pokiaľ ide o význam staršej slovnej ochrannej známky „PHYTEA“, odvolací orgán nesúhlasil s názorom namietateľa, podľa ktorého časť slovného prvku „PHY-“, resp. „PHYT-“ bude v očiach priemerného spotrebiteľa naznačovať rastlinnú bázu takto označovaných produktov. Keďže v prípade časti slovného prvku staršej slovnej ochrannej známky „PHY-“, resp. „PHYT-“ nejde o prvok zo slovnej zásoby slovenského ani anglického jazyka, spotrebiteľ bude tento prvok považovať za prvok bez konkrétneho významu. Ani časti staršej slovnej ochrannej známky „tea“ vzhľadom na charakter tovarov a služieb, pre ktoré je zapísaná v registri (kozmetické prípravky, farmaceutické prípravky, mäsové výtazky, upravené ovocie a zelenina, mliečne výrobky, oleje, minerálne vody, ...), nebude spotrebiteľ priradovať konkrétny význam. Z uvedeného je zrejmé, že staršiu

slovnú ochrannú známku bude spotrebiteľ vo vzťahu k zapísaným tovarom a službám považovať za fantazijné označenie bez konkrétneho významu. S ohľadom na konštatovanú fantazijnosť staršej slovnéj ochrannéj známky nemožno podľa odvolacieho orgánu dospieť k záveru o sémantickej podobnosti prihláseného označenia a staršej slovnéj ochrannéj známky.

Pokiaľ ide o porovnanie prihláseného označenia so staršou kombinovanou ochrannou známkou, prvostupňový orgán vychádzal z toho, že v danom prípade ide o kombinované označenie. Vzhľadom na výraznú vizuálnu odlišnosť predmetných označení prvostupňový orgán mal za to, že takáto odlišnosť v spojení s ich sématickou odlišnosťou zabezpečuje dostatočnú rozdielnosť prihláseného označenia a staršej kombinovanej ochrannéj známky.

Na základe vizuálneho porovnania predmetných označení, pri ktorom je rozhodujúci celkový vizuálny dojem, ktorý označenie, resp. ochranná známka v mysli spotrebiteľa zanechá, odvolací orgán súhlasil so záverom prvostupňového orgánu o ich vizuálnej odlišnosti. Keďže grafická úprava, resp. vyhotovenie slovných prvkov prihláseného označenia „fit tea“ a staršej kombinovanej ochrannéj známky „Phythea“ zhodujúce sa len v posledných dvoch písmenách „-ea“, je výrazne odlišné, odvolací orgán konštatoval, že spotrebiteľ predmetné označenia z vizuálneho hľadiska jednoznačne rozlíši.

Z hľadiska porovnania posudzovaných označení na základe ich reprodukcie, odvolací orgán uviedol, že ani pri týchto označeniach nemožno hovoriť o fonetickej zhode, ako v rozklade tvrdil namietateľ. V prípade predmetných označení pritom prichádza do úvahy niekoľko možností ich fonetickej reprodukcie. Keďže prihlásené označenie bude reprodukované v podobe „fit tí“, resp. „fit tea“ a slovný prvok tvoriaci staršiu kombinovanú ochrannú známku môže spotrebiteľ vysloviť ako „fitea“, „fita“ alebo ako „phythea“, je zrejmé, že pri istých variantoch zvukovej realizácie predmetných označení môže z fonetického hľadiska dochádzať k istej miere ich podobnosti.

Pri porovnaní prihláseného označenia a kombinovanej ochrannéj známky vychádzal odvolací orgán z toho, že kým prihlásené označenie „fit tea“ bude spotrebiteľ vnímať vo význame „zdravý čaj“, resp. „čaj na udržanie sa vo forme“, staršia kombinovaná ochranná známka „Phythea“ bude pre neho predstavovať označenie bez konkrétneho významu. Časť slovného prvku staršej kombinovanej ochrannéj známky „PHYT-“ nebude podľa názoru odvolacieho orgánu v očiach priemerného spotrebiteľa naznačovať bázu takto označovaných produktov. Vzhľadom na to, že slovný prvok, resp. predpona „PHYT-“ nepredstavuje súčasť slovenskej ani anglickej slovnéj zásoby, je dôvodné predpokladať, že spotrebiteľ bude staršiu kombinovanú ochrannú známku ako celok vo vzťahu k zapísaným tovarom a službám považovať za fantazijné označenie. S ohľadom na uvedené odvolací orgán konštatovanie prvostupňového orgánu, podľa ktorého medzi predmetnými označeniami nie je možné nájsť žiadny stupeň ich významovej podobnosti, považoval za správne.

Na základe preskúmania komplexného porovnania prihláseného označenia so staršou slovnou a kombinovanou ochrannou

známkou odvolací orgán uviedol, že odlišnosti medzi porovnávanými označeniami sú dostatočne výrazné na to, aby si ich priemerný spotrebiteľ navzájom nezamenil. Rozdielny vizuálny vnem daných označení a ich sématická rozdielnosť jednoznačne prevýši istú mieru ich fonetickej podobnosti.

V otázke pravdepodobnosti asociácie medzi prihláseným označením a staršími ochrannými známkami odvolací orgán poukázal na to, že je potrebné skúmať, či kolízne označenia obsahujú také zhodné prvky, na základe ktorých by spotrebiteľ mohol predpokladať, že pochádzajú od rovnakého podnikateľa alebo od ekonomicky prepojených podnikateľov, a to aj napriek ďalším prvkom, ktoré tieto označenia obsahujú. Namietateľ mal za to, že prvkom, ktorý by mohol vyvolávať asociáciu medzi predmetnými označeniami, je okrem identického slovného prvku „tea“ tvoriaceho tak prihlásené označenie, ako aj staršie ochranné známky, i prvá časť slovných prvkov porovnávaných označení, ktorá pri fonetickom vnímaní znie rovnako ako „fi(t)“. V nadväznosti na uvedené odvolací orgán zdôraznil, že vzhľadom na to, že v prípade slovného prvku prihláseného označenia „fit“ a časti slovných prvkov starších ochranných znáмок „PHYT-“ nejde z hľadiska vizuálneho, ani sématického o zhodné prvky, nemôže na ich základe dochádzať k pravdepodobnosti asociácie medzi prihláseným označením a staršími ochrannými známkami. Čo sa týka slovného prvku „tea“/„-TEA“, odvolací orgán uviedol, že spomenutý slovný prvok je vo vzťahu k čajom, resp. výrobkom na báze čaju prvkom bez rozlišovacej spôsobilosti a je súčasťou viacerých ochranných znáмок zapísaných pre rôzne subjekty. Preto si spotrebiteľ tento prvok nebude automaticky spájať len s namietateľom a na jeho základe prihlásené označenie asociovať so staršími ochrannými známkami.

Pri komplexnom zohľadnení všetkých uvedených skutočností odvolací orgán dospel k záveru, že aj napriek istej miere fonetickej podobnosti porovnávaných označení, zistená vizuálna a sématická odlišnosť medzi prihláseným označením a staršou slovnou a kombinovanou ochrannou známkou, podporená neexistenciou pravdepodobnosti asociácie medzi nimi zabezpečí, že priemerný spotrebiteľ dokáže dané označenia navzájom odlíšiť a následne sa medzi nimi orientovať, a to aj v prípade, že predmetné označenia figurujú na zhodných alebo podobných tovaroch. Z uvedených skutočností vyplýva, že porovnávané označenia sú spôsobilé identifikovať obchodný pôvod, a to aj za predpokladu, že sú použité na zhodných, resp. podobných tovaroch a službách, a preto v prípade prihláseného označenia a starších kolíznych ochranných znáмок nehrozí nebezpečenstvo ich zámény v zmysle § 7 písm. a) zákona o ochranných známkach.

Orgán rozhodujúci o rozklade, ktorý preskúmal správnosť napadnutého prvostupňového rozhodnutia a posúdil argumenty uvedené v podanom rozklade konštatoval, že v konaní o rozklade neboli zistené dôvody, pre ktoré by bolo nutné napadnuté rozhodnutie zrušiť alebo zmeniť. Napadnuté rozhodnutie bolo výsledkom vecne správneho posúdenia a bolo vydané v súlade s právnou úpravou platnou v čase jeho vydania, a preto **odvolací orgán rozklad zamietol a preskúmané rozhodnutie potvrdil.**

Spracovala Mgr. Bc. Jana Budovičová

Tlač a informácie

Súdny dvor Európskej únie

TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 104/12

Luxemburg 19. júla 2012

Rozsudok vo veci C-376/11

Pie Optiek SPRL/Bureau Gevers SA, European Registry for Internet Domains ASBL

Subjekt, ktorý je oprávnený iba požiadať o registráciu názvu domény .eu v prospech majiteľa ochrannej známky, nie je „nadobúdateľ licencie prednostných práv“

Medzi nadobúdateľov licencií, ktorí sú oprávnení počas obdobia „Sunrise Period“ žiadať o registráciu ochrannej známky ako názvu domény .eu, nepatria osoby, ktoré nie sú oprávnené obchodne používať túto ochrannú známku v súlade s jej vlastnými funkciami

Proces registrácie názvu internetovej domény najvyššej úrovne .eu¹ začal 7. decembra 2005. Tento proces prebieha podľa zásady „kto prv príde, ten prv melie“, a teda prvý žiadateľ má prednosť. Počas obdobia prvých štyroch mesiacov platnosti nariadenia („Sunrise Period“) mali právo o registráciu požiadať iba držiteľia prednostných práv a verejné orgány. Navyše sa rozlišovalo medzi rôznymi držiteľmi prednostných práv. Prvé dva mesiace tak bola registrácia vyhradená majiteľom národných ochranných známk a ochranných známk Spoločenstva, ako aj držiteľom zemepisných označení. Toto výsadné oprávnenie mohli uplatniť aj nadobúdatelia licencií k uvedeným právam. Podľa uplatniteľnej právnej úpravy EURid², orgán poverený registráciou, vykoná registráciu názvov domény, o ktorú požiada podnik so sídlom v Európskej únii.

Americká spoločnosť Walsh Optical ponúka na svojej internetovej stránke kontaktné šošovky a ďalšie optické výrobky. Niekoľko týždňov pred začiatkom „Sunrise Period“ si nechala zapísať ochrannú známku Beneluxu „Lensworld“. Okrem toho uzatvorila „licenčnú zmluvu“ s Bureau Gevers, belgickou poradenskou spoločnosťou v oblasti duševného vlastníctva. Podľa tejto zmluvy si mala Bureau Gevers zaregistrovať názov domény .eu vo vlastnom mene, ale na účet spoločnosti Walsh Optical. Dňa 7. decembra 2005, v prvý deň obdobia „Sunrise Period“, Bureau Gevers požiadala EURid o registráciu názvu domény „lensworld.eu“. Dňa 10. júla 2006 bol tento názov domény zaregistrovaný v prospech spoločnosti Bureau Gevers.

Dňa 17. januára 2006 belgická spoločnosť Pie Optiek, ktorá pôsobí v oblasti internetového predaja kontaktných šošoviek, okuliarov a ďalších optických výrobkov, takisto požiadala EURid o registráciu názvu domény „lensworld.eu“. Krátko predtým tiež požiadala o zápis obrazovej ochrannej známky Beneluxu obsahujúcej slovné označenie „Lensworld“. EURid však jej žiadosť zamietol z dôvodu prednosti žiadosti podanej spoločnosťou Bureau Gevers. Spoločnosť Pie Optiek teraz tvrdí, že Bureau Gevers konala špekulatívne a protiprávne.

V tomto kontexte cour d'appel de Bruxelles (Belgicko), ktorý rozhodoval o odvolaní v tejto veci, požiadal Súdny dvor, aby

spresnil pojem „nadobúdateľ licencie“, ktorý má oprávnenie žiadať o registráciu počas prvej fázy „Sunrise Period“.

Na úvod Súdny dvor konštatoval, že pojem „nadobúdateľ licencie“ nie je v práve Únie definovaný. V tejto súvislosti Súdny dvor pripomenul, že doména najvyššej úrovne .eu bola vytvorená s cieľom, aby sa vnútorný trh na virtuálnom trhu internetu viac zviditeľnil tým, že táto doména poskytne jasne vymedzené spojenie s Úniou, a tiež umožní podnikom, organizáciám a fyzickým osobám v Únii, aby požiadali o registráciu v špecifickej doméne, ktorou sa toto spojenie zviditeľní.

S ohľadom na tento cieľ sa v doméne najvyššej úrovne .eu registrujú názvy domén, ak o to požiada akýkoľvek podnik, ktorý má štatutárne sídlo, centrálnu správu alebo hlavné miesto podnikania v Únii, ďalej akákoľvek organizácia so sídlom v Únii bez toho, aby bolo dotknuté uplatňovanie vnútroštátneho práva, alebo akákoľvek fyzická osoba s bydliskom v Únii. Takéto podniky, organizácie a fyzické osoby sú osobami spôsobilými dať si zaregistrovať jeden alebo viac názvov domény pod doménou .eu.

Iba držiteľia prednostných práv, ktorí majú svoje štatutárne sídlo, svoju centrálnu správu alebo hlavné miesto svojho podnikania v Únii, sú spôsobilí počas obdobia „Sunrise Period“ dať si zaregistrovať jeden alebo viac názvov domény pod doménou .eu. Rovnako nadobúdatelia licencií prednostných práv sú spôsobilí žiadať o registráciu, ak spĺňajú kritérium prítomnosti na území Únie a namiesto držiteľa prednostných práv sú držiteľmi aspoň časti dotknutých prednostných práv a/alebo sú ich držiteľmi aspoň dočasne.

Bolo by totiž v rozpore s cieľmi dotknutej právnej úpravy, ak by sa držiteľovi prednostných práv, ktorý nespĺňa kritérium prítomnosti na území Únie, umožnilo získať názov domény .eu v jeho prospech prostredníctvom osoby, ktorá uvedenému kritérium prítomnosti spĺňa, no nie je držiteľom ani časti uvedených práv, a to ani dočasne.

Navyše sa Súdny dvor domnieva, že zmluva, ktorou sa druhá zmluvná strana nazývaná „nadobúdateľ licencie“ zaviazala, že za odmenu vyvinie primerané úsilie smerujúce k podaniu žiadosti o registráciu názvu domény .eu v prospech majiteľa ochrannej známky, sa podobá viac na zmluvu o poskytovaní služieb ako na licenčnú zmluvu. Platí to o to viac, ak takáto zmluva uvedenému nadobúdateľovi licencie nepriznáva právo obchodne používať takúto ochrannú známku.

Z toho vyplýva, že takúto zmluvu nemožno považovať za licenčnú zmluvu v zmysle práva ochranných známk. Preto druhú zmluvnú stranu, ktorej úlohou je požiadať o registráciu názvu domény .eu v prospech majiteľa dotknutej ochrannej známky, nie je možné považovať za „nadobúdateľa licencie prednostných práv“ v zmysle uplatniteľnej právnej úpravy.

1 Na základe nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 733/2002 z 22. 4. 2002 o zavedení domény najvyššej úrovne .eu (Ú. v. ES L 113 s. 1; Mim. vyd. 13/029, s. 394) a nariadenia Komisie (ES) č. 874/2004 z 28. 4. 2004, ktorým sa stanovujú pravidlá verejnej politiky týkajúcej sa implementácie a funkcií domény najvyššej úrovne .eu a zásady, ktorými sa riadi registrácia (Ú. v. EÚ L 162, s. 40; Mim. vyd. 13/034, s. 825).

2 European Registry for Internet Domains ASBL.

TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 94/12

Luxemburg 3. júla 2012

Rozsudok vo veci C-128/11

UsedSoft GmbH/Oracle International Corp.

Tvorca počítačových programov nemôže brániť ďalšiemu predaju „použitých“ licencií umožňujúcich používanie jeho programov stiahnutých z internetu*Výlučné právo na rozširovanie rozmnoženiny počítačového programu, na ktoré sa taká licencia vzťahuje, sa jej prvým predajom vyčerpá*

Oracle vyvíja počítačové programy fungujúce spôsobom „klient – server“ a predáva ich najmä prostredníctvom stiahnutia cez internet. Zákazník si stiahne kópiu programu z internetovej stránky Oracle priamo do svojho počítača. Právo na používanie vzťahujúce sa na daný program, ktoré sa udelí uzavretím licenčnej zmluvy, zahŕňa oprávnenie uložiť kópiu tohto programu trvalo na server a sprístupniť ho až 25 používateľom tým, že sa načíta do operačnej pamäte ich počítačov. Licenčné zmluvy stanovujú, že zákazník získa na vlastné účely v rámci svojej podnikateľskej činnosti časovo neobmedzené a neprenosné právo na používanie. V rámci zmluvy o poskytovaní údržby možno z internetovej stránky Oracle stiahnuť aktualizované verzie dotknutého programu (updates) a programy, ktoré slúžia na opravu chýb (patches).

UsedSoft je nemeckou spoločnosťou, ktorá predáva licencie odkúpené od zákazníkov spoločnosti Oracle. Zákazníci UsedSoft, ktorí ešte nie sú majiteľmi tohto softvéru, si ho po nadobudnutí „použitej“ licencie stiahnu z internetovej stránky Oracle. Takí zákazníci, ktorí už tento softvér majú, si môžu dokúpiť licenciu alebo viaceré licencie pre dodatočných používateľov. V takom prípade načítajú softvér do pracovnej pamäte osobných počítačov ďalších používateľov.

Oracle podala proti spoločnosti UsedSoft žalobu na nemecké súdy, v ktorej sa domáhala zákazu takejto praxe. Bundesgerichtshof (nemecký Najvyšší spolkový súd), ktorý rozhoduje v tomto spore v poslednom stupni, požiadal Súdny dvor, aby v tejto súvislosti podal výklad smernice týkajúcej sa právnej ochrany počítačových programov.¹

Podľa tejto smernice sa prvým predajom rozmnoženiny počítačového programu v Únii, ktorý uskutočnil majiteľ práv alebo k nemu došlo s jeho súhlasom, vyčerpáva právo na verejné rozširovanie tejto rozmnoženiny v Únii. Majiteľ práva, ktorý na území členského štátu Únie uviedol tovar na trh, teda prichádza o možnosť odvolávať sa na svoj monopol využívania práv s cieľom brániť ďalšiemu predaju tejto rozmnoženiny. V prejednávanej veci Oracle tvrdí, že zásada vyčerpania práv stanovená v tejto smernici sa neuplatní na licencie na používanie počítačových programov stiahnutých z internetu.

Súdny dvor svojím rozsudkom spresnil, že zásada vyčerpania práva na rozširovanie sa uplatňuje nielen vtedy, keď majiteľ autorského práva uvádza na trh rozmnoženinu počítačových prog-

ramov na hmotnom nosiči (CD ROM alebo DVD), ale aj keď ich predáva pomocou stiahnutia zo svojej internetovej stránky.

Keď majiteľ autorského práva sprístupní svojmu zákazníkovi rozmnoženinu – či už v hmotnej, alebo nehmotnej podobe – a zároveň s ním uzavrie výmenou za úhradu kúpnej ceny licenčnú zmluvu priznávajúcu tomuto zákazníkovi právo na používanie danej rozmnoženiny na neobmedzený čas, dôjde k predaju danej rozmnoženiny týmto majiteľom zákazníkovi a vyčerpaniu výlučného práva na rozširovanie. Takáto transakcia totiž zahŕňa prevod vlastníckeho práva k tejto rozmnoženine. Hoci teda licenčná zmluva zakazuje ďalší prevod, majiteľ práva nemôže brániť ďalšiemu predaju tejto rozmnoženiny.

Súdny dvor zdôraznil, že obmedzenie uplatnenia zásady vyčerpania práva na rozširovanie len na tie rozmnoženiny počítačových programov, ktoré sa predajú na hmotnom nosiči, by majiteľovi autorského práva umožnilo kontrolovať predaj rozmnoženín počítačových programov, ktoré boli stiahnuté z internetu, a požadovať pri každom ich ďalšom predaji novú odmenu, hoci daný majiteľ mal možnosť nadobudnúť primeranú odmenu už pri prvom predaji predmetnej rozmnoženiny. Takéto obmedzenie ďalšieho predaja rozmnoženiny počítačových programov stiahnutých z internetu by však presahovalo rámec toho, čo je na dosiahnutie predmetného cieľa ochrany duševného vlastníctva nevyhnutné.

Navyše vyčerpanie práva na rozširovanie sa vzťahuje aj na rozmnoženinu počítačového programu, ktorá obsahuje opravy a ktorú majiteľ autorského práva aktualizoval. Aj keby totiž bola zmluva o poskytovaní údržby uzavretá na určitý čas, opravy, zmeny a doplnenia funkcií na základe takej zmluvy sa neoddeliteľne vzťahujú na pôvodne stiahnutú rozmnoženinu a jej nadobúdateľ ich môže používať neobmedzene dlho.

Súdny dvor však zdôraznil, že ak licencia nadobudnutá prvým nadobúdateľom je určená väčšiemu počtu používateľov, než tento nadobúdateľ potrebuje, nemôže sa odvolávať na účinok vyčerpania práva rozširovania na účely rozdelenia tejto licencie a jej ďalšieho čiastočného predaja.

Navyše Súdny dvor spresnil, že prvý nadobúdateľ hmotnej či nehmotnej rozmnoženiny počítačového programu, s ohľadom na ktorú sa majiteľove autorské právo na rozširovanie vyčerpalo, je povinný znefunkčniť rozmnoženinu stiahnutú do svojho počítača v okamihu jej ďalšieho predaja. Ak by ju totiž naďalej používal, porušil by výlučné právo majiteľa práva na vyhotovovanie rozmnoženín svojho počítačového programu. Na rozdiel od výlučného práva na rozširovanie sa výlučné právo na vyhotovovanie rozmnoženín prvým predajom nevyčerpá. Podľa smernice je však možné vyhotoviť akúkoľvek rozmnoženinu potrebnú na to, aby oprávnený nadobúdateľ mohol používať počítačový program v súlade so zamýšľaným účelom. Vyhotovenie takých rozmnoženín nesmie byť zmluvne zakázané.

¹ Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2009/24/ES z 23. 4. 2009 o právnej ochrane počítačových programov (Ú. v. EÚ L 111, s. 16).

V tejto súvislosti Súdny dvor uviedol, že každý ďalší nadobúdateľ takej rozmnoženiny, s ohľadom na ktorú sa majiteľove autorské právo vyčerpano, predstavuje v tomto zmysle oprávneného nadobúdateľa. Môže si preto stiahnuť do svojho počítača rozmnoženinu, ktorú mu prvý nadobúdateľ predal. Takéto stiahnutie treba považovať za vyhotovenie rozmnoženiny počítačového programu potrebné na to, aby nový nadobúdateľ mohol daný program používať v súlade so zamýšľaným účelom.

Nový nadobúdateľ licencie na používanie, akým je zákazník spoločnosti UsedSoft, teda môže ako oprávnený nadobúdateľ rozmnoženiny daného programu, ktorá obsahuje opravy a je aktualizovaná, stiahnuť túto rozmnoženinu z internetovej stránky majiteľa autorského práva.

UPOZORNENIE: Návrh na začatie prejudiciálneho konania umožňuje súdom členských štátov v rámci sporu, ktorý rozhodujú, položiť Súdnemu dvoru otázky o výklade práva Únie alebo o platnosti aktu práva Únie. Súdny dvor nerozhoduje vnútroštátny spor. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby rozhodol právnu vec v súlade s rozhodnutím Súdneho dvora. Týmto rozhodnutím sú rovnako viazané ostatné vnútroštátne súdne orgány, na ktoré bol podaný návrh s podobným problémom.

Neoficiálne dokumenty pre potreby médií, ktoré nezaväzujú Súdny dvor:
Úplné znenia rozsudkov sa uverejňujú
na internetovej stránke CURIA v deň ich vyhlásenia.

TLAČOVÉ KOMUNIKÉ č. 81/12

Luxemburg 19. júna 2012

Rozsudok vo veci C-307/10

Chartered Institute of Patent Attorneys/Registrar of Trade Marks

Súdny dvor objasnil požiadavky na identifikáciu tovarov a služieb, pre ktoré sa žiada ochrana prostredníctvom ochrannej známky

Takéto tovary a služby musia byť identifikované prihlasovateľom dostatočne jasne a presne tak, aby umožnili príslušným orgánom a hospodárskym subjektom určiť rozsah ochrany udeľovanej prostredníctvom ochrannej známky iba na tomto základe.

Dvoma základnými zložkami zápisu ochrannej známky sú na jednej strane označenie a na strane druhej tovary a služby, pre ktoré toto označenie má byť určené. Tieto zložky spoločne umožňujú presne definovať predmet a rozsah ochrany udeľovanej prostredníctvom zapísanej ochrannej známky jej majiteľovi.

Súdny dvor vo svojej doterajšej judikatúre¹ identifikoval podmienky, ktoré musí spĺňať označenie, aby mohlo tvoriť ochrannú známku, a v prejednávanej veci pristúpil k posúdeniu požiadaviek na identifikáciu tovarov a služieb, pre ktoré sa žiada ochrana prostredníctvom ochrannej známky. Táto otázka je obzvlášť dôležitá, keďže národné známkové úrady a OHIM (úrad registrujúci ochranné známky Spoločenstva) rozvíjajú rozdielnu prax smerujúcu k rôznym podmienkam zápisu, čo je v rozpore s cieľmi známkovej smernice².

Na medzinárodnej úrovni je právo ochranných známkov upravené Parížskym dohovorom na ochranu priemyselného vlastníctva³.

Tento dohovor slúžil ako základ na prijatie Niceskej dohody o medzinárodnom triedení výrobkov a služieb pre zápis známk⁴. Od 1. januára 2002 obsahuje Niceské triedenie 34 tried výrobkov a 11 tried služieb. Každá trieda je označená jedným alebo viacerými všeobecnými označeniami, spoločne nazývanými „názvy tried“, ktoré všeobecne uvádzajú oblasti, do ktorých výrobky a služby príslušnej triedy v zásade patria. Abecedný zoznam výrobkov a služieb obsahuje približne 12 000 položiek.

Dňa 16. októbra 2009 Chartered Institute of Patent Attorneys (ďalej CIPA) podal prihlášku označenia „IP TRANSLATOR“ ako národnej ochrannej známky. Na identifikovanie prihlásených služieb CIPA použil všeobecné pojmy uvedené v názve triedy 41 Niceského triedenia, a to „vzdelávanie; zabezpečovanie výcvikov, kurzov a školení; zábava; športová a kultúrna činnosť“.

Registrar of Trade Marks (orgán príslušný pre zápis ochranných známk v Spojenom kráľovstve, ďalej Registrar) zamietol túto prihlášku rozhodnutím z 12. februára 2010 na základe národných ustanovení transponujúcich známkovú smernicu. Registrar vykladal túto prihlášku podľa oznámenia OHIM-u⁵ a dospel k záveru, že uvedená prihláška zahŕňa nielen služby takého typu, aký uvádza CIPA, ale aj akúkoľvek ďalšiu službu patriacu do triedy 41 Niceského triedenia vrátane prekladateľských služieb. Pre prekladateľské služby teda označenie „IP TRANSLATOR“ nemá rozlišovaciu spôsobilosť a je opisnej povahy. Okrem toho neexistoval žiadny dôkaz o tom, že slovné označenie „IP TRANSLATOR“

¹ Prípady C-273/00 Sieckmann.

² Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2008/95/ES z 22. 10. 2008 o aproximácii právnych predpisov členských štátov v oblasti ochranných známk (Ú. v. EÚ 2008 L 299, s. 25).

³ Dohovor na ochranu priemyselného vlastníctva podpísaný v Paríži 20. 3. 1883, naposledy revidovaný v Štokholme 14. 7. 1967 (Zbierka zmlúv OSN, zv. 828, č. 11851, s. 305).

⁴ Niceská dohoda o medzinárodnom triedení výrobkov a služieb pre zápis známk prijatá na Diplomatickej konferencii v Nice 15. 6. 1957, naposledy revidovaná v Ženeve 13. 5. 1977 (Zbierka zmlúv OSN, zv. 1154, č. I 18200, s. 89).

⁵ Oznámenie č. 4/03 prezidenta Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (známky a dizajny) (OHIM) zo 16. 6. 2003 o používaní názvov tried v zoznamoch tovarov a služieb pre prihlášky a zápisy ochranných známk Spoločenstva (Ú. v. OHIM 2003, s. 1647).

získalo predodňom podania prihlášky rozlišovaciú spôsobilosť v dôsledku jeho používania v súvislosti s prekladateľskými službami. CIPA tiež nepožiadala, aby tieto služby boli vylúčené z jeho prihlášky ochrannej známky.

CIPA podal na súd proti tomuto rozhodnutiu odvolanie, v ktorom tvrdil, že jeho prihláška neuvádzala, a teda ani nezahŕňala prekladateľské služby. Z tohto dôvodu boli podľa CIPA námietky proti zápisu, ktoré uvádzal Registrar, mylné a jeho prihláška bola zamietnutá nedôvodne.

High Court of Justice pri prejednávaní tejto veci požiadala Súdny dvor o objasnenie požiadavky jasnosti a presnosti na identifikáciu tovarov a služieb, pre ktoré sa žiada ochrana prostredníctvom ochrannej známky, a či je možné na tento účel použiť všeobecné pojmy uvedené v názvoch tried Niceského triedenia.

V rozhodnutí Súdny dvor v prvom rade zdôrazňuje, že známková smernica musí byť vykladaná v tom zmysle, že vyžaduje, aby tovary alebo služby, pre ktoré sa žiada ochrana prostredníctvom ochrannej známky, boli prihlasovateľom identifikované dostatočne jasne a presne tak, aby umožnili príslušným orgánom a hospodárskym subjektom určiť rozsah ochrany udeľovanej prostredníctvom ochrannej známky iba na tomto základe.

Na jednej strane musia príslušné orgány dostatočne jasne a presne poznať povahu označení, ktoré tvoria ochrannú známku, aby mohli plniť svoje povinnosti týkajúce sa predbežného preskúmania prihlášok o zápis ochranných známk, ako aj uverejnenia a vedenia vhodného a presného registra ochranných známk. Na druhej strane, hospodárske subjekty musia mať možnosť dozvedieť sa jasne a presne o zápisoch alebo prihláškach ich terajších, ako aj potenciálnych konkurentov a získať tak príslušné informácie o právach tretích osôb.

Súdny dvor ďalej konštatoval, že smernica nebráni používaniu všeobecných pojmov uvedených v názvoch tried Niceského triedenia s cieľom identifikovať výrobky a služby, pre ktoré sa žiada ochrana prostredníctvom ochrannej známky, pokiaľ je takáto identifikácia dostatočne jasná a presná na to, aby príslušným orgánom a hospodárskym subjektom umožnila určiť rozsah požadovanej ochrany. V tejto súvislosti Súdny dvor poznamenal, že niektoré všeobecné pojmy uvádzané v názvoch tried Niceského triedenia sú samy osebe dostatočne jasné a presné, zatiaľ čo iné sú veľmi všeobecné a zahŕňajú príliš odlišné výrobky alebo služby na to, aby boli zlučiteľné s funkciou ochrannej známky označovať ich pôvod. Príslušným orgánom teda prislúcha vykonať posúdenie v každom jednotlivom prípade v závislosti od výrobkov alebo služieb, pre ktoré prihlasovateľ žiada ochranu udeľovanú ochrannou známkou, aby určili, či tieto pojmy spĺňajú požiadavky jasnosti a presnosti.

Na záver Súdny dvor konštatoval, že prihlasovateľ národnej ochrannej známky, ktorý používa všetky všeobecné pojmy uvedené v názve konkrétnej triedy Niceského triedenia, musí na identifikovanie výrobkov alebo služieb, pre ktoré sa žiada ochrana prostredníctvom ochrannej známky, spresniť, či sa jeho prihláška vzťahuje na všetky výrobky alebo služby vymenované v abecednom zozname konkrétnej predmetnej triedy alebo iba na niektoré z týchto výrobkov alebo služieb. V prípade, ak sa prihláška týka iba niektorých z uvedených výrobkov alebo služieb, musí priha-

sovateľ spresniť, ktoré výrobky alebo služby patriace do tejto triedy sa tým majú na myslí.

V konaní vo veci samej tak prislúcha vnútroštátnemu súdu, aby určil, či použitím všetkých všeobecných označení názvu triedy 41 Niceského triedenia vo svojej prihláške CIPA spresnil, či sa táto prihláška vzťahuje alebo sa nevzťahuje na všetky služby tejto triedy, a najmä, či sa jeho prihláška týka alebo netýka prekladateľských služieb.

Vyjadrenie Úradu priemyselného vlastníctva SR

Doterajšia prax ÚPV SR pri posudzovaní identifikácie tovarov a služieb zo strany prihlasovateľa v rámci konania o prihláške ochrannej známky podľa zákona č. 506/2009 Z. z. o ochranných známkach je plne v súlade so závermi Súdneho dvora uvedenými v rozsudku vo veci C-307/10 Chartered Institute of Patent Attorneys zo dňa 19. júna 2012. Rozsudok v danej veci kladie dôraz na rovnaké aspekty ako oficiálne vyjadrenie Slovenskej republiky, ktoré na účely tohto prejudiciálneho konania vypracovalo Ministerstvo spravodlivosti SR v úzkej spolupráci s ÚPV SR.

ÚPV SR vždy trval na požiadavke jasného a presného formulovania zoznamu tovarov alebo služieb v prihláške ochrannej známky tak, aby nevznikali pochybnosti o rozsahu požadovanej ochrany v ďalšom konaní pred úradom (napr. v konaní o námietkach) a ani po zápise ochrannej známky do registra. Použitie všeobecných pojmov uvedených v názvoch tried Niceského triedenia na účely vymedzenia zoznamu tovarov alebo služieb v prihláške ochrannej známky je prípustné pod podmienkou, že je naplnená požiadavka jasnosti a presnosti prihlásených tovarov alebo služieb. Toto posúdenie patrí do právomoci úradu, ktorý ho vykoná pri každej jednotlivej prihláške, a to najmä s ohľadom na mieru všeobecnosti použitých pojmov. Úrad považuje použitie všeobecného pojmu uvedeného v názve triedy Niceského triedenia za prípustné vždy, ak sa tento pojem nachádza aj ako samostatná položka v abecednom zozname príslušnej triedy; v takom prípade sa ochrana vzťahuje len na tovary alebo služby vyjadrené výslovne týmto pojmom.

ÚPV SR zároveň dáva do pozornosti prebiehajúcu iniciatívu OHIM-u v spolupráci so Svetovou organizáciou duševného vlastníctva (WIPO), ktorej cieľom je dosiahnuť celoeurópsku zhodu v posudzovaní rozsahu tried Niceského triedenia na základe hierarchicky štruktúrovanej taxónómie. Viac informácií o tomto projekte je možné nájsť na webovom sídle OHIM-u⁶.

6 <http://oami.europa.eu>, sekcia OHIM Publication, IP Cooperation and Convergence Newsletter (júl 2012, SK verzia), s. 1-7.

Vzdelávací program Duševné vlastníctvo

Dňa 27. septembra sa v Úrade priemyselného vlastníctva SR začal nový školský rok vo vzdelávacom programe Duševné vlastníctvo. **Úrad otvoril vzdelávanie v moduloch:**

- A** – základy práva duševného vlastníctva a autorské právo,
- B** – tvorivosť, jej manažovanie, marketing a ekonomika a
- C** – informácie v oblasti duševného vlastníctva.

Na štúdium sa tentoraz prihlásilo 18 záujemcov, z nich 13-ti sú externisti.

Každý z uvedených modulov trvá tri mesiace a po jeho ukončení udeľuje úrad absolventom osvedčenie. To znamená, že záujemca sa môže rozhodnúť len pre jeden konkrétny modul a nemusí povinne absolvovať celé štvormodulové štúdium.

V minulom školskom roku úspešne skončilo vzdelávanie 23 frekventantov v module **D** – právo priemyselného vlastníctva. Absolventmi sú inžinieri, právnici, študenti, advokáti, súdni znalci a pod., ktorí pôsobia v štátnych inštitúciách i v súkromnej praxi.

Viac informácií nájdete na www.upv.sk/?kurz-dusevne-vlastnictvo.

(lh)

Pomocná ruka podnikateľom

Po vymenovaní Mgr. Ľuboša Knotha za predsedu ÚPV SR (s účinnosťou od 1. júna 2012) sa v jeho kancelárii strieda jedna návšteva za druhou. Dňa 22. augusta rokoval s **predsedom Slovenskej asociácie podnikateľských a technologických inkubátorov (SAPTI) Ing. Rastislavom Tkáčom**. Hovorili spolu o možnej spolupráci medzi ÚPV SR a ôsmimi členmi SAPTI v podpore malého a stredného podnikania.

Dobрым predpokladom spolupráce je fakt, že R. Tkáč je aj riaditeľom Regionálneho poradenského a informačného centra v Prešove, ktoré je tiež informačno-poradenským miestom ÚPV SR pre inovácie – innoinfo a patrí medzi najaktívnejšie na Slovensku.

Ľ. Knoth zdôraznil význam duševného vlastníctva a jeho ochrany. Ponúkol podnikateľom v rámci SAPTI prístup k aktuálnym informáciám o duševnom vlastníctve aj formou rôznych propagačných materiálov, možnosť odborného vzdelávania v danej problematike a podobne.

(lw)
Foto: J. Šípoš

Podpredsedníčka Národnej rady SR Jana Laššáková v ÚPV SR

Na pozvanie predsedu ÚPV SR Ľ. Knotha zavítala 20. augusta do úradu podpredsedníčka Národnej rady SR JUDr. Jana Laššáková. **Išlo o jej prvú oficiálnu návštevu ÚPV SR.**

J. Laššáková sa živo zaujíma o činnosť ÚPV SR. Ľ. Knoth pri tejto príležitosti naznačil aj oblasti ďalšieho rozvoja úradu na domácej i medzinárodnej úrovni. Úrad má jasne stanovené priority v oblasti nezávislého odborného rozhodovania o udeľovaní priemyselnoprávnej ochrany, znižovania doby konania o prihláškach predmetov priemyselných práv, šírenia informácií o priemyselných právach pre podnikateľskú verejnosť, ako aj pri plnení medzinárodných dohôd a realizácii domácich i medzinárodných projektov.

Podpredsedníčka Národnej rady SR vyjadrila podporu zámerom ÚPV SR, medzi ktoré patria aj zefektívnenie jeho odborných činností, nová stratégia zvyšovania povedomia verejnosti o duševnom vlastníctve, cieľavedomejšia prezentácia úradu a jeho práce najmä na Slovensku, pilotné programy zamerané na spoluprácu so základnými a strednými školami týkajúce sa vyučovania duševného vlastníctva, pokračujúca spolupráca s vysokými školami, univerzitami a tiež inštitúciami pôsobiacimi v oblasti vymožitelnosti práva.

(lw)
Foto: SITA

Pracovné rokovanie s primátorom Banskej Bystrice

Predstavitelov ÚPV SR predsedu **Mgr. Ľuboša Knotha** a vedúceho služobného úradu **Ing. Andreja Legiňa** prijal 15. augusta na pôde Mestského úradu v Banskej Bystrici **primátor Mgr. Peter Gogola**. Hovorili spolu najmä o oživení spolupráce pri organizovaní aktivít podporujúcich informovanosť verejnosti o duševnom vlastníctve vrátane problematiky parazitovania na ňom a falšovania chránených predmetov priemyselného vlastníctva a diskutovali tiež o pilotnom projekte vzdelávania žiakov banskobystrických základných a stredných škôl v oblasti duševného vlastníctva. Nová aktivita ÚPV SR sa stretla u primátora s veľkým porozumením a prisľúbil podporu pri presadzovaní pilotného projektu v banskobystrických školách.

(lw)

Sieť innoinfo sa „neroztrhla“¹

Po návšteve Inkubátora Malacky v apríli tohto roka sa Ing. Jana Rešutíková z ÚPV SR stretla s predstaviteľmi ďalších inštitúcií, ktorých súčasťou sú poradensko-informačné miesta úradu pre inovácie zriadené pred niekoľkými rokmi v rámci projektu innoinfo.

Riaditeľ **RPIC Poprad** (regionálne poradenské a informačné centrum) Ing. Peter Litavec, CSc., je za zintenzívnenie spolupráce s ÚPV SR. Navrhol v blízkej budúcnosti zorganizovať s úradom seminár, v rámci ktorého by sa začínajúci podnikatelia mohli dozvedieť viac o význame duševného vlastníctva a vhodných spôsoboch jeho ochrany, prípadne by sa s expertom ÚPV SR dohodli aj na prediagnostike priemyselných práv. Táto bezplatná služba úradu pomáha podnikateľom zorientovať sa v náročnej problematike tak, aby boli schopní zväziť výhody ochrany svojich riešení doma i v zahraničí, vybrať si vhodný, účinný a podľa možnosti čo najlacnejší spôsob priemyselnoprávnej ochrany a prezentovaním značkových výrobkov a služieb mohli zvýšiť svoje renomé.

Ďalšou možnosťou spolupráce je zorganizovanie informačného dňa pre podnikateľov v rámci informačného centra Europe Direct Poprad na tému ochrany duševného vlastníctva s aktívnou lektorskou účasťou expertov úradu.

Ing. Rastislav Tkáč, riaditeľ **RPIC Prešov**, v prvom rade prejavil záujem o vyškolenie jedného ich pracovníka, ktorý by bol schopný poskytovať základné informácie z oblasti ochrany duševného vlastníctva. Jej podcenením môže prísť podnikateľ o značné hodnoty, no porušovaním skorších práv sa vystavuje ešte väčšiemu riziku – možnej likvidácii firmy po prehratom súdnom spore. Vyškolený pracovník by mal byť preto schopný vykonať aj bežnú rešerš v bezplatných patentových, známkových či dizajnových databázach. – *Finančná podpora takejto služby, získanie aspoň časti mzdových prostriedkov pre vyškoleného pracovníka, financií na nové projekty alebo semináre je však na širšiu diskusiu a hľadanie riešení na úrovni ministerstiev, Národnej agentúry pre rozvoj malého a stredného podnikania (NAD-SME), SOPK, vedenia ÚPV SR, Národnej asociácie pre rozvoj podnikania (NARP), Slovenskej asociácie podnikateľských a technologických inkubátorov (SAPTI) – uviedol R. Tkáč.*

Predseda ÚPV SR L. Knoth sa s R. Tkáčom stretol 22. augusta (*pozri Pomocná ruka podnikateľom*; prvá informácia v rubrike Správy z ÚPV SR).

Keďže v **BIC Spišská Nová Ves, s. r. o.** (podnikateľské a inovačné centrum), došlo v ostatnom čase k personálnym zmenám, jeho riaditeľ Mgr. Patrik Dluhoš sa so zástupkyňou ÚPV SR dohodol, že spolupráca s úradom sa zatiaľ obmedzí na dodávanie informačných materiálov a publikácií zameraných na priemyselnoprávnú ochranu a v časovom horizonte pol, maximálne jedného roka obe strany prehodnotia ďalšie zotrvanie tohto kontaktného miesta v sieti innoinfo.

Jedným zo satelitov ÚPV SR je aj **Regionálna rozvojová agentúra Kysuce** v Čadci. Jej projektová manažérka Mgr. Marta Sláviková vytypuje z priemyselných firiem na Kysuciach tie najživota-schopnejšie a navrhne im stretnutie s expertmi ÚPV SR, ktorí zá-

ujemcom poskytnú základné informácie napríklad o ochranných známkach, dizajnoch, patentoch a úžitkových vzoroch.

Dňa 19. septembra sa zástupcovia ÚPV SR stretli na Kysuciach s ďalšou skupinou podnikateľov, ktorí pôsobia v oblasti cestovného ruchu, a poskytli im základné informácie o budovaní značky, jej právnej ochrane a vyselektovali subjekty vhodné na vykonanie prediagnostiky priemyselných práv.

Riaditeľka **RPIC Komárno** Ing. Zuzana Szabóová si je vedomá neľahkej situácie aj v prislúchajúcich okresoch Nové Zámky a Levice s vysokou mierou nezamestnanosti. Svojim klientom, malým a stredným podnikateľom, sa snaží poskytnúť podporu a odborné poradenstvo na takej úrovni, aby komárňanské RPIC naďalej zostalo uznávaným miestom prvého kontaktu v regióne. Od septembra riaditeľka navštevuje vzdelávací program Duševné vlastníctvo v ÚPV SR a začínajúcich podnikateľov tak môže kvalifikovanejšie zorientovať aj v značne komplikovanej oblasti priemyselnoprávnej ochrany.

Z. Szabóová prizvala na stretnutie so zástupkyňou ÚPV SR i jedného zo začínajúcich podnikateľov, ktorý nedávno (pomocou riaditeľky) podal prihlášku úžitkového vzoru, keďže potrebovali prekonzultovať niektoré otázky. Stretnutie napokon vyústilo do dohody na vykonanie prediagnostiky u príslušného podnikateľa.

[Spomínaní partneri ÚPV SR informácie o možnostiach priemyselnoprávnej ochrany a jej výhodách sprístupnili už aj na svojich webových sídlach.](#)

(jr)

Webové sídlo www.upv.sk opäť medzi najlepšími

ÚPV SR už v roku 2010 pri monitorovaní povinných štandardov pre webové sídla dosiahol výborné umiestnenie a odvtedy každoročne potvrdzuje, že v uvedenej oblasti patrí webové sídlo www.upv.sk medzi najlepšie.

Ministerstvo financií SR v júni 2012 zverejnilo výsledky monitorovania prístupnosti webových sídiel štátnej správy a územnej samosprávy za druhý polrok 2011 (v zmysle § 14 výnosu MF SR č. 312/2010 Z. z. o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy).

Spomedzi webových sídiel štátnej správy **dosiahlo www.upv.sk rating prístupnosti 98 %** a umiestnilo sa na 3. mieste a spomedzi oficiálnych webových sídiel ústredných orgánov štátnej správy bolo najlepšie.

V Správe o dodržiavaní prístupnosti webových stránok je uvedené: – *Viac ako polovica webových sídiel (13 z celkového množstva 23) ústredných orgánov štátnej správy dosiahlo rating prístupnosti vyšší ako 90 %. Najvyššiu úroveň prístupnosti v skupine ústredných orgánov štátnej správy dosiahol Úrad priemyselného vlastníctva SR (rating 98 %).*

ÚPV SR bude aj naďalej zlepšovať prístupnosť svojich webových stránok, to znamená plniť všetky povinné štandardy v danej oblasti, a tým prispievať k vytváraniu elektronického bezbariérového prostredia pre potreby všetkých občanov vrátane znevýhodnených skupín obyvateľstva.

(pk)

www.informatizacia.sk

1 Pozri Sieť innoinfo sa „neroztrhla“. In *Duševné vlastníctvo*, Správy z ÚPV SR, 2012, roč. XVI, č. 2, s. 51-52.

Správy z WIPO

Zmeny v podávaní medzinárodných prihlášok podľa PCT vplyvom novely patentového zákona USA

V dôsledku minuloročnej novely amerického patentového zákona došlo k zásadným zmenám v podávaní medzinárodných prihlášok podľa Zmluvy o patentovej spolupráci (PCT). Od **16. septembra 2012** sa na účely konania v Spojených štátoch amerických nemusia v prihláške uvádzať všetci pôvodcovia ako prihlasovatelia.

Z formulára žiadosti PCT/RO/101 boli odstránené výrazy „all designated states except US“ a „the United States of America only“. Pokiaľ však ide o konanie v národnej fáze USA, v žiadosti aj naďalej zostalo vyhlásenie o pôvodcovstve, ale preformulované.

Medzinárodný úrad Svetovej organizácie duševného vlastníctva upozorňuje, že softvér PCT-SAFE a ďalšie súvisiace nástroje, ktoré prihlasovatelia používajú v súčasnosti na podávanie medzinárodných prihlášok, bude zosúladený so zmenami najskôr **1. januára 2013**. Od 16. septembra 2012 musí preto prihlasovateľ v žiadosti uviesť, že je prihlasovateľom „for all designated states“ (pre všetky určené štáty) a ignorovať varovnú

správu týkajúcu sa uvádzania prihlasovateľa na účely konania v národnej fáze USA.

Ak však prihlasovateľ po 16. septembri 2012 použije starší formulár alebo softvér PCT-SAFE a podobne a vyznačí kolónku „applicant and inventor“ (prihlasovateľ a pôvodca) iba na účely konania v USA, nepovažuje sa to za chybu. Medzinárodný úrad WIPO bude informovať prihlasovateľa, ak to neurobí prijímací úrad, že už nie je potrebné uvádzať pôvodcu ako prihlasovateľa na účely určenia USA a že je možné požiadať o zmenu záznamu podľa pravidla 92bis PCT (t. j. zmeniť uvedenie z „applicant and inventor“ (prihlasovateľ a pôvodca) na „inventor only“ (iba pôvodca) a tiež uviesť hlavného prihlasovateľa ako prihlasovateľa pre „all designated states“ (pre všetky určené štáty) namiesto „for all designated states except the United States of America“ (pre všetky určené štáty okrem USA).

PCT Newsletter, 7 – 8/2012
(1h)

Správy z EPO

Ďalší míľnik k novej budove EPÚ v holandskom Rijswijku

Európsky patentový úrad (EPÚ) urobil koncom júla rozhodný krok k projektu výstavby novej budovy v Rijswijku na predmestí Haagu. Vo výberovom konaní porota na čele s prezidentom EPÚ **Benoitom Battistellim**, zložená aj z externých odborníkov, vybrala tri holandské stavebné spoločnosti vrátane architektov mimo Holandska, ktoré majú do 4. decembra tohto roka podrobnejšie rozpracovať návrhy budovy. Dodávateľ stavby by mal byť známy koncom januára 2013 na základe odporúčania Správnej rady Európskej patentovej organizácie.

Výberu predchádzal medzinárodný tender, do ktorého sa zapojilo 10 stavebných spoločností. Boli vyzvané, aby predložili projekty na novú budovu EPÚ v Rijswijku s plánovanou úžitkovou plochou približne 80-tisíc štvorcových metrov, s odhadovanými nákladmi a s podmienkou, že počas výstavby zostanú ostatné existujúce budovy EPÚ plne funkčné.

Do 3. júla z desiatich stavebných spoločností poslalo svoje návrhy osem a z nich porota, ako už bolo spomenuté, vybrala tri najlepšie.

www.epo.org
(jš)

Foto: www.epo.org

132. zasadanie

Na 132. zasadaní Správnej rady Európskej patentovej organizácie (SR EPO), ktoré sa uskutočnilo 26. – 28. júna, prezident Európskeho patentového úradu **B. Battistelli** vyzdvihol pracovné výsledky úradu a jeho finančnú situáciu v prvom polroku 2012, **konštatoval, že EPÚ sa vyprofiloval na popredný svetový patentový úrad**. Potvrdili to nielen prieskumy medzi používateľmi patentového systému, ktoré EPÚ pravidelne vykonáva, ale aj externé štúdie.

Prieskum, ktorý urobila firma *IAM – Thomson Reuters*, už tretí rok zaradil EPÚ medzi najlepšie úrady v kvalite produktov a služieb.

EPÚ vydal nedávno príručku o **kvalite riadenia v úrade** (www.epo.org/law-practice/legal-texts/handbook.html). Je výsledkom intenzívnej a cieľavedomej spolupráce medzi EPÚ, Inštitútom profesionálnych zástupcov pred EPÚ (*epi*) a Konfederáciou európskych podnikateľov BusinessEurope. Príručka má prispieť k ďalšiemu zvýšeniu kvality európskych patentových prihlášok, komunikácie medzi prieskumovými pracovníkmi a účastníkmi konania, ako aj k rýchlejšiemu patentovému konaniu. Príručka je tiež pomôckou pre advokátov, ktorí majú menej skúseností s postupmi v EPÚ, a pre kandidátov pripravujúcich sa na kvalifikačnú skúšku potrebnú na výkon európskeho patentového zástupcu.

O príručku prejavili záujem viaceré patentové úrady, povolenie na jej preklad do japončiny a zverejnenie už dostala Japonská organizácia externého trhu (JETRO).

SR EPO rozhodla, že všetky dokumenty zo zasadania, dosiaľ prístupné len v neverejnej databáze MICADO, budú zverejnené na oficiálnom webovom sídle EPÚ, s výnimkou dokumentov zaradených ako „dôverné“ (C dokumenty), zápisov z rokovaní SR EPO, dokumentov týkajúcich sa sporov a rozhodnutí, ktoré iniciovali zamestnanci alebo bývalí zamestnanci úradu, alebo ich zákonní žalobcovia, dokumentov rezervného fondu sociálneho zabezpečenia, dokumentov obsahujúcich návrhy, ktoré ešte SR EPO neschválila, dokumentov obsahujúcich citlivé politické informácie vrátane rokovaní so štátmi alebo medzinárodnými organizáciami a dokumentov týkajúcich sa zmlúv uzatvorených, resp. plánovaných a tých, ktoré majú vplyv na obchodné tajomstvo alebo finančné záujmy EPÚ.

SR EPO zvolila **nového viceprezidenta EPÚ**. 59-ročný **Španiel Alberto Casado Cerviño** je zodpovedný za činnosť Generálneho riaditeľstva 2 (DG2 – podpora patentového konania a súvisiacich služieb, riadenie kvality).

Funkciu bude vykonávať päť rokov a nahradil v nej Petra Vermeija z Holandska.

Alberto Casado Cerviño má nemalé skúsenosti v oblasti duševného vlastníctva. Do zvolenia za viceprezidenta EPÚ bol generálnym riaditeľom Španielskeho patentového a známkového úradu a predtým, v rokoch 1994 – 2004, pôsobil ako viceprezident Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (OHIM). V rokoch 1988 – 1994 bol členom SR EPO a od roku 2008 vedúcim španielskej delegácie v správnej rade. V roku 2009 dočasne zastával funkciu predsedu SR EPO.

(zv)

Foto: www.epo.org

Cenu Európsky vynálezca (2012) získali vynálezcovia z Nemecka, Francúzska, Dánska a Austrálie

Európsky patentový úrad vzdal poctu pôvodcom priekopníckych vynálezov v laserovej chirurgii oka, v oblasti technológie pailivových článkov, liečenia hepatitídy typu B, sluchových pomôcok a bezdrôtových telekomunikácií.

– *Tohtoroční laureáti svojimi skvelými vynálezmi vytvorili veľkú ekonomickú hodnotu a tisíce pracovných miest, prispeli k zlepšeniu nášho života,* – povedal prezident EPÚ **B. Battistelli** 14. júna v Kodani pri odovzdávaní najprestížnejšej ceny za inovácie – Európsky vynálezca.

Na slávnostnom ceremoniáli v Kráľovskom dánskom divadle sa zúčastnilo približne 350 zástupcov ekonomickej a politickej sféry, výskum-

níkov, vedcov i špecialistov z oblasti duševného vlastníctva a nechýbal ani dánsky korunný princ Frederik s manželkou, princeznou Mary. Podujatie zorganizoval EPÚ v spolupráci s Dánskym patentovým a známkovým úradom a Európskou komisiou.

Pätnásť finalistov, majiteľov patentov z oblasti zdravotníckej techniky a medicíny, telekomunikácií, čistenia odpadových vôd, recyklácie batérií, skladovania energie a životného prostredia, odevného priemyslu, laserovej techniky, železničného priemyslu a stavebníctva, pochádzalo zo siedmich európskych a dvoch mimoeurópskych krajín.

Pred slávnostným aktom televízia Euronews odvysielala niekoľko profilov o európskych vynálezcoch a ich objavoch. Ceremoniu bolo možné naživo sledovať prostredníctvom satelitu a tiež na intranete EPÚ, venovali sa jej i sociálne siete Facebook a YouTube.

Cena Európsky vynálezca bola udelená v piatich kategóriách: Priemysel, Výskum, Malé a stredné podniky, Neeurópske krajiny a Celoživotné dielo. Jednotliví víťazi pochádzajú z Nemecka (2), Francúzska, Dánska a Austrálie.

B. Battistelli: – *Prestížne ocenenie motivuje kreativitu a nové podnikateľské myšlienky, ktoré sú významným príspevkom k technologickému pokroku, sociálnemu rozvoju a ekonomickému rastu.*

Vítazi jednotlivých kategórií

Priemysel

Dánsky tím – **Jan Tøpholm, Søren Westermann a Svend Vitting Andersen** zo spoločnosti Widex. Pomocou počítača vyvinul metódu výroby komfortných sluchových pomôcok, ktoré je možné individuálne prispôbovať. Unikátna stereolitografická výrobná metóda CAMISHA (Computer-Aided Manufacturing of Individual Shells for Hearing Aids) predstavuje revolúciu od zavedenia

sluchových pomôcok, resp. slúchadiel pre nepočujúcich. Na tejto technológii je v súčasnosti založená väčšina takýchto pomôcok.

Výskum

Gilles Gosselin a Jean-Louis Imbach z francúzskeho Národného centra pre vedecký výskum a **Marti L. Bryant**. Vynuli účinný prípravok na liečenie hepatitídy typu B, ktorý sa v súčasnosti úspešne predáva. Vírusom 100-krát nákazlivejším ako infekčný HIV je postihnutých 350 miliónov ľudí na svete.

Malé a stredné podniky

Manfred Stefener, zakladateľ moderných palivových článkov (SFC), **Oliver Freitag a Jens Müller** z Nemecka. Zaslúžili sa o vývoj mobilného palivového článku, tzv. priameho metanolového palivového článku. V súčasnosti majú takéto palivové články široké uplatnenie vrátane riadenia dopravy, bezpečnosti, ako aj v odľahlých monitorovacích zariadeniach, resp. staniciach šetrných k životnému prostrediu.

Neeurópske krajiny

John O' Sullivan, Graham Daniels, Terence Percival, Diethelm Ostry a John Deane z Austrálie. Položili základ dnešných bezdrôtových telekomunikačných technológií (Wi-Fi). Výskumníci z vedeckej a priemyselnej výskumnej organizácie Commonwealth Scientific and Industrial Research Organisation vynali technológiu zrýchľujúcu bezdrôtové siete LAN, ktoré tak môžu byť výkonnejšie než káblová alternatíva. Táto technológia tvorí štandard takmer všetkých súčasných bezdrôtových sietí.

Celoživotné dielo

Josef Bille z Heidelbergovej univerzity v Nemecku. Podal takmer 100 patentových prihlášok z oftalmológie a razil cestu v laserovej korekcii zraku. Jeho prevratný vynález v laserovej očnej chirurgii umožňuje zobrazit' anomálie dúhovky, a tak korigovať chyby, ako napríklad krátkozrakosť, ďalekozrakosť a astigmatizmus, ktoré trápia milióny ľudí na celom svete.

Cenu Európsky vynálezca od roku 2006 každoročne udeľuje EPÚ v spolupráci s Európskou komisiou a krajinou, ktorá v čase slávnostného odovzdávania ceny predsedá Rade EÚ, a tentoraz to bolo Dánsko. Cena je udeľovaná osobnostiam a tímom, ktoré vyvíjajú nové technológie, poskytujú odpovede na výzvy súčasnej doby, a tým prispievajú k pokroku a prosperite.

www.epo.org
(ač)

Foto: www.epo.org

Správy z OHIM-u

Experti Europolu v OHIM-e

Európske stredisko na sledovanie porušovania práv duševného vlastníctva v rámci svojich rôznorodých aktivít zorganizovalo v júli stretnutie expertov Europolu s odborníkmi z rôznych priemyselných odvetví. Stretnutie sa konalo v sídle Úradu pre harmonizáciu vnútorného trhu (OHIM) v Alicante.

Hovorilo sa o možnostiach a postupoch policajných zložiek v boji proti falšovaniu produktov a autorskému pirátstvu, o metódach a prostriedkoch potrebných na elimináciu tohto nežiaduceho javu. Rokovanie poukázalo na potrebu úzkej spolupráce medzi Europolom ako orgánom presadzovania práv a verejnými subjektmi zastúpenými OHIM-om.

– Toto stretnutie predstavuje významný krok v boji proti falšovaniu a porušovaniu práv duševného vlastníctva. Umožnilo expertom rôznych zainteresovaných strán, policajným a colným zložkám, firmám právnikom či zástupcom verejných subjektov stretnúť sa a diskutovať. Diskusia a výmena skúseností je zvlášť v tejto oblasti nevyhnutná, – povedal **Sergio Tírró** z talianskeho NAS-u, policajnej zložky, ktorá sa zaoberá problematikou falšovaných potravinárskych komodít a liečiv.

Expertka na duševné vlastníctvo z Europolu uviedla, že ich inštitúcia v rámci svojho pôsobenia spolupracovala v minulých rokoch s Eurojustom¹ okrem iných aktivít aj na kriminalistickej analýze s názvom COPY, zameranej na porušovanie autorských práv, a zdôraznila, že podobné stretnutia sú mimoriadne dôležité pre koordináciu postupov v boji proti falšovaniu výrobkov a autorskému pirátstvu.

(kd)

Foto: www.oami.europa.eu

¹ **Eurojust** je orgán Európskej únie založený v roku 2002. Jeho poslaním je posilňovať rozvoj celoeurópskej spolupráce na trestno-právnych prípadoch, stimulovať a zlepšovať koordináciu vyšetrovaní a trestných stíhaní a poskytovať podporu v tejto oblasti pre členské štáty EÚ.

Správy z EÚ

Na hraniciach EÚ bolo vlani zadržaných vyše 100 miliónov kusov falšovaného tovaru

V roku 2011 colné orgány Európskej únie zadržali takmer 115 miliónov výrobkov podozrivých z porušovania práv duševného vlastníctva oproti 103 miliónom v roku 2010. Počet zistených prípadov v porovnaní s rokom 2010 teda **vzrástol o 15 %**.

Podľa výročnej správy Európskej komisie o colných opatreniach na presadzovanie práv duševného vlastníctva **hodnota v minulom roku zadržaného tovaru predstavovala takmer 1,3 miliardy eur**, zatiaľ čo v roku 2010 1,1 miliardy eur.

Výročná správa, ktorú Komisia zverejnila 24. júla, obsahuje aj štatistické údaje o druhu, pôvode a spôsobe prepravy výrobkov porušujúcich práva duševného vlastníctva, ktoré boli zadržané na vonkajších hraniciach EÚ. Hlavnými kategóriami tovaru zadržaného colnými orgánmi boli lieky (24 %), baliaci materiál (21 %) a cigarety (18 %). Výrobky na každodenné použitie i tie, ktoré by mohli byť potenciálne nebezpečné pre zdravie a bezpečnosť spotrebiteľov, predstavovali 28,6 % z celkového množstva zadržaných produktov, pričom v roku 2010 to bolo 14,5 %.

V roku 2011 pokračoval nárast počtu zadržaných poštových balíkov, z nich 36 % obsahovalo lieky.

Algirdas Šemeta, komisár pre dane a colnú úniu, audit a boj proti podvodom, uviedol: – *Colné orgány sú prvou obrannou líniou*

EÚ v boji proti falšovaným výrobkom, ktoré ohrozujú bezpečnosť občanov a podkopávajú fungovanie zákonného podnikania. Výročná správa naznačuje, akú intenzívnu a dôležitú prácu v tejto oblasti vykonávajú colné orgány. Budeme presadzovať ešte väčšiu ochranu práv duševného vlastníctva v Európe, a to prostredníctvom spolupráce s medzinárodnými partnermi, samotnými priemyselnými odvetvami i členskými štátmi.

Pokiaľ ide o pôvod falšovaného tovaru, hlavnou zdrojovou oblasťou je naďalej Čína, z ktorej pochádzalo 73 % všetkých produktov porušujúcich práva duševného vlastníctva. Pri určitých kategóriách výrobkov ostávajú hlavnými zdrojmi iné krajiny, ako napríklad Turecko v oblasti potravín, Panama v alkoholických nápojoch, Thajsko v nealkoholických nápojoch a Hongkong v oblasti mobilných telefónov.

Približne 90 % všetkých zadržaných výrobkov bolo buď zničených, alebo sa stali predmetom súdneho konania s cieľom určiť povahu porušenia práv.

Kompletnú výročnú správu nájdete na

http://ec.europa.eu/taxation_customs/customs/customs_controls/counterfeit_piracy/statistics/index_en.htm a pozrite aj <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=MEMO/12/592&format=HTML&aged=0&language=EN&guiLanguage=en>.

Foto: <http://ec.europa.eu>

Europarlament stopol dohodu ACTA

Európsky parlament 4. júla zamietol medzinárodnú Obchodnú dohodu proti falšovaniu (ACTA). Proti dohode hlasovalo 478 poslancov, 39 poslancov ju podporilo a 165 sa zdržalo hlasovania.

– Som veľmi rád, že parlament sa stotožnil s mojimi odporúčaniami a dohodu ACTA zamietol, – uviedol po hlasovaní spravodajca návrhu, britský europoslanec **David Martin** z Labouristickej strany, opätovne zdôrazňujúc, že dohoda je príliš vágna a je možné ju rôzne interpretovať, čo by mohlo ohroziť slobodu občanov. Zároveň však zdôraznil potrebu hľadania alternatívnych ciest ochrany práv duševného vlastníctva.

V rozprave pred hlasovaním odzneli rôzne názory. Dohodu ACTA odmietla napríklad aj švédka europoslankyňa **Amelie Andersdotterová** z Európskej slobodnej aliancie skupiny zeleň. Konštatovala, že niektoré ustanovenia dohody predstavujú skutočnú a hmatateľnú hrozbu pre slobodu prejavu a tvorivosť. Za správne nepovažuje ani to, aby bol – vytvorený silný tlak na kriminalizáciu porušovania predpisov. Široké spektrum činností, na ktoré by sa mali vzťahovať trestnoprávne ustanovenia, veľká časť európskej populácie vníma ako spoločensky prijateľné. – Poukázala tiež na to, že – systém zákazov by mohol ohroziť obchod s generickými liekmi, pri ktorých nie sú porušované žiadne práva. Ak budú colné orgány disponovať príliš širokým mandátom, zvýši sa riziko protiprávne zadržaného tovaru dovážaného do Európskej únie.

Jeden z hlavných zástancov dohody ACTA švédsky poslanec **Christofer Fjellner** z Európskej ľudovej strany žiadal v rozprave, aby parlament odmietol konečné hlasovanie, kým Súdny dvor Európskej únie nerozhodne, či ACTA je, alebo nie je v súlade so základnými právami a zmluvami o EÚ. – Musíme aj Európskej komisii dať čas na to, aby objasnila a lepšie definovala dva kľúčové body: čo sa rozumie pod komerčným rozsahom a čo znamená trestné sankcie. Ak bude verdikt súdu znieť, že ACTA je nezlučiteľná so zmluvami o EÚ, získame aspoň užitočné informácie o tom, kde sme spravili chyby, ktorým by sme sa mohli v budúcnosti vyhnúť. Som presvedčený, že potrebujeme dohodu o boji proti falšovaniu, pirátstvu a inému porušovaniu práv duševného vlastníctva. Je to nesmierne dôležité pre inovácie a zamestnanosť v Európe.

Hlasovaniu v Európskom parlamente o dohode ACTA predchádzal nebyvalý lobing tisícov európskych občanov, ktorí demonštráciami v uliciach, prostredníctvom e-mailov i telefonátov žiadali poslancov, aby dohodu odmietli. Parlamentu bola tiež zaslaná petícia za zamietnutie dohody, ktorú podpísalo 2,8 milióna ľudí z celého sveta.

Odmietavé stanovisko Európskeho parlamentu k dohode ACTA znamená, že EÚ ani jej členské štáty sa k dohode nepripoja. Doteraz ju podpísali Spojené štáty americké, Austrália, Kanada, Japonsko, Mexiko, Maroko, Nový Zéland, Singapur, Južná Kórea a Švajčiarsko, no žiadna z uvedených krajín ju neratifikovala a je otáznne, či niektorá z nich tak vôbec urobí po tom, ako EÚ vyslalo jasný signál ostatným.

Na nadobudnutie účinnosti dohody je potrebná jej ratifikácia aspoň šiestimi krajinami.

(jš)

Foto: www.europarl.europa.eu

Už sa zdalo, že na ceste k jednotnému patentu nie sú prekážky...

Očakávalo sa, že jedným z bodov rokovania Európskeho parlamentu 4. júla bude aj potvrdenie dohody Európskej rady z 29. júna o sídle centrálnej divízie súdu prvého stupňa Jednotného patentového súdu, čím bola odstránená posledná prekážka zavedenia inštitútu európskeho patentu s jednotným účinkom. Plénum na základe odporúčania Výboru Európskeho parlamentu pre právne záležitosti sa však nezaoberalo agendou týkajúcou sa jednotného patentu.

Dňa 29. júna sa členské štáty dohodli, že sídlom centrálnej divízie súdu prvého stupňa Jednotného patentového súdu bude **Paríž** a vzhľadom na vysoko špecializované patentové spory a potrebu zachovať kvalitu rozsudkov vzniknú ešte dve sekcie centrálnej divízie – jedna v **Londýne** (spory z oblasti chémie vrátane farmaceutík, ľudské potreby) a druhá v **Mníchove** (strojárstvo).

Prvý predseda súdu prvého stupňa by mal pochádzať z členského štátu, v ktorom bude sídliť centrálna divízia.

Jednotný patentový súd bude mať výlučnú právomoc vo vzťahu k žalobám, ktoré sa týkajú platnosti alebo porušovania práv „klasických“ a jednotných európskych patentov. Obmedzí sa tak riziko podávania žalôb týkajúcich sa toho istého patentu v rôznych členských štátoch, ako aj riziko, že súdne rozhodnutia v tom istom spore sa budú v rôznych členských štátoch líšiť. Európska komisia vypočítala, že vytvorením Jednotného patentového súdu sa náklady podnikov na spory môžu znížiť približne o 289 miliónov eur ročne.

Prečo Európsky parlament 4. júla nerokoval o jednotnom európskom patente? **Veľká Británia** ešte počas zasadnutia Európskej rady 29. júna **navrhla vypustiť z textu nariadenia** Európskeho parlamentu a Rady, ktorým sa vykonáva posilnená spolupráca s cieľom vytvoriť jednotnú patentovú ochranu, články **6** (Právo zabrániť priamemu využívaniu vynálezu), **7** (Právo zabrániť nepriamemu využívaniu vynálezu) a **8** (Obmedzenie účinkov európskeho patentu s jednotným účinkom).

Niektoré štáty však majú obavy, že vypustenie týchto troch článkov z nariadenia a ponechanie podobných ustanovení len v Dohode o Jednotnom patentovom súde (k nim neboli pripomienky) by mohlo byť zdrojom právnej neistoty.

Európsky parlament podľa legislatívneho postupu posunul danú tému zodpovednému výboru na opätovnú diskusiu a predpokladá sa, že do programu rokovania parlamentu bude zaradená v jeseni tohto roka.

(zv)

Správy zo sveta

Globálny inovačný index (GII) 2012

Podľa publikácie **GII 2012: Silnejšie inovácie podmieňujú globálny rast**, vydanej poprednou medzinárodnou vzdelávacou a výskumnou inštitúciou INSEAD spolu so Svetovou organizáciou duševného vlastníctva (WIPO), **Švajčiarsko, Švédsko a Singapur** už druhý rok po sebe vedú v hodnotení celkovej inovatívnej výkonnosti.

Správa hodnotí 141 krajín a ich ekonomiky na základe ich inovačných kapacít a výsledkov.

The Global Innovation Index 2012
Stronger Innovation Linkages for Global Growth

Ako povedal generálny riaditeľ WIPO **Francis Gurry** – *GII v prvý čas pripomína, že strategická podpora inovácií je nevyhnutá na urýchlenie dosiahnutia udržateľného ekonomického rastu. Musíme odolať tlaku na zníženie inovácií spôsobenému súčasnou ekonomickou krízou, inak riskujeme trvalé poškodenie výkonnosti krajín. Je čas pre progresívne stratégie, ktoré položia základ budúcej prosperity.*

Lídri v celkovom hodnotení GII 2012 sa len málo líšia od minulého roka. Za prvými tromi už spomenutými krajinami nasledujú: Fínsko, Veľká Británia, Holandsko, Dánsko, Hongkong, Írsko, USA.

Jedinou krajinou, ktorá sa oproti minulému roku nezaradila medzi prvých desiatich lídrov, je Kanada. Oslabila vo všetkých inovačných ukazovateľoch, resp. pilieroch¹.

Správa poukazuje aj na USA, v ktorých, hoci sa udržali v top 10-tke, došlo k relatívnemu zníženiu ukazovateľov v oblasti vzdelávania, ľudských zdrojov a inovačných výstupoch. **Na opačnej strane rebríčka ako „líder“ ostala Keňa.**

V správe je venovaná pozornosť aj takzvaným BRIC krajinám (Brazília, Rusko, India, Čína) a odporúča, aby naďalej investovali do svojich inovatívnych kapacít a splnili od nich očakávaný potenciál. Spomedzi týchto krajín sa najviac prepadla Brazília.

Celkový prehľad hodnotenia krajín pomocou indexu efektívnosti (Global Innovation Efficiency Index) ukazuje, ktoré krajiny sú najlepšie v transformovaní inovačných vstupov do ino-

1 **Inovačný vstupný subindex** tvorí päť pilierov: inštitúcie, ľudský kapitál a výskum, infraštruktúra, sofistikovaný trh a sofistikovaný biznis. **Inovačný výstupný subindex** je tvorený dvoma piliermi: vedecké výstupy a tvorivé výstupy.

vačných výstupov. Krajiny, ktoré sú silné v produkcii inovačných výstupov, sa umiestnili vysoko v hodnotení indexu efektívnosti, a to i napriek slabšiemu inovatívnemu prostrediu a inovačným vstupom. Podľa tohto hodnotenia sa najlepšie umiestnili **Čína a India**, pričom v tomto rebríčku sú aj 4 krajiny so stredne nízkou životnou úrovňou: *Moldavsko, Malta, Švajčiarsko, Paraguaj, Srbsko, Estónsko, Holandsko a Srí Lanka*.

GII 2012 ukazuje, že v inováciách postupne badať novú dynamiku bez ohľadu na pretrvávajúce inovačné rozdelenie medzi krajinami a regiónmi. Najväčšie inovačné bariéry existujú medzi krajinami s rôznym stupňom vývoja. Správa zdôrazňuje multi-rýchlostnú Európu s inovačnými lídrami v severnej a západnej Európe, východoeurópskymi a baltickými krajinami ako dohánajúcimi ekonomikami a južnou Európou ako výkonnosťne horšou.

Na základe porovnania celkového skóre GII k hrubému domácomu produktu na obyvateľa boli krajiny zaradené do 3 skupín z hľadiska inovácií:

- 1/ **lídri** – krajiny s vysokou životnou úrovňou, priaznivo hodnotené vo vzdelávaní, technológiách a kreatívnych výstupoch,
- 2/ **žiaci** – krajiny nielen so strednou, ale aj s nízkou životnou úrovňou ako Keňa a Zimbabwe,
- 3/ **nízkovýkonnosťní hráči** – krajiny s vysokou aj strednou životnou úrovňou, no so slabým inovačným systémom.

Slovensko sa podľa prezentovaného grafu v hodnotení GII k HDP na obyvateľa umiestnilo medzi žiakmi a nízkovýkonnosťnými hráčmi...

http://www.wipo.int/export/sites/www/pressroom/en/documents/pr_2012_715.pdf

http://www.wipo.int/pressroom/en/articles/2012/article_0014.html
(ač)

Foto: www.wipo.int

V prospech používateľov patentového systému

Z iniciatívy Európskeho patentového úradu (EPÚ) sa v júni v meste Porticcio na západnom pobreží ostrova Korzika stretli **predstavitelia piatich najväčších úradov duševného vlastníctva, známych ako IP5** – EPÚ, Americký patentový a známkový úrad (USPTO), Japonský patentový úrad (JPO), Kórejský patentový úrad (KIPO) a Štátny úrad duševného vlastníctva Číny (SIPO).

Išlo o prvé stretnutie predstaviteľov IP5 na najvyššej úrovni od zrodu spolupráce v roku 2007 zameranej na zefektívnenie a harmonizáciu patentového systému v celosvetovom meradle.

Podľa údajov EPÚ **patentové úrady „veľkej päťky“ zodpovedajú za spracovanie 90 % všetkých podaných patentových prihlášok vo svete** a majú 93 %-ný podiel na spracovaní prihlášok podaných podľa Zmluvy o patentovej spolupráci (PCT).

V úlohe pozorovateľa sa na stretnutí zúčastnil generálny riaditeľ WIPO **Francis Gurry**. Pozvanie prijali zástupcovia priemyslu príslušných strán a tiež Konfederácie európskych podnikateľov BusinessEurope. V čínskej delegácii nechýbali zástupcovia spoločností ZTE Corporation a Huawei (poskytovatelia telekomunikačných zariadení, služieb a sieťových riešení), ktoré sú jednotkou a trojkou v počte podaných patentových prihlášok podľa PCT.

Na stretnutí bola iniciovaná diskusia o projekte *Cloud Patent Examination Solution* a tiež o koncepte *Global Dossier*. V blízkej budúcnosti by mali **zjednodušiť prihlasovateľom podávanie patentových prihlášok a zlepšiť del'bu práce medzi prieskumnými pracovníkmi jednotlivých patentových úradov** v prípadoch, keď pracujú na rovnakej patentovej prihláške.

Účastníci stretnutia pozitívne hodnotili vytvorenie skupiny odborníkov, ktorá bude pokračovať v diskusii o harmonizácii patentového systému. Opätovne potvrdili dohodu z minulého roka z Tokia o urýchlení spoločného projektu Common Hybrid Classification podľa revidovaného mandátu, ktorý berie do úvahy spustenie **nového patentového triedenia CPC** (Cooperative Patent Classification). Bolo vyvinuté v spolupráci USPTO a EPÚ a jeho spustenie do prevádzky je naplánované na 1. január 2013.

Rezonovali rozhovory medzi predstaviteľmi IP5 a zástupcami priemyslu, ktorí sprostredkovali návrhy a požiadavky vyplývajúce zo skúseností s patentovým systémom v praxi. Predstavitelia IP5 vyjadrili presvedčenie, že „...**aktivity IP5 budú v budúcnosti ešte viac zamerané na potreby používateľov patentového systému**“. Či sa tak naozaj stane, budú môcť posúdiť účastníci ďalšieho stretnutia fóra IP5, ktoré sa uskutoční v roku 2013 a zorganizuje ho USPTO.

fiveIPoffices

European Patent Office // Japan Patent Office // Korean Intellectual Property Office // State Intellectual Property Office of the People's Republic of China // United States Patent and Trademark Office

(kd)

Foto: www.fiveipoffices.org

Nové publikácie

Výber zo zahraničných publikácií

BLAKENEY, Michael. Intellectual property enforcement.
Cheltenham : Edward Elgar Publishing, 2012. 416 s.
ISBN 9781849800037.

BLOCH, Joel. Plagiarism, intellectual property and the teaching of L2 writing.
Bristol : Multilingual Matters, 2012. 188 s.
ISBN 9781847696526.

COMPETITION law and intellectual property : a European perspective.
Alphen aan den Rijn : Kluwer Law International, 2012. 402 s.
ISBN 9789041134479.

CRIMINAL enforcement of intellectual property.
Cheltenham : Edward Elgar Publishing, 2012. 480 s.
ISBN 9781849801461.

DENONCOURT, Janice. Q&A intellectual property law.
New York : Routledge, 2012.
ISBN 9780415688413.

DINWOODIE, Graeme B., DREYFUSS, Rochelle C. A neofederalist vision of TRIPS : the resilience of the international intellectual property regime.
Oxford : Oxford University Press, 2012. 267 s.
ISBN 9780195304619.

DOBRUSIN, Eric M., KRASNOW, Ronald A. Intellectual property culture : strategies to foster successful patent and trade secret practices in everyday business.
Oxford : Oxford University Press, 2012. 442 s.
ISBN 9780199760299.

EBERMANN, Petra. Patents as protection of traditional medical knowledge ?
Cambridge : Intersentia, 2012. 168 s.
ISBN 9781780680736.

FRANK, Steven J. Intellectual property for managers and investors.
Cambridge : Cambridge University Press, 2012. 182 s.
ISBN 9781107407466.

GROVES, Peter. A dictionary of intellectual property law.
Cheltenham : Edward Elgar Publishing, 2012. 352 s.
ISBN 9780857935199.

CHALOUPKOVÁ, Helena, HOLÝ, Petr. Autorský zákon : komentář.
Praha : C.H. Beck, 2012. 477 s.
ISBN 9788074004322.

INTELLECTUAL property in academia : a practical guide for scientists and engineers.
Boca Raton : CRC Press, 2012. 324 s.
ISBN 9781439837009.

KOBLIHA, Ivan et al. Náhrada škody podle občanského a obchodního zákoníku, zákoníku práce v oblasti průmyslového vlastnictví a podle autorského práva.
Praha : Leges, 2012. 390 s.
ISBN 9788087212974.

LAW and economics of innovation.
Cheltenham : Edward Elgar Publishing, 2012. 856 s.
ISBN 9780857939159.

LEŠKA, Rudolf, OSTROUCHOV, Petr. Práva duševního vlastnictví.
Liberec : Technická univerzita, 2012. 100 s.
ISBN 9788073728298.

OGUAMANAM, Chidi. Intellectual property in global governance : a development question.
London : Routledge, 2012. 260 s.
ISBN 9780415564175.

PALFREY, John G. Intellectual property strategy.
Cambridge : MIT Press, 2012. 172 s.
ISBN 9780262516792.

POLČÁK, Radim. Autorské právo v akademické praxi.
Liberec : VÚTS, 2012. 24 s.
ISBN 9788087184295.

ŠULC, Petr, BARTOŠ, Aleš. Autorské právo : v otázkách a opovědích.
Praha : Pierot, 2012. 233 s.
ISBN 9788073532239.

TELEC, Ivo. Pojmové znaky duševního vlastnictví.
Praha : C.H. Beck, 2012. 153 s.
ISBN 9788074004254.

TESLA, Nikola. Moje experimenty a patenty.
Liberec : Dialog, 2012. 133 s.
ISBN 9788074240447.

Výber z nových publikácií v príručnej knižnici ÚPV SR

VOJČÍK, Peter et al. Právo duševného vlastníctva.
Plzeň : Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012. 495 s.
ISBN 9788073803735.

Spracovala Mgr. Gabriela Píšová

Z obsahov vybraných časopisov

Justičná revue

č. 6 – 7/2012

Európska únia a Slovensko

BUCHTA, T.: Delegované akty ako nový prvok v systéme práva EÚ – demokratická legitimita vs. efektívnosť rozhodovacích procesov EÚ

Z Karlovarských právnických dní

KARNER, E.: Odpovednosť štátu za správni, judikatívni a legislatívni újmu z komparatívneho pohľadu

Průmyslové vlastnictví

č. 4/2012

DANĚK, Vilém: Vybraná problematika poplatků – jednoho z příjmů státního rozpočtu

TELEC, Ivo: Příklad Spolku na ochranu soutěžitelů a spotřebitelů v. CET 21, spol. s. r. o.

č. 3/2012

BERÁNKOVÁ, Alena: Unitární charakter ochranné známky Společenství

MARTÍNEK, Evžen: Pokrok v programu „Patent Prosecution Highway“

Evropské právo

Case law Velkého stížnostního senátu EPÚ při aplikaci článku 112a EPC

Evropská kvalifikační zkouška v roce 2013

EPÚ zavedl novou platformu ke konzultaci zamýšlených změn evropského patentového práva a praxe

Judikatura

K vymezení osoby, povinné k podání informací podle § 3 zákona č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví

Rozhodnutí zahraničních soudů

Informace ze zahraničí

Aktuality

Recenze – Ladislav JAKL: Právní ochrana duševního vlastnictví

Evropské právo

K rozhodnutí presidenta EPÚ ze dne 13. prosince 2011, týkajícího se předávání zpráv technickými komunikačními prostředky ve vybraných řízeních před EPÚ a sdělení EPÚ z téhož dne o online službách

K rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie o vyloučení z patentovatelnosti všech vynálezů týkajícího se lidských embryonálních kmenových buněk (C-34/10)

Informace z Evropského patentového úřadu

Judikatura

K vymezení podmínek pro uplatnění práva na informace podle § 3 zákona č. 221/2006 Sb., o vymáhání práv z průmyslového vlastnictví, u soudu

Rozhodnutí zahraničních soudů

Informace ze zahraničí

Aktuality

Recenze – Petr VOJČÍK a kol.: Právo duševního vlastnictva

Evropský vynálezce roku

Česká republika již 3. rokem uhájila svou pozici (Watch List)

EPO Gazette

júl/2012

SCHEPER olde, Bernd: From Idea to Product (Od myšlienky k výrobku)

Každý pracovný deň sa prieskumoví pracovníci Európskeho patentového úradu venujú povinnostiam súvisiacim s udeľovaním patentov pri splnení požiadaviek Európskeho patentového dohovoru s cieľom podporiť inovácie. V EPÚ je však zriedkakedy príležitosť nazrieť do „kuchyne“ inovatívneho podnikania. Podnikatelia sú zvyčajne neochotní poskytnúť akékoľvek informácie, ktoré by mohli využiť konkurenti, čo je aj pochopiteľné.

Začiatkom júna EPÚ privítal dvoch hostí, Dr. Michaela Escutiho, profesora univerzity v Severnej Karolíne, a Erina Clarka, výkonného zástupcu firmy ImagineOptix Corp.

Veľkú časť svojej práce obsiahli v prednáškach na témy Vývoj polymérov & LCP filmy (Liquid Crystal Polymers) a Revolučná projekčná technológia pre smartfóny. V prednáškach prezentovali svoje aktivity od výsledkov základného výskumu (optické LCP filmy) po aktuálne produkty (mikroprojektor pre smartfóny), ktoré môžu byť sériovo vyrábané a predávané za primeranú cenu výrobcom smartfónov, ako aj svoje pôsobenie v rámci patentového systému. Dynamika troch súvisiacich slov – veda, podnikanie, patenty – v ich podnikateľskom modeli sa stala veľmi zreteľná.

Obaja lektori ukázali, ako malá začínajúca spoločnosť pôsobí v rámci trojuholníka základný výskum – komerčná činnosť – patentový systém.

Ako povedal Dr. Escuti, jeden z vynálezcov optických LCP filmov, veda v pozadí vynálezu a výskum financovaný viacerými organizáciami, napríklad Holandským polymerným inštitútom, ktorý podal prihlášku týkajúcu sa fundamentálnej myšlienky vynálezu, boli začiatkom v rozvoji komerčnej výroby LCP filmu a neskôr založenia spoločnosti ImagineOptix™.

E. Clark vo svojej prednáške vysvetlil vytvorenie počiatočného podnikateľského modelu, v ktorom zohľadnil 4 oblasti:

- 1/ prispôbenie riešení duševného, resp. priemyselného vlastníctva problémom trhu,
- 2/ využitie možností základného výskumu univerzít,
- 3/ tvorba strategických zmluvných vzťahov s dodávateľmi a odberateľmi a ich vtiahnutie do vývoja,
- 4/ zavedenie na mieru šitej stratégie duševného vlastníctva do vývoja.

Podstatné prvky stratégie duševného vlastníctva v prípade spoločnosti ImagineOptix™:

- a/ vyvážený obsah patentových nárokov konkrétneho vynálezu, vnútropodnikové know-how, obchodné tajomstvo a zmluvné vzťahy,
- b/ posilnenie dôvery v trojuholníku – základný výskum – komerčná činnosť – patentový systém.

KENNEDY, Mary: Honouring our Predecessor (Pocta našim predchodcom)

Tento rok si pripomíname 65. výročie založenia Medzinárodného patentového inštitútu (Institut International des Brevets – IIB). Bol založený 6. júna 1947 v Haagu na základe Haagskeho dohovoru o založení Medzinárodného patentového inštitútu. Dohovor pôvodne podpísali 4 krajiny: Francúzsko, Belgicko, Luxembursko a Holandsko. Neskôr sa k nim pridali Turecko (1955), Monako (1956), Švajčiarsko (1960) a Spojené kráľovstvo (1965).

1. januára 1978 bol inštitút integrovaný do Európskej patentovej organizácie.

Základným cieľom založenia IIB bolo poskytnúť služby vo vyhľadávaní patentových informácií pre priemysel. Bol to prvý krok k európskej patentovej spolupráci. Na začiatku roka 1972 IIB zamestnával 309 prieskumových pracovníkov, na konci roka mal celkovo 647 zamestnancov a do konca nasledujúceho roka 698. Priemer počtu rešeršii na jedného pracovníka za rok bol 88,7. Annemie Nuyts, bývalá riaditeľka rešeršného oddelenia, spomína: „Boli sme ako jedna veľká rodina, v ktorej každý každého poznal. Cítili sme sa poctení, že môžeme byť súčasťou takej organizácie a pôsobiť v špecifickom medzinárodnom prostredí.“

Van COBURG, Baris: Taking Home a Piece of History (Vziať domov kus histórie)

Po mnohých rokoch vernej služby EPÚ v Rijswijku zatvoril svoju knižnicu a rozdal knižnú zbierku.

V modernej dobe sa využívanie kníh pre potreby patentovej rešerše a prieskumu stalo zastaraným. Správcovia knižnice sa však namiesto pristavenia kontajnera rozhodli rozdať čo najviac kníh a, samozrejme, vybrať si mohli aj zamestnanci haagskej pobočky EPÚ. Predtým už EPÚ venoval mnoho časopisov Kráľovskej holandskej knižnici v Haagu, väčšinou holandské technické časopisy.

Celkový knižný fond EPÚ pozostáva z 53 knižníc umiestnených v štyroch regiónoch. „Ak by sme všetky knihy zoradili vedľa seba, bol by to rad dlhý 1,5 kilometra,“ konštatuje pracovník knižnice v Rijswijku Rob Boersma. „Mali sme veľký počet kníh z 19. storočia. Najstaršia publikácia pochádzala z roku 1884. Jedna éra sa teda skončila, nedá sa porovnávať dostupnosť údajov z kníh a prostredníctvom počítača. Kniha má však historickú hodnotu, je hmatateľnejšia.“

EPO Gazette

september/2012

STEYRER, Monika: Glass through the ages (Sklo cez optiku rokov) Penzista pôsobiaci pred časom v EPÚ Willy Van den Bossche napísal bibliografiu o histórii a evolúcii skla. Autora publikácie fascinovalo sklo viac ako 40 rokov.

Bývalý vedúci prieskumový pracovník sa nielenže venoval oblasti sklárskej technológie, ale bol i vášnivým zberateľom starožitného skla a literatúry súvisiacej s výrobou skla vo svete. Výsledky svojej

záľuby zhrnul v publikácii pozostávajúcej z približne 3 500 poznámok a niekoľkých zaujímavých článkov.

Výnimočné dielo obsahuje informácie aj o knihách venovaných sklu, ktoré nemožno nájsť na internete, pretože boli vydané v rokoch 1600 až 1950 alebo v obmedzenom náklade, či v nie bežnom jazyku. Súčasťou knihy je zoznam 450 múzeí sveta vystavujúcich všetky druhy skla, nechýbajú informácie o zberateľoch skla, aukciách a pod. Kniha Bibliografia skla: Od najstarších čias po súčasnosť je výsledkom viac ako 10-ročnej bádateľskej práce a bude publikovaná v septembri tohto roka.

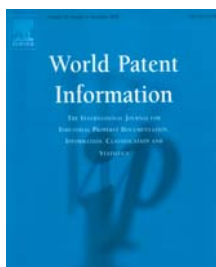
PARKER, Liz: PTHW – up and running (Práca z domu na čiastočný úväzok – zavedená a funguje)

Práca z domu na čiastočný úväzok niektorých zamestnancov EPÚ

sa od 1. apríla z pilotného projektu zmenila na realitu. Odvtedy si tento spôsob práce vybralo 450 zamestnancov všetkých sídiel úradu a rozsah ich pracovného úväzku je do troch pracovných dní v týždni. „Pôdu“ pre takúto prácu pripravil projektový tím, ktorý hovoril so zástupcami, verifikoval všetky nevyhnutné postupy a riešil problémy, ktoré sa vyskytli. Okrem iného bolo nutné riešiť aj bezpečnosť domáceho pracoviska, to znamená, že do takmer 400 domácností bolo dodané vhodné zariadenie a potrebné príslušenstvo.

Vedúci projektového tímu Ralph Ernst sa na ostatnom stretnutí s kolegami poďakoval všetkým, ktorí sa podieľali na úspešnom zavedení tohto projektu, a vyjadril presvedčenie, že počet zamestnancov pracujúcich na čiastočný úväzok z domu ešte vzrastie.

Spracovala Ing. Anna Čechvalová

World Patent Information

č. 2/2012

VEEFKIND, V. et al: A New EPO Classification Scheme for Climate Change mitigation Technologies (Nová schéma triedenia EPÚ pre technológie na zmiernenie klimatických zmien)

Technológie na zmiernenie klimatických zmien nadobúdajú čoraz väčší význam z ekonomického aj politického hľadiska. Európsky patentový úrad v rámci Environmentálneho programu Spojených národov (UNEP) a v spolupráci s Medzinárodným centrom pre obchod a udržateľný rozvoj (ICTSD) vypracoval štúdiu o čistých zdrojoch energie a súvisiacich patentoch, ktorej jedným z výsledkov je zatriedovanie patentov v tejto oblasti techniky.

V rámci európskeho patentového triedenia ECLA bola vytvorená nová trieda Y02, ktorá v súčasnosti obsahuje dve podtriedy Y02C – zachytenie a uskladnenie skleníkových plynov a Y02E – technológie na zmiernenie klimatických zmien týkajúce sa vytvárania, prenosu a distribúcie energie.

Za ostatných 15 rokov počet patentov týkajúcich sa čistých zdrojov energie každoročne rástol dvakrát rýchlejšie ako počet patentov z iných oblastí techniky a v súčasnosti je do triedy Y02 zaradených viac ako 650 000 patentových dokumentov. Podľa triedy Y02 možno vyhľadávať patentové dokumenty v databázach Espacenet a PATSTAT.

DAMM, Åse: Technology and Competitor Mapping Designed to Support Strategic Business Decisions (Mapovanie techniky a konkurencie určené na podporu strategických podnikateľských rozhodnutí)

Spoločnosť Rockwool bola založená v roku 1937 a v súčasnosti má viac ako 8 800 zamestnancov v 30 krajinách. Patrí medzi popredných výrobcov minerálnej vlny, ktorá sa používa ako izolačný materiál.

Spoločnosť venuje mimoriadnu pozornosť sústavnej inovácii výrobkov a technológií, ako aj využívaniu patentovej literatúry pri príprave dôležitých podnikateľských stratégií. Jej súčasťou je patentové oddelenie, ktorého jednou z úloh je propagovať medzi zamestnancami spoločnosti využívanie patentov ako významného

zdroja inšpirácie a informácií o konkurencii.

V rámci spoločnosti bol vytvorený nástroj strategického riadenia – matica, ktorý ukazuje, do akej miery patentové portfólio spoločnosti a vybraných konkurentov zodpovedá súčasným podnikateľským stratégiám. Zvislá os matice predstavuje podnikateľskú stratégiu a vodorovná produkty odzrkadlené v patentovom portfóliu. Vymedzenie osí vyžaduje spoluprácu interných zamestnancov a odborníkov v oblasti patentových informácií a jej výsledkom je umiestnenie patentových dokumentov do správnych buniek matice. Matica umožňuje plánovanie nových oblastí inovácií a môže tiež naznačiť možnú spoluprácu medzi partnermi.

TUAN ANH VU: An Insight into the Patent Systems of Fast Developing ASEAN Countries (Nahliadnutie do patentových systémov rýchlo rozvíjajúcich sa krajín ASEAN-u)

Ekonomiky krajín zoskupených v Združení krajín juhovýchodnej Ázie – ASEAN patria v ostatných 15 rokoch medzi najrýchlejšie rozvíjajúce sa ekonomiky vo svete.

Zlepšili a zdokonalili sa aj ich systémy ochrany práv duševného vlastníctva. Systémy Malajzie a Singapuru boli dlhý čas, dokonca aj po vyhlásení ich nezávislosti, závislé od Úradu duševného vlastníctva Spojeného kráľovstva. V ostatných krajinách ASEAN-u boli oficiálne systémy ochrany práv duševného vlastníctva zavedené pár rokov po vyhlásení ich nezávislosti.

V jednotlivých krajinách sa výrazne zvýšil, aj keď veľmi odlišne, počet podaných patentových prihlášok. V rokoch 1991 – 2008 bolo najviac patentových prihlášok podaných v národných patentových úradoch Singapuru, Malajzie a Thajska.

SPEAR, Brian: Bennet Woodcroft – Patent Information Pioneer (Bennet Woodcroft – priekopník v oblasti patentových informácií)

Bennet Woodcroft (1803 – 1879) bol v 19. storočí prvým technickým odborníkom v patentovom úrade Veľkej Británie. Známý bol tiež ako majiteľ patentov, patentový zástupca, univerzitný profesor, knihovník, zberateľ a historik techniky.

V priebehu rokov 1826 – 1851 mu udelili osem patentov týkajúcich sa rôznych vylepšení textilných strojov a lodného pohonu. So svojimi kolegami sa podieľal na tlačením nielen nových udelených britských patentov, ale aj patentov udelených v rokoch 1617 – 1825, ktoré boli distribuované do mnohých britských knižníc aj do zahraničia.

Woodcroft stál pri zrode múzea britského patentového úradu a tiež knižnice, ktorá je dnes súčasťou Britskej knižnice.

Spracovala Mgr. Gabriela Pířová

Časopis Duševné vlastníctvo vydáva:

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Jána Švermu 43,
974 04 Banská Bystrica, Slovenská republika
www.upv.sk

Redakčná rada:

JUDr. Renáta Bačárová, PhD., LL.M., Ing. Štefan Holakovský,
Mgr. Ľuboš Knoth, prof. Ing. Štefan Medvecký, PhD.,
JUDr. Ing. Vladimír Neuschl, Ing. Ľubomír Poliak

Publikované názory autorov príspevkov sa nemusia stotožňovať
s názormi vydavateľa časopisu. Odborné príspevky boli recenzované.

Adresa redakcie:

Úrad priemyselného vlastníctva SR, „Duševné vlastníctvo“,
Jána Švermu 43, 974 04 Banská Bystrica, Slovenská republika
tel.: 048/43 00 270, fax: 048/43 00 402,
e-mail: casopisDV@indprop.gov.sk

Výkonný redaktor: PhDr. Július Šipoš

Jazyková korektúra: Mgr. Janka Krajčiová

Grafická úprava: Mgr. Janka Zimová

Registrované MK SR – EV 3081/09

ISSN 1335-2881

Vychádza 4x ročne

Dané do tlače: 26. 9. 2012

Tlač: PRESS GROUP, s. r. o.

Cena jedného výtlačku je **3 €** + poštovné, ročné predplatné je **12 €** + poštovné. Odberateľovi časopisu sa účtuje poštovné podľa platného cenníka.

Rozširuje a objednávky prijíma (aj do zahraničia):

Úrad priemyselného vlastníctva SR, Jána Švermu 43,
974 04 Banská Bystrica, Slovenská republika
Informácie o obsahu jednotlivých čísel si môžete vyhľadať aj na URL
adrese <http://www.upv.sk/?dusevne-vlastnictvo-archiv>

Foto na titulnej strane: archív ÚPV SR

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tohto časopisu sa nesmie reprodukovat', uložit' do vyhľadávacieho systému alebo použit' v akejkoľvek forme pomocou elektronických, mechanických, fotokopírovacích a záznamových prostriedkov alebo akýmkoľvek iným spôsobom bez predchádzajúceho písomného povolenia vydavateľa.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or utilized in any form by electronic, mechanical, photocopying, recording means or otherwise without prior written permission of the Publisher.

Ján Barica

MALÝ SLOVENSKÝ PANTEÓN VEDY A TECHNIKY

Vydal: Úrad priemyselného vlastníctva SR, 2004

MARTIN HATTALA

(1821 - 1903)

Jazykovedec, kodifikátor spisovnej slovenčiny

GUSTÁV KAZIMÍR ZECHENTER

(1824 - 1908)

Popredný európsky geológ

JÁN AMBRO

(1827 - 1890)

Priekopník moderného pôrodnictva

ISSN 1335-2881

